

«ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ»

**Π.9: ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΗ «ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ
(BEST PRACTICES) ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΔΥΑΕ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ» ΚΑΙ
ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ «ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ (ΣΔΥΑΕ)»**

ΜΑΪΟΣ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
“ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ”**
Προσανατολισμός στον Άνθρωπο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
1. ΓΕΝΙΚΑ	9
1.1 Αναγνώριση των Καλών Πρακτικών	10
1.2 Συλλογή των Καλών Πρακτικών	14
1.3 Ταξινόμηση των Καλών Πρακτικών	15
1.4 Εργαλείο για την αξιολόγηση της δυνατότητας αξιοποίησης των χρήσης των Καλών Πρακτικών από άλλες επιχειρήσεις.....	16
1.5 Ανασταλτικοί Παράγοντες στην αξιοποίηση Καλών Πρακτικών.....	20
2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΥΑΕ - ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥ Σ.Δ.Υ.Α.Ε. ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΟΥ ΣΕΒ	23
2.1 Η προσέγγιση του Παρόντος Έργου ως Καλή Πρακτική	23
2.2 Καλές Πρακτικές που προέκυψαν από το παρόν Έργο	27
2.2.1 Κίνητρα Προώθησης ΥΑΕ: Η Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος, κατάρτιση ILO με προσαρμογή στα Ελληνικά Δεδομένα	28
2.2.2 Εργαλείο Coaching για το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης για την προώθηση της ΥΑΕ σε ΜΜΕ, ομάδα Έργου	28
2.2.3 Μεθοδολογία Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας, Σύμβουλος – Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης	30
2.2.4 Επί τόπου διεξαγωγή ΜΕΕΚ σε Εργολαβικό Προσωπικό μεγάλης επιχείρησης, SOVELS.A. Καταρτιζόμενο στέλεχος Γεώργιος Βλαχόπουλος, Υπεύθυνος ΥΑΕ, Σύμβουλος Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης,	31
2.2.6 ΥΑΕ Εξωτερικών Συνεργατών εντός της επιχείρησης, GruppoCampari, Καταρτιζόμενο στέλεχος Βασιλική Χαλάτση, Υπεύθυνη ΥΑΕ, Σύμβουλος Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης,	33
2.2.7 Τεκμηρίωση και Ανασκόπηση: Παρέμβαση Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών, Σύμβουλος – Πολλαπλασιαστής: Θεόφιλος Αλεβίζος.....	33
2.2.8 Παρέμβαση για τη Βελτίωση της Συνεργασίας στην Εργασία Α.Ε. μέσω σεμιναρίου Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού (NLP), Σύμβουλος- Πολλαπλασιαστής: ΒήνηΦιλιππή	35
2.2.9 Σχέδια Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Τολάκη Μαρία ΔΕΗ και Εγχειρίδιο	

Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Μακρυγιάννη Οφηλία, Cosmote A.E.....	36
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	38
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	39
Φόρμα Υποβολής Καλών Πρακτικών από τη Συστηματική Διαχείριση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία	40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	42
A. Κίνητρα Προώθησης ΥΑΕ: Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος.....	43
B. Εργαλείο Coaching για το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης για την προώθηση της ΥΑΕ σε ΜΜΕ.....	47
Γ. Μεθοδολογία Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου	63
Δ. Υγεία και Ασφάλεια των Εξωτερικών Συνεργατών εντός της επιχείρησης.....	65
E.1. Έντυπη φόρμα καταγραφής Παρέμβασης Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών.....	68
E.2. Ηλεκτρονική καταγραφή Παρέμβασης Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών.....	69
ΣΤ. Παρουσίαση αποτελεσμάτων Έργου Βήνης Φίλιππη	71
Z.1 Οδηγίες για Σχέδια Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Τολάκη Μαρία ΔΕΗ.....	74
Z.2 Εγχειρίδιο Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Μακρυγιάννη Οφηλία, Cosmote A.E....	84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί το **Παραδοτέο 9** του έργου «Προώθηση καλών πρακτικών υγείας και ασφάλειας στις ελληνικές επιχειρήσεις» που ανατέθηκε στην ένωση εταιρειών «ΑΚΡΩΝΥΜΟ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.», «Ε.Ε.Δ.Ε.» και «ECO EFFICIENCY Ε.Π.Ε.» δια της από 29/11/13 Σύμβασης Έργου με την «Ανώνυμη Εταιρεία Αναπτυξιακών Δράσεων Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας».

Η Έκθεση, πλην της παρούσας Εισαγωγής, διαρθρώνεται σε δύο κεφάλαια ως εξής:

Στο **κεφάλαιο 1** παρατίθενται τα υφιστάμενα στοιχεία που ελήφθησαν υπ' όψιν από το παραδοτέο του έργου «Μελέτη Στρατηγικής των Ελληνικών Επιχειρήσεων για την Ανάπτυξη Πρακτικών Αναβάθμισης του Περιβάλλοντος Εργασίας», όπως η αναγνώριση, η συλλογή, η ταξινόμηση και η εφαρμογή των Καλών Πρακτικών. Αναφέρονται επίσης οι ανασταλτικοί παράγοντες στην αξιοποίησή τους από άλλες επιχειρήσεις.

Στο **κεφάλαιο 2** γίνεται αρχικά εκτενής αναφορά στην προσέγγιση του ίδιου του Έργου ως Καλή Πρακτική και εν συνεχεία παρουσιάζονται οι Καλές Πρακτικές που αναδείχθηκαν στο πλαίσιο του Έργου και προτάσεις αξιοποίησης τους, ιδίως προκειμένου για την επικαιροποίηση των καλών πρακτικών και του πρότυπου Οδηγού Σ.Δ.Υ.Α.Ε. της διαδικτυακής πύλης του Σ.Ε.Β.

Στο **Παράρτημα Ι** παρατίθεται η Φόρμα Υποβολής Καλών Πρακτικών που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των Καλών Πρακτικών.

Τέλος, στο **Παράρτημα ΙΙ** του παρόντος παρατίθενται τα υποστηρικτικά έγγραφα, οι παρουσιάσεις και συναφή αρχεία για την εφαρμογή των καλών πρακτικών που μπορούν να αξιοποιηθούν από άλλες επιχειρήσεις.

Αθήνα, 29/05/2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος του Έργου ήταν η προώθηση καλών πρακτικών υγείας και ασφάλειας στην εργασία (ΥΑΕ) μέσα από έναν αριθμό στοχευμένων δράσεων σε επιχειρήσεις. Οι καλές πρακτικές είναι το ζητούμενο στην πλειοψηφία των επιχειρήσεων που καλούνται να ανταποκριθούν στην πολυσύνθετη «φύση» της ΥΑΕ. Ξεκινώντας από την απλή εφαρμογή του νομικού πλαισίου έως και πιο προωθημένα ζητήματα όπως η ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην καθημερινότητα της παραγωγικής δραστηριότητας μιας επιχείρησης, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αναζητά το καλό παράδειγμα, την έξυπνη λύση ή όπως συνηθίζεται να αναφέρεται την «καλή πρακτική».

Βάση για το παρόν Έργο αποτέλεσε η «Συγκριτική Έκθεση Καταγραφής των Καλών Πρακτικών (best practices) από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ σε Ελλάδα και Ευρώπη» που υλοποιήθηκε το 2011 στο πλαίσιο του Έργου «Μελέτη Στρατηγικής των Ελληνικών Επιχειρήσεων για την Ανάπτυξη Πρακτικών Αναβάθμισης του Περιβάλλοντος Εργασίας». Το εν λόγω Έργο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠΑΝΑΔ), από την Ανάδοχο Ένωση των εταιριών Eco-Efficiency Συμβουλευτική και Τεχνική Ε.Π.Ε., Ε. Αθανασάκη – Α. Μπόγδης Ε.Π.Ε. και Πολυτεχνείο Κρήτης με Αναθέτουσα Αρχή την Ανώνυμη Εταιρεία Αναπτυξιακών Δράσεων (Α.Ε.Α.Δ.) «Στέγη της Ελληνικής Βιομηχανίας».

Η έρευνα για τις καλές πρακτικές στο πλαίσιο του παλαιότερου Έργου έγινε βιβλιογραφικά, αλλά και αντλώντας τις εμπειρίες από την εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία (ΣΔΥΑΕ) από μεγάλες επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής αποδελτιώθηκαν και τροφοδότησαν τον «Πρότυπο - Οδηγό ΣΔΥΑΕ», που αποτελούσε χωριστό Παραδοτέο του Έργου. Ο Πρότυπος Οδηγός ΣΔΥΑΕ είναι ένας «οδικός χάρτης» με απλουστευμένες οδηγίες για όποια επιχείρηση ενδιαφέρεται να αναπτύξει και να εφαρμόσει αποτελεσματικά ένα ΣΔΥΑΕ, το οποίο θα αναβαθμίσει το περιβάλλον εργασίας από πλευράς Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία. Στον ίδιο Οδηγό περιγράφονται και οι διαδοχικές ενέργειες που θα οδηγήσουν στην εγκατάσταση και λειτουργία του ΣΔΥΑΕ. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίστηκαν οι καλές πρακτικές στο κομμάτι της εφαρμογής ΣΔΥΑΕ, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ελληνικές Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να βελτιώσουν το εργασιακό τους περιβάλλον. Η έρευνα για την αναγνώριση και καταγραφή των καλών πρακτικών πραγματοποιήθηκε κυρίως μέσω αναζήτησης σε βάσεις δεδομένων διεθνών οργανισμών, ευρωπαϊκών αλλά και ελληνικών ινστιτούτων για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία (ΥΑΕ). Επίσης, πραγματοποιήθηκε αναζήτηση μέσω διαδικτύου σε στοιχεία που διαθέτουν κλάδοι ή σύνδεσμοι επιχειρήσεων, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις δημοσιευμένες μελέτες περίπτωσης (case studies) που σχετίζονταν με την επιτυχή ανάπτυξη και εφαρμογή ΣΔΥΑΕ από επιχειρήσεις με εστίαση σε ευρωπαϊκές και ελληνικές μικρομεσαίες (ΜΜΕ) επιχειρήσεις (50-250

εργαζόμενοι). Η ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας σε θέματα ΥΑΕ πραγματοποιήθηκε μέσω online μηχανών αναζήτησης επιστημονικών άρθρων. Παράλληλα, έγινε αναζήτηση και άντληση εμπειριών από μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες διαθέτουν σαφή πολιτική σε θέματα ΥΑΕ και εφαρμόζουν με αποτελεσματικότητα ΣΔΥΑΕ. Στόχος της αναζήτησης ήταν η συλλογή πληροφοριών για τις πρακτικές που εφαρμόσαν οι εταιρίες, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχείρησης (μέγεθος, κλάδος, δραστηριότητες), καθώς και τα αποτελέσματα που προήλθαν από την εφαρμογή των καλών πρακτικών στους δείκτες ΥΑΕ της επιχείρησης.

Οι καλές πρακτικές που καταγράφηκαν για τις ΜΜΕ (ελληνικές και διεθνείς) ομαδοποιήθηκαν σε σχέση με το είδος του εργασιακού κινδύνου που αντιμετωπίζουν, σε τρεις κατηγορίες: καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με την υγεία των εργαζομένων, την ασφάλεια των εργαζομένων και εκείνων που σχετίζονται με οργανωτικούς, διοικητικούς και ψυχοκοινωνικούς παράγοντες (εγκάρσιοι κίνδυνοι).

Βασικό σημείο που εντοπίστηκε είναι ότι ενώ σε μεγάλες επιχειρήσεις η ΥΑΕ προσεγγίζεται κυρίως με την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ, στις ΜΜΕ η εφαρμογή του ΣΔΥΑΕ είναι αποτρεπτική κυρίως λόγω της γραφειοκρατίας με την οποία έχουν συνδεθεί τα συστήματα διαχείρισης. Κρίθηκε λοιπόν απαραίτητο οι καλές πρακτικές που συλλέχθηκαν στο προηγούμενο Έργο να απλοποιηθούν προκειμένου να μπορούν να υιοθετηθούν από ΜΜΕ. Η εν λόγω απλοποιημένη μορφή τροφοδότησε την ενότητα της ιστοσελίδας του ΣΕΒ για την ΥΑΕ www.sevosh.org.gr. Ωστόσο, το σύνολο των πρακτικών που είχαν συγκεντρωθεί τροφοδότησαν το νέο Έργο. Ο πυρήνας του νέου αυτού Έργου ήταν προώθηση καλών πρακτικών μέσα από μια σειρά «κλινικών παρεμβάσεων» σε 100 επιχειρήσεις / οργανωτικές μονάδες που αποτέλεσαν το «συμβατικό» δείγμα εφαρμογής της προώθησης των αρχών της συστηματικής διαχείρισης της ΥΑΕ. Η προώθηση αυτή έγινε μέσα από μια σειρά Προγραμμάτων Μεταφοράς Τεχνογνωσίας και δράσεων εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης με τη μορφή του coaching προς τις επιχειρήσεις από εξειδικευμένους Συμβούλους - Πολλαπλασιαστές. Οι Σύμβουλοι – Πολλαπλασιαστές είχαν λάβει εξειδικευμένη εκπαίδευση από τον International Labor Organization (ILO), προκειμένου να αναπτύξουν τις κατάλληλες δεξιότητες για να προωθήσουν τις Καλές Πρακτικές σε ΜΜΕ.

Εικόνα 1: Συλλογή και Μεταφορά Καλών Πρακτικών ΥΑΕ

Από την υλοποίηση του παρόντος Έργου, προέκυψαν ως αποτέλεσμα νέες καλές πρακτικές: ξεκινώντας από την προώθηση του Έργου, στη συνέχεια από το Πρόγραμμα Κατάρτισης του ILO έως και τη φάση υλοποίησης των Προγραμμάτων Μεταφοράς Τεχνογνωσίας και τις δράσεις Δικτύωσης - Ανατροφοδότησης. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκε υλικό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να εμπλουτίσει τα δύο σχετικά παραδοτέα του προηγούμενου Έργου. Πιο συγκεκριμένα το υλικό αυτό προέκυψε από:

- Καλές Πρακτικές επιχειρήσεων που είχαν μελετηθεί στο πλαίσιο του προηγούμενου Έργου και αξιοποιήθηκαν στην φάση της προώθησης του παρόντος Έργου
- Την φάση της κατάρτισης 40 ωρών της Ομάδας των εξειδικευμένων Συμβούλων - Πολλαπλασιαστών από τον International Labor Organisation (ILO). Κατά την διάρκεια της κατάρτισης η ανταλλαγή καλών πρακτικών έγινε τόσο από τους εισηγητές του ILO προς του Συμβούλους-Πολλαπλασιαστές, όσο και από την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών μεταξύ των Συμβούλων, που έχουν προκύψει από την διαχείριση της ΥΑΕ στις διαφορετικές κατηγορίες επιχειρήσεων που απασχολούνται. Με τον τρόπο αυτό έγινε ανταλλαγή τεχνογνωσίας από διαφορετικές, πιο εξειδικευμένες προσεγγίσεις στην ανάπτυξη και εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης ΥΑΕ για διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων.
- Την υλοποίηση των προγραμμάτων μεταφοράς τεχνογνωσίας όπου οι Σύμβουλοι-Πολλαπλασιαστές είχαν την ευκαιρία να διαγνώσουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων που συμμετείχαν, στηριζόμενοι σε ένα πρότυπο εργαλείο coaching και να αναπτύξουν βάσει αυτού πρωτοβουλίες για την προώθηση θεμάτων της ΥΑΕ με προσαρμογή στις ανάγκες της εκάστοτε επιχείρησης. Οι προσεγγίσεις αυτές ήταν αποτέλεσμα της συνεργασίας του Συμβούλου

πολλαπλασιαστή με το εκάστοτε εκπαιδευόμενο Στέλεχος της επιχείρησης. Τέλος, η συμμετοχή των μεγάλων επιχειρήσεων έδωσε την ευκαιρία στους Συμβούλους πολλαπλασιαστές να εντοπίσουν καλές πρακτικές από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ

- Τις δράσεις δικτύωσης, όπου έγινε η άντληση στοιχείων και των εμπειριών από τους Συμβούλους πολλαπλασιαστές, καθώς και από τις ίδιες τις επιχειρήσεις. Μέσα από τις επισκέψεις και τη συλλογή εμπειριών των εμπειρογνομόνων προωθήθηκε η άμεση ανταλλαγή εμπειριών και πρακτικών και γενικότερα, δημιουργήθηκαν δίκτυα μεταξύ επιχειρήσεων, που ως σημείο επαφής έχουν την υφιστάμενη σχέση τους με μεγάλες επιχειρήσεις από τις οποίες προερχόταν, συνήθως, ο Σύμβουλος –Πολλαπλασιαστής. Ισχυρό δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών δημιουργήθηκε από τους 10 Συμβούλους-Πολλαπλασιαστές που ανέλαβαν και υλοποίησαν τα Προγράμματα Μεταφοράς Τεχνογνωσίας στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Αυτές οι δράσεις αποτέλεσαν την ουσιαστικότερη πηγή άντλησης νέων πρακτικών, εμπειριών και προσεγγίσεων, οι οποίες θα τροφοδοτήσουν τον εμπλουτισμό και την επικαιροποίηση των παραδοτέων του Προηγούμενου Έργου.

Τα νέα στοιχεία που αναπτύχθηκαν και συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος είναι:

- Νέες καλές πρακτικές για όλες τις επιχειρήσεις γενικότερα αλλά και για συγκεκριμένες ομάδες επιχειρήσεων, όπως μεγάλες επιχειρήσεις με σημαντικό αριθμό εργολαβικού προσωπικού.
- Νέα προσέγγιση για ΜΜΕ με βασικά ελλείμματα στην Αναγνώριση και Διαχείριση του Επαγγελματικού Κινδύνου (Εργαλείο Coaching).
- Παραδείγματα από την ανάπτυξη και εφαρμογή ΣΔΥΑΕ για συγκεκριμένες ομάδες επιχειρήσεων με κοινά χαρακτηριστικά και ανάγκες.
- Νέες προσεγγίσεις σε επιμέρους στάδια της εφαρμογής ενός ΣΔΥΑΕ, όπως η διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, προγράμματα ΥΑΕ, καταγραφή παρ' ολίγον ατυχημάτων.

Οι καινούργιες πρακτικές που έχουν προκύψει από τις παραπάνω εργασίες του Έργου, αρχικά συλλέχθηκαν και αξιολογήθηκαν σε σύγκριση και με τα περιεχόμενα των δύο παραδοτέων του προηγούμενου Έργου. Στη συνέχεια, οι πρακτικές και τα θεματικά πεδία που επιλέχθηκαν, μορφοποιήθηκαν έτσι ώστε να υπάρχει ομοιομορφία στην παρουσίαση των παραδοτέων. Συγκεκριμένα:

1. Αξιολογήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν οι καλές πρακτικές, που θα εισαχθούν στο σχετικό παραδοτέο στις κατάλληλες ενότητες.
2. Τροποποιήθηκαν τα στάδια της ανάπτυξης και εφαρμογής συστήματος διαχείρισης ΥΑΕ από ελληνικές επιχειρήσεις, προκειμένου να εμπλουτιστούν τα υποδείγματα που παρέχονται από τον Πρότυπο –Οδηγό ΣΔΥΑΕ.
3. Προστέθηκαν εξειδικευμένες προσεγγίσεις για συγκεκριμένες ομάδες επιχειρήσεων με ειδικές απαιτήσεις, όπως οι τελευταίες έχουν προκύψει κατά την υλοποίηση του Έργου.

1. ΓΕΝΙΚΑ

Στα πλαίσια της μέριμνας για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία (ΥΑΕ), οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις. Ακόμη και ανάμεσα σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο, η πολιτική που προσεγγίζεται η Υγεία και η Ασφάλεια ποικίλει αισθητά. Η πολυπλοκότητα της υφιστάμενης νομοθεσίας αποτελεί ένα ανασταλτικό παράγοντα στην προώθηση της διαχείρισης ΥΑΕ στην κατεύθυνση της πρόληψης και της αναβάθμισης των συνθηκών του εργασιακού περιβάλλοντος. Επομένως, αναδεικνύεται έντονα η ανάγκη ανάδειξης καλών πρακτικών και η ανταλλαγή εμπειριών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο αναφορικά με επιτυχημένα παραδείγματα διαχείρισης της ΥΑΕ.

Οι καλές πρακτικές είναι το ζητούμενο στην πλειοψηφία των Ελληνικών επιχειρήσεων που καλούνται να ανταποκριθούν στην πολυσύνθετη «φύση» της ΥΑΕ. Στην Ελλάδα η πλειοψηφία των επιχειρήσεων είναι μικρού και μεσαίου μεγέθους (απασχολούν έως 250 άτομα). Βασικό χαρακτηριστικό αυτών των επιχειρήσεων είναι το ότι δίνουν έμφαση κυρίως στο εμπορικό-παραγωγικό τμήμα της επιχείρησης. Η προσέγγιση αυτή οδηγεί σε πλημμελή διαχείριση των υπολοίπων επιχειρησιακών τμημάτων, όπως το περιβάλλον και η ΥΑΕ. Σε αυτούς τους τομείς στόχος τους είναι συνήθως να τηρούν οριακά όσα επιβάλλονται από τη νομοθεσία, χωρίς να υπάρχει ουσιαστική προσπάθεια για συστηματική διαχείριση με στόχο τη βελτίωση του περιβάλλοντος εργασίας και γενικότερα των συνθηκών ΥΑΕ.

Ξεκινώντας από την απλή εφαρμογή του νομικού πλαισίου έως και πιο προωθημένα ζητήματα όπως η ενσωμάτωση της ΥΑΕ στην καθημερινότητα της παραγωγικής δραστηριότητας μιας επιχείρησης, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αναζητά το καλό παράδειγμα, την έξυπνη λύση ή, όπως συνηθίζεται να αναφέρεται, την «καλή πρακτική». Σε αυτή την ενότητα αναπτύσσεται αρχικά η μέθοδος αναγνώρισης, συλλογής, ανάλυσης, ομαδοποίησης και αξιοποίησης που βασίζεται στη «Συγκριτική Έκθεση Καταγραφής των Καλών Πρακτικών (best practices) από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ σε Ελλάδα και Ευρώπη». Στη συνέχεια, παρατίθενται οι καλές πρακτικές που συλλέχθηκαν από την υλοποίηση του παρόντος Έργου. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι έγινε προσπάθεια να συλλεχθούν καλές πρακτικές που στοχεύουν τόσο σε προληπτικό επίπεδο, αυτό της αναγνώρισης κινδύνου, όσο και σε οργανωτικό επίπεδο που μπορεί βαθμιαία να οδηγήσει σε πιο συστηματική προσέγγιση της ΥΑΕ.

1.1 Αναγνώριση των Καλών Πρακτικών

Η αναγνώριση των Καλών Πρακτικών ή Βέλτιστων Πρακτικών (Best Practices), όπως έχει αναφερθεί και στη Μελέτη: «Συγκριτική έκθεση καταγραφής των καλών πρακτικών από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση», αποτελεί μια πρόκληση λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι δύσκολο να οριστεί η ίδια η έννοια των Καλών Πρακτικών.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA), ο ορισμός της «καλής πρακτικής» διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λόγω των διαφορετικών συστημάτων και νομοθεσιών που διαθέτει το καθένα όσον αφορά την ΥΑΕ, του διαφορετικού πολιτισμού, της διαφορετικής γλώσσας και των διαφορετικών εμπειριών. Επιπλέον, διάφορες ομάδες με διαφορετικά συμφέροντα και επίπεδα γνώσεων έχουν διαφορετικές απόψεις περί καλών πρακτικών στον χώρο εργασίας¹.

Οι πληροφορίες σχετικά με τις καλές πρακτικές απευθύνονται κυρίως σε όσους δραστηριοποιούνται στη μείωση του κινδύνου από τραυματισμό και των προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με τους χώρους εργασίας. Για να μπορέσει μια πρακτική να θεωρηθεί ως «καλή» ή «βέλτιστη» θα πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- Να δίνει τη δυνατότητα σε όσους τη χρησιμοποιούν να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των σχετικών νομικών πλαισίων (εθνική νομοθεσία, ευρωπαϊκές Οδηγίες), κανονισμών, κατευθυντήριων γραμμών και εγκεκριμένων προτύπων.
- Να υποδεικνύει μέτρα και μεθόδους τα οποία να μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο επιχείρησης ή να υποδεικνύει μέτρα και μεθόδους που έχουν ήδη εφαρμοστεί σε μία επιχείρηση ή έναν οργανισμό και οι οποίες να μπορούν να εφαρμοστούν σε άλλες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και τη μείωση των κινδύνων για την ΥΑΕ.
- Να είναι αποτελεσματική και δεοντολογικά αποδεκτή.
- Να προτείνει μια ενέργεια η οποία να μπορεί να αναγνωρίζεται και να επαληθεύεται ως αιτία μείωσης του κινδύνου.
- Να είναι σύγχρονη, δηλαδή να αναφέρεται σε υφιστάμενες πρακτικές εργασίας, σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο.

Για να αναγνωρίζεται μια λύση ως καλή πρακτική θα πρέπει να συμβάλει στη:

¹http://osha.europa.eu/el/practical-solutions/el_good-practice_2009.pdf

1. Μείωση των συνολικών πιθανοτήτων πρόκλησης βλαβών από εντοπισμένη αιτία πρόκλησης βλάβης στους εργαζόμενους ή σε άλλα άτομα που σχετίζονται με την επιχείρηση (εργολαβικό προσωπικό, εξωτερικούς συνεργάτες, επισκέπτες).
2. Βελτίωση των συνθηκών εργασίας εν γένει και στην αποτελεσματική προαγωγή της υγείας, της ασφάλειας και της αποδοτικότητας.
3. Μόνιμη και μετρήσιμη διαχείριση (εξάλειψη ή μείωση) του κινδύνου πρόκλησης βλαβών στους εργαζόμενους.

Επιπλέον, ένα σύστημα καλής πρακτικής θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να ορίζει με σαφή τρόπο τα μέτρα και τις μεθόδους που μπορούν να ληφθούν στον χώρο εργασίας ή στους κόλπους μιας επιχείρησης για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας/διαβίωσης ή/και για τη μείωση των κινδύνων για την ΥΑΕ.
- Να εστιάζει, όπου είναι δυνατόν, στην πρόληψη του εντοπισμένου κινδύνου στην πηγή.
- Να είναι αποτελεσματικό και ηθικώς αποδεκτό, σύμφωνα προς τις σχετικές νομοθετικές απαιτήσεις του κράτους μέλους στο οποίο εφαρμόζεται (αυτό σημαίνει ενδεχομένως ότι οι πληροφορίες καλής πρακτικής δεν πρέπει να μεταφέρονται από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, χωρίς προηγουμένως να έχουν εξεταστεί οι ιδιαιτερότητες κάθε χώρας (νομοθετικές, κοινωνικές κ.α.).
- Να είναι σύγχρονο και σχετικό με τους χρήστες για τους οποίους προορίζεται και με τις πρακτικές εργασίας που εφαρμόζονται στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Να περιέχει επαρκείς πληροφορίες έτσι ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή του, στο μέτρο του εφικτού, σε άλλους εργασιακούς χώρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Να συμμετέχουν σε αυτό ενεργά όλοι οι ενδιαφερόμενοι, ιδίως οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους που επηρεάζονται άμεσα από την αναληφθείσα δράση.

Οι πληροφορίες καλής πρακτικής στοχεύουν στο να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στην ισχύουσα νομοθεσία. Σε πολλές περιπτώσεις, οι νομικές απαιτήσεις είναι σαφείς, αλλά ορισμένες φορές ενώ ο νόμος ορίζει τι πρέπει να επιτευχθεί, δεν καθορίζει το πώς θα επιτευχθεί. Αυτόν ακριβώς τον σκοπό εξυπηρετούν οι πληροφορίες καλής πρακτικής. Η καλή πρακτική προσδιορίζει έναν τρόπο συμμόρφωσης με τον νόμο. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι συχνά υπάρχουν περισσότεροι του ενός τρόποι συμμόρφωσης με τον νόμο, καθώς και περισσότερες της μιας σχετικές νομοθεσίες που μπορεί να ενσωματωθούν σε μια καλή πρακτική (π.χ. νόμος περί υγείας και ασφάλειας και περιβαλλοντικοί έλεγχοι).

Συνήθη παραδείγματα καλών πρακτικών εμπίπτουν στις κατηγορίες πληροφοριών που ακολουθούν:

- οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές από ελεγκτικές αρχές ή άλλους φορείς,
- παραδείγματα περιπτώσιολογικών μελετών (ιδίως αυτά που έχουν αξιολογηθεί από αξιόπιστο οργανισμό ή μέσω άλλης αξιόπιστης διαδικασίας και αφορούν πραγματικά και όχι θεωρητικά περιστατικά),
- συγκεκριμένες παρεμβάσεις για την πρόληψη των κινδύνων στον χώρο εργασίας,
- πληροφορίες για προϊόντα (μεταξύ άλλων, πληροφορίες για φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες, εξοπλισμό ατομικής προστασίας, μηχανήματα και εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον χώρο εργασίας),
- πρότυπα εθνικών ή διεθνών οργανισμών τυποποίησης,
- κατάλογοι ελέγχων (π.χ. επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες στον χώρο εργασίας),
- πληροφοριακά δελτία (π.χ. για επικίνδυνες ουσίες και θορυβώδη μηχανήματα),
- κάρτες υπενθύμισης,
- πληροφορίες κατάρτισης για χρήση εξοπλισμού στον χώρο εργασίας (π.χ. βίντεο για σκοπούς κατάρτισης εργαζόμενων σε θέματα χειροκίνητου χειρισμού).

Γενικότερα, από την ελληνική αλλά και τη διεθνή βιβλιογραφία αναδεικνύεται ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) δυσκολεύονται να εντάξουν συστήματα διαχείρισης για τη υγεία και την ασφάλεια στις δικές τους πρακτικές. Το έλλειμμα σε θέματα ΥΑΕ που εμφανίζουν οι ΜΜΕ οφείλεται σε διαχειριστικούς, τεχνικούς και επικοινωνιακούς παράγοντες. Με τον τρόπο που οι διάφορες επιχειρήσεις αναδεικνύουν και προωθούν τις καλές πρακτικές συμπεραίνεται ότι κάποιοι παράγοντες δεν είναι δεδομένοι για όλες. Οι σημαντικότεροι από τους παράγοντες που ανέδειξε η βιβλιογραφική έρευνα είναι:

- Η δέσμευση της διοίκησης και η συμμετοχή της στα θέματα ΥΑΕ δεν είναι ισχυρή ούτε καθολική.
- Η ΥΑΕ δεν ενσωματώνεται αλλά διαχωρίζεται από την παραγωγική δραστηριότητα.
- Δεν τίθενται αξιόπιστοι στόχοι και τα προγράμματα επιμόρφωσης είναι ανεπαρκή.
- Η διαχείριση των αλλαγών είναι πλημμελής και η συνεχής βελτίωση δεν μετράται με βάση αξιόπιστα κριτήρια αξιολόγησης.
- Υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τους κανονισμούς αλλά και έλλειψη ενδιαφέροντος (λόγω άλλων προτεραιοτήτων).
- Πολλές ΜΜΕ, εξαιτίας της έλλειψης οικονομικών και επιχειρησιακών πόρων, έχουν περιορισμένη μόνο γνώση και ικανότητα όσον αφορά την υγεία και ασφάλεια στην εργασία.
- Οι καλές πρακτικές που αναπτύχθηκαν για τις μεγάλες επιχειρήσεις, αν και δεν μπορούν να μεταφερθούν αυτούσιες σε όλες τις περιπτώσεις με επιτυχία στις μικρότερες επιχειρήσεις, μπορούν να αποτελέσουν ιδιαίτερα χρήσιμο υλικό για την ανάπτυξη καλών πρακτικών προσαρμοσμένων στις

ιδιαιτερότητες των ΜΜΕ. Το ίδιο ισχύει και για την ανάπτυξη και εφαρμογή των συστημάτων διαχείρισης υγείας και ασφάλειας στην εργασία στις ΜΜΕ.

Η διαχείριση της Υγείας και της Ασφάλειας στις ΜΜΕ αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από την οργάνωση και το κλίμα της εργασίας. Έτσι τα προβλήματα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στις ΜΜΕ είναι περισσότερο αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης κινδύνου, παρά του μεγέθους του υπάρχοντος κινδύνου. Η έλλειψη δεξιοτήτων στην εργονομία και την επικοινωνία θεωρούνται επίσης σημαντικοί παράγοντες που συμβάλλουν στις κακές εργασιακές συνθήκες και την επακόλουθη αύξηση των προβλημάτων υγείας και ασφάλειας. Η αποτελεσματική εφαρμογή ενός ΣΔΥΑΕ στις ΜΜΕ συνεχίζει να αποτελεί μια δύσκολη πρόκληση, διότι απαιτεί ένα ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων, τεχνικής κατάρτισης και αναγκαίων πόρων. Σημαντική συμβολή στην προσπάθεια των ΜΜΕ να ενσωματώσουν επιτυχώς στην λειτουργία τους συστήματα διαχείρισης του εργασιακού κινδύνου μπορεί να διαδραματίσουν οι θεσμοθετημένοι εθνικοί φορείς, οι επαγγελματικοί σύνδεσμοι, οι φορείς των εργαζομένων και των εργοδοτών, αναπτύσσοντας και προωθώντας κατάλληλα εργαλεία για τη διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων στις ΜΜΕ, παρέχοντας συμβουλευτικές υπηρεσίες, πληροφόρηση και αναπτύσσοντας κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης-εκπαίδευσης.

1.2 Συλλογή των Καλών Πρακτικών

Η έρευνα για την αναγνώριση και καταγραφή των καλών πρακτικών της «Συγκριτικής Έκθεσης Καταγραφής Καλών Πρακτικών» πραγματοποιήθηκε κυρίως μέσω αναζήτησης σε βάσεις δεδομένων διεθνών οργανισμών, ευρωπαϊκών αλλά και του Ελληνικού Ινστιτούτου για την ΥΑΕ. Έγινε επίσης αναζήτηση μέσω διαδικτύου σε στοιχεία που διαθέτουν κλάδοι ή σύνδεσμοι επιχειρήσεων, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις δημοσιευμένες μελέτες περίπτωσης (case studies) που σχετίζονταν με την επιτυχή ανάπτυξη και εφαρμογή ΣΔΥΑΕ από επιχειρήσεις με εστίαση σε ευρωπαϊκές και ελληνικές μικρομεσαίες (ΜΜΕ) επιχειρήσεις (50-250 εργαζόμενοι). Η ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας σε θέματα ΥΑΕ πραγματοποιήθηκε μέσω online μηχανών αναζήτησης επιστημονικών άρθρων.

Παράλληλα, έγινε αναζήτηση και άντληση εμπειριών από μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν σαφή πολιτική σε θέματα ΥΑΕ και εφαρμόζουν με αποτελεσματικότητα ΣΔΥΑΕ. Στόχος της αναζήτησης ήταν η συλλογή πληροφοριών για τις πρακτικές που εφάρμοσαν οι εταιρίες, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχείρησης (μέγεθος, κλάδος, δραστηριότητες), καθώς και τα αποτελέσματα που προήλθαν από την εφαρμογή των καλών πρακτικών στους δείκτες ΥΑΕ της επιχείρησης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας, δηλαδή οι καλές πρακτικές που συλλέχθηκαν και η συγκριτική παράθεση αυτών, εμπλουτίστηκαν και από τις υπόλοιπες φάσεις του προηγούμενου Έργου, όπως είναι η έρευνα αποτύπωσης της κατάστασης στις ελληνικές επιχειρήσεις και η καταγραφή και ανάλυση κατευθυντήριων γραμμών. Οι καλές πρακτικές που συγκεντρώθηκαν, προέκυψαν από λεπτομερή αναζήτηση, κυρίως μετά από επαφές με επιχειρήσεις και συνδέσμους και από τις απαντήσεις που ελήφθησαν από έρευνα με ερωτηματολόγιο.

Όσον αφορά την συχνότητα εμφάνισης καλών πρακτικών ανά κλάδο δραστηριοτήτων, οι περισσότερες περιπτώσεις (για μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις), τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς, καταγράφηκαν στον κατασκευαστικό κλάδο. Ο κλάδος αυτός απασχολεί σημαντικό αριθμό εργαζομένων, τόσο στην Ελλάδα, όσο και διεθνώς, ενώ ταυτόχρονα εμφανίζει υψηλούς δείκτες συχνότητας και σοβαρότητας εργατικών ατυχημάτων, λόγω του δυσμενούς εργασιακού περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια, η ανάπτυξη και εφαρμογή καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση των εργασιακών κινδύνων είναι ιδιαίτερα σημαντική αφού συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση τους.

Σημαντικός αριθμός καλών πρακτικών καταγράφονται επίσης και στη βιομηχανία τροφίμων – ποτών, καθώς και στη παραγωγή χημικών προϊόντων, τόσο για ελληνικές, όσο και για ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Για τη βιομηχανία ξύλου – επίπλων, την παραγωγή και εμπορία ετοιμών ενδυμάτων, καθώς και σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών καταγράφηκαν περιπτώσεις ανάπτυξης και εφαρμογής καλών πρακτικών, κυρίως από τον ευρωπαϊκό και τον διεθνή χώρο. Για τον κλάδο λατομείων-μεταλλείων και

παραγωγής μετάλλων τα στοιχεία που αφορούν την ανάπτυξη και εφαρμογή καλών πρακτικών ελήφθησαν από μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση των καλών πρακτικών ανάλογα με τους κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζουν, η πλειοψηφία αυτών που καταγράφηκαν στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία απευθύνονται στην αντιμετώπιση των εγκαρσίων κινδύνων, δηλαδή εκείνων που εμπεριέχουν οργανωτικούς, διοικητικούς και ψυχοκοινωνικούς παράγοντες. Παρατηρήθηκε ότι παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια στα θέματα που σχετίζονται με την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, υπάρχει σημαντικό χάσμα ανάμεσα στις μεγάλες επιχειρήσεις και στις μικρομεσαίες. Οι καλές πρακτικές για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία που αντλήθηκαν από μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις αυτές εφαρμόζουν διάφορα συστήματα προσέγγισης των κινδύνων στους χώρους εργασίας, καθώς και οργανωμένες μεθόδους αντιμετώπισής τους. Τα μέτρα και οι πρακτικές που λαμβάνει η κάθε επιχείρηση ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες της και τη φύση των δραστηριοτήτων της.

1.3 Ταξινόμηση των Καλών Πρακτικών

Οι καλές πρακτικές που καταγράφηκαν στο πλαίσιο της «Συγκριτικής Έκθεσης Καταγραφής Καλών Πρακτικών» κατηγοριοποιήθηκαν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα το στόχο ή τη θεματολογία τους. Λόγω του πλήθους των διαφορετικών πηγών από τις οποίες συλλέχθηκαν και του διαφορετικού όγκου πληροφοριών που παρέχονταν από κάθε πηγή δεν ήταν πάντα δυνατή η ομοιόμορφη παρουσίαση όλων των καταγραφέντων καλών πρακτικών. Οι καλές πρακτικές διακρίθηκαν επίσης με βάση τον χαρακτήρα τους στις παρακάτω κατηγορίες:

- Καλές Πρακτικές τεχνικού χαρακτήρα. Πρόκειται για πρακτικές που στοχεύουν είτε στην πλήρη εξάλειψη ή μείωση της πηγής του κινδύνου (πρακτικές ενεργούς τεχνικής πρόληψης) ή στη μείωση των επιπτώσεων του κινδύνου στους εργαζόμενους (πρακτικές παθητικής τεχνικής πρόληψης, όπως η χρήση μέσων ατομικής προστασίας).
- Καλές Πρακτικές οργανωτικού χαρακτήρα. Είναι πρακτικές που καλύπτουν όλο το εύρος μιας επιχείρησης και σχετίζονται με την εκπαίδευση του προσωπικού, τη συμμετοχή των εργαζομένων στις δραστηριότητες ΥΑΕ, την οργάνωση της εργασίας, τη διευθέτηση του εργασιακού χώρου και των μέσων παραγωγής και την διαχείριση των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Η παραπάνω ταξινόμηση απλοποιήθηκε και αποδόθηκε ο χαρακτήρας σε κάθε μια από τις καλές πρακτικές, προκειμένου να ενταχθούν στην ιστοσελίδα www.sevosh.org.gr με τρόπο φιλικό προς τους

χρήστες της ιστοσελίδας. Με αυτή την προσέγγιση, οι καλές πρακτικές ταξινομήθηκαν, βάσει του χαρακτήρα τους, σε τεχνικού – οργανωτικού τύπου μέτρα και χωρίστηκαν στις ακόλουθες ομάδες:

- **Ανά κίνδυνο** που περιλαμβάνει ενότητες όπως: Ακτινοβολίες, Βιολογικοί παράγοντες, Διακίνηση φορτίων, Εργονομία, Ηλεκτρισμός, Θόρυβος, Μηχανικές Δονήσεις, Μηχανολογικός εξοπλισμός, Μυοσκελετικές παθήσεις, Οδοί και διάδρομοι κυκλοφορίας, Πτώσεις από ύψος, Πτώσεις-γλιστρήματα, Πυρκαγιές και εκρήξεις, Σκόνη, Συγκολλήσεις, Υψηλή- χαμηλή θερμοκρασία, Χημικές ουσίες
- **Άλλα θέματα** που περιλαμβάνουν ενότητες όπως: Βία στην εργασία, Εκπαίδευση, Νέοι εργαζόμενοι.

Στην παρούσα μελέτη η πλειοψηφία των καλών πρακτικών που συλλέχθηκαν ήταν οργανωτικού χαρακτήρα μέτρα, πέρα από μια καλή πρακτική που στόχο είχε τη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

1.4 Εργαλείο για την αξιολόγηση της δυνατότητας αξιοποίησης των χρήσιμων Καλών Πρακτικών από άλλες επιχειρήσεις

Πέρα από την κατηγοριοποίηση των Καλών Πρακτικών, απώτερος στόχος είναι η αξιολόγηση της δυνατότητας αξιοποίησης της σε άλλες επιχειρήσεις. Επιπλέον, προκειμένου να μπορέσει να συνεχιστεί ο εμπλουτισμός των καλών πρακτικών στο μέλλον και μετά το πέρας του Έργου κρίνεται απαραίτητο να δημιουργηθεί μια βάση καταχώρησής τους, που θα βοηθά στην εύκολη και γρήγορη αποτίμησή τους, έτσι ώστε να τροφοδοτεί την αντίστοιχη ενότητα της ιστοσελίδας του ΣΕΒ. Για αυτό το λόγο και βασιζόμενοι στην κωδικοποίηση που είχε γίνει στο προηγούμενο έργο, προτείνεται το ακόλουθο εργαλείο που παρουσιάζεται στον Πίνακα 3 και συμπληρώνεται σύμφωνα με την προτεινόμενη ομαδοποίηση των Πινάκων 1 και 2.

Κάθε μέτρο (ενέργεια) μιας καλής πρακτικής κωδικοποιήθηκε με τον χαρακτήρα M ακολουθούμενο από έναν αύξοντα αριθμό. Για κάθε μέτρο που περιλαμβάνει μια καλή πρακτική καταγράφεται ο χαρακτήρας του (τεχνικό, οργανωτικό, ενεργό, παθητικό κ.α.), ο αποδέκτης της ενέργειας (περιβάλλον εργασίας, εργαζόμενος) και η πηγή από την οποία αντλήθηκε (φορέας εθνικός ή ευρωπαϊκός, ελληνική ή ευρωπαϊκή ΜΕΕ, ελληνική ή ευρωπαϊκή επιχείρηση κ.α.). Τα πεδία που χρησιμοποιήθηκαν για την περιγραφή αυτή δίνονται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 1- Κωδικοποίηση ομαδοποιημένων καλών πρακτικών

Ομάδα καλών πρακτικών	Κωδικός
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση χημικών βλαπτικών παραγόντων	1
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση φυσικών βλαπτικών παραγόντων	2
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση βιολογικών βλαπτικών παραγόντων	3
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση ηλεκτρικών κινδύνων	4

Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση θερμικών κινδύνων	5
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση μηχανικών κινδύνων (διακίνηση φορτίων)	6
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση μηχανικών κινδύνων (εργασία σε ύψος)	7
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση κινδύνων που σχετίζονται με την οργάνωση της εργασίας και την διαμόρφωση του εργασιακού χώρου	8
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των εργονομικών κινδύνων	9
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση των ψυχοκοινωνικών κινδύνων στην εργασία	10
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση κινδύνων που σχετίζονται με την	11
Καλές πρακτικές για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	12

Πίνακας 2 -Τυποποιημένα πεδία καταγραφής χαρακτηριστικών καλής πρακτικής

α/α	Πηγή προέλευσης της καλής πρακτικής
1	Εθνικός φορέας (περιλαμβάνει όλους τους σχετικούς φορείς της Ελλάδας)
2	Ελληνική ΜΜΕ
3	Ελληνική ΜΜΕ και ευρωπαϊκή ΜΜΕ (εμφανίζεται και στις δύο)
4	Ευρωπαϊκή ΜΜΕ
5	Ευρωπαϊκή ΜΜΕ, μεγάλη ελληνική επιχείρηση (εμφανίζεται και στις δύο)
6	Μεγάλη ελληνική επιχείρηση
7	Διεθνής ή Ευρωπαϊκός φορέας ΥΑΕ
α/α	Χαρακτήρας προτεινόμενου μέτρου
1	Οργανωτικής φύσεως, εκπαίδευση (σχετίζεται με την εκπαίδευση-ενημέρωση των εργαζομένων)
2	Οργανωτικής φύσεως, ιατρικό (ιατρικές εξετάσεις, ιατρική παρακολούθηση, ατομική υγιεινή και προαγωγή υγείας των εργαζομένων)
3	Οργανωτικής φύσεως, οργάνωση εργασίας (διευθέτηση, χώρου, μέσων και ωραρίου) εργασίας)
5	Τεχνικής φύσεως, παθητικό (αναφέρεται κυρίως σε χρήση ΜΑΠ)
6	Τεχνικής φύσεως, προληπτικό (αντικατάσταση εξοπλισμού που επιβαρύνει τον εργασιακό χώρο, αλλαγή παραγωγικής διαδικασίας, αντικατάσταση επιβλαβών ουσιών κ.α.)
7	Ψυχοκοινωνικής φύσεως με στόχο τη βελτίωση της συμπεριφοράς (behavior based approach, σχετίζεται με τη βελτίωση επικοινωνίας και της συνεργασίας, αλλά και τη νοοτροπία του ατόμου σε θέματα ΥΑΕ)
α/α	Στόχος προστασίας
1	Εργαζόμενος
2	Εργαζόμενος και εργασιακό περιβάλλον
3	Εργασιακό περιβάλλον

Στο πλαίσιο του προηγούμενου Έργου και προκειμένου να αξιολογηθούν οι καλές πρακτικές ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής τους (δυσκολία εφαρμογής) από μικρομεσαίες επιχειρήσεις με σχετικά περιορισμένους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, εκτός των παραπάνω καταγραφέντων χαρακτηριστικών, αναπτύχθηκαν και κριτήρια αξιολόγησης που βασίζονται:

- Στο κόστος ανάπτυξης και εφαρμογής μιας καλής πρακτικής.
- Στον απαιτούμενο χρόνο για την ανάπτυξη και εφαρμογή.
- Στην απαίτηση για ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού στην επιχείρηση που πρόκειται να εφαρμόσει την συγκεκριμένη καλή πρακτική.

Τα απαιτούμενα στοιχεία για τα παραπάνω μεγέθη εκτιμήθηκαν ποιοτικά με βάση τις πληροφορίες που προέκυψαν, τόσο από την έρευνα, όσο και από τις εκτιμήσεις των συγγραφέων, λόγω δυσκολίας εύρεσης ακριβών ποσοτικών στοιχείων. Για την εκτίμηση της συμβολής του κάθε κριτηρίου στην αξιολόγηση των καλών πρακτικών χρησιμοποιήθηκε η πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert, όπως φαίνεται παρακάτω:

1= μηδαμινό έως πολύ μικρό, 2= μικρό, 3=μέτριο, 4=μεγάλο, 5=πολύ μεγάλο

Με βάση τις τιμές των παραπάνω κριτηρίων εκτιμήθηκε ποιοτικά η δυσκολία εφαρμογής μιας καλής πρακτικής από μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το μέγεθος αυτό υπολογίστηκε με ισοβαρή στάθμιση των τιμών των κριτηρίων. Στον Πίνακα 3 παρατίθεται άδαιο προς αξιοποίηση το Εργαλείο Κωδικοποίησης των Καλών Πρακτικών με τα επιμέρους κριτήρια αξιολόγησης.

Στο παρόν Έργο ελάχιστες ήταν οι Καλές Πρακτικές που συγκεντρώθηκαν από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Αυτό οφείλεται κυρίως στο σχετικά χαμηλό επίπεδο ΥΑΕ που είχαν πριν την παρέμβαση που έγινε με το Πρόγραμμα Μεταφοράς Τεχνογνωσίας. Οι περισσότερες καλές πρακτικές που αναδείχθηκαν στο πλαίσιο του Παρόντος Έργου ήταν πρωτοβουλίες των Συμβούλων – Πολλαπλασιαστών, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πλήρη στοιχεία από την έως τώρα εφαρμογή τους, αλλά ούτε στοιχεία κόστους. Παρατίθεται ωστόσο ο εν λόγω πίνακας 3 προς μελλοντική αξιοποίηση.

Πίνακας 3 -Κωδικοποίηση και καταγραφή των καλών πρακτικών

Κωδικός Καλής Πρακτικής (Π) και μέτρου (Μ)	Μέτρα (ενέργειες) που περιλαμβάνει	Χαρακτήρας προτεινόμενου μέτρου	Στόχος προστασίας	Κόστος (προμήθεια, εγκατάσταση λειτουργία)	Χρόνος που απαιτείται	Απαίτηση σε εξειδικευμένο προσωπικό	Δυσκολία ένταξης στον εργασιακό χώρο	Δυσκολία εφαρμογής από ΜΜΕ	Πηγή προέλευσης της καλής πρακτικής
Π2Μ1			Εργαζόμενος/ Εργασιακό περιβάλλον	3	2	4	1	3	
Π2Μ2			Εργασιακό περιβάλλον	5	4	3	2	4	
Π2Μ3			Εργασιακό περιβάλλον	4	3	3	3	3	

1.5 Ανασταλτικοί Παράγοντες στην αξιοποίηση Καλών Πρακτικών

Παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια στα θέματα που σχετίζονται με την Υγεία και Ασφάλεια στην εργασία, υπάρχει σημαντικό χάσμα ανάμεσα στις μεγάλες επιχειρήσεις και στις μικρομεσαίες. Οι καλές πρακτικές για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία που αντλήθηκαν από μεγάλες επιχειρήσεις στην Ελλάδα, δείχνουν ότι οι επιχειρήσεις αυτές εφαρμόζουν συνήθως ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης των κινδύνων στους χώρους εργασίας. Τα μέτρα και οι πρακτικές που λαμβάνει η κάθε επιχείρηση ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες της και τη φύση των δραστηριοτήτων της. Σε αντίθεση, ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ελληνικών) που καταγράφηκαν να εφαρμόζουν καλές πρακτικές στην ΥΑΕ, είτε στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου ΣΔΥΑΕ, είτε ως πρακτικές εστιασμένες σε συγκεκριμένες ομάδες κινδύνων, ήταν περιορισμένος. Η συγκριτική αξιολόγηση που έγινε στα πλαίσια της έρευνας για τις καλές πρακτικές έδειξε ότι:

- Οι περισσότερες περιπτώσεις καλών πρακτικών (για μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις), τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο καταγράφηκαν στον κατασκευαστικό κλάδο. Ακολουθούν η βιομηχανία τροφίμων – ποτών και η παραγωγή χημικών προϊόντων. Για τη βιομηχανία ξύλου - επίπλων και την παραγωγή και εμπορία ετοίμων ενδυμάτων καταγράφηκαν καλές πρακτικές μόνο ευρωπαϊκών ΜΜΕ. Τέλος στον κλάδο των λατομείων-μεταλλείων και παραγωγής μετάλλων καταγράφηκαν καλές πρακτικές στην Ελλάδα μόνο από μεγάλες επιχειρήσεις.
- Οι καταγραφείσες καλές πρακτικές εμφανίζονται σχετικά ισοκατανεμημένες όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τους (τεχνικού-οργανωτικού χαρακτήρα, περιβάλλον εργασίας-εργαζόμενος).
- Η συντριπτική πλειοψηφία των καλών πρακτικών αντλήθηκαν από εθνικούς φορείς, από μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις και ευρωπαϊκές ΜΜΕ. Αντίθετα, ο αριθμός των καλών πρακτικών που αντλήθηκαν από ελληνικές ΜΜΕ είναι εξαιρετικά χαμηλός.
- Από τις καλές πρακτικές που καταγράφηκαν στην έρευνα το 42% σχετίζονταν με αντιμετώπιση κινδύνων για την υγεία των εργαζομένων, το 32% με αντιμετώπιση κινδύνων για την ασφάλεια των εργαζομένων και το 26% για την αντιμετώπιση των εγκάρσιων κινδύνων.
- Η δυνατότητα εφαρμογής των καλών πρακτικών, όπως αυτή εκτιμήθηκε από τα κριτήρια που αναπτύχθηκαν, έδειξε ότι το 90% των καταγραφέντων πρακτικών εμφανίζουν από πολύ μικρή έως μέτρια δυσκολία στην υιοθέτηση τους από ΜΜΕ. Οι καλές πρακτικές που εμφανίζουν τη μικρότερη δυσκολία εφαρμογής από ΜΜΕ είναι εκείνες που έχουν ως στόχο εφαρμογής τον εργαζόμενο και είναι τεχνικού χαρακτήρα παθητικής πρόληψης.

Με βάση τα παραπάνω συμπεράσματα προκύπτει ότι η δυσκολία εφαρμογής καλών πρακτικών στην ΥΑΕ από ΜΜΕ θα πρέπει να αποδοθεί κυρίως σε διαχειριστικούς και επικοινωνιακούς παράγοντες και κατά δεύτερο λόγο σε τεχνικούς και οικονομικούς. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν και με άλλες

έρευνες (Σκρουμπέλος, 2011) που έδειξαν ότι οι σημαντικότεροι παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή καλών πρακτικών στην ΥΑΕ από ΜΜΕ είναι:

- Η δέσμευση της διοίκησης και η συμμετοχή της στα θέματα ΥΑΕ δεν είναι ισχυρή ούτε καθολική.
- Η ΥΑΕ δεν ενσωματώνεται αλλά διαχωρίζεται από την παραγωγική δραστηριότητα.
- Δεν τίθενται αξιόπιστοι στόχοι και τα προγράμματα επιμόρφωσης είναι ανεπαρκή.
- Η διαχείριση των αλλαγών είναι πλημμελής και η συνεχής βελτίωση δεν μετράται με βάση αξιόπιστα κριτήρια αξιολόγησης.
- Υπάρχει έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τους κανονισμούς, αλλά και έλλειψη ενδιαφέροντος, λόγω άλλων προτεραιοτήτων.
- Πολλές ΜΜΕ εξαιτίας της έλλειψης οικονομικών και επιχειρησιακών πόρων, έχουν περιορισμένη μόνο γνώση και ικανότητα όσον αφορά την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία.
- Οι μέθοδοι που αναπτύχθηκαν ειδικά για τις μεγάλες επιχειρήσεις δεν μπορούν συνήθως να μεταφερθούν ως έχουν, με επιτυχία, στις μικρότερες επιχειρήσεις. Τα οφέλη από τη χρήση των συστημάτων διαχείρισης υγείας και ασφάλειας στην εργασία (ΣΔΥΑΕ) συνήθως απευθύνονται σε οργανισμούς μεγάλης κλίμακας, πολύ συχνά από τον βιομηχανικό τομέα. Η μεταφορά τους στις μικρότερες επιχειρήσεις ενέχει δυσκολίες λόγω των απαιτήσεων των συστημάτων αυτών (απαιτήσεις στελέχωσης, τεκμηρίωσης κ.ά.). Συνεπώς, η ίδια η δομή και οι μηχανισμοί του ΣΔΥΑΕ (γραφειοκρατικοί) αποτελούν το σημαντικότερο εμπόδιο για την εφαρμογή τους σε ΜΜΕ.

Η διαχείριση της υγείας και της ασφάλειας στις ΜΜΕ αντιμετωπίζει λοιπόν σημαντικές προκλήσεις που προκύπτουν σε μεγάλο βαθμό από την οργάνωση και το κλίμα της εργασίας. Συνεπώς, τα προβλήματα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια στις ΜΜΕ είναι περισσότερο αποτέλεσμα της κακής διαχείρισης κινδύνου, παρά του μεγέθους του υπάρχοντος κινδύνου. Η έλλειψη δεξιοτήτων στην εργονομία και την επικοινωνία θεωρούνται επίσης σημαντικοί παράγοντες που συμβάλλουν στις κακές εργασιακές συνθήκες και την επακόλουθη αύξηση των προβλημάτων υγείας και ασφάλειας. Η αποτελεσματική εφαρμογή ενός ΣΔΥΑΕ στις ΜΜΕ συνεχίζει να αποτελεί μια δύσκολη πρόκληση, διότι απαιτεί ένα ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων, τεχνικής κατάρτισης και πηγών.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες συνήθως υστερούν σε πόρους, μπορούν να διεξάγουν μια αποτελεσματική εκτίμηση του κινδύνου με χρήση απλών μεθόδων και τεχνικών, όπως είναι η απόκτηση των δελτίων δεδομένων ασφάλειας πριν την αγορά των προϊόντων ή του εξοπλισμού, ο προσδιορισμός των κινδύνων και η επαρκής κατάρτιση του προσωπικού για την αντιμετώπιση τους. Αν και η ενσωμάτωση των απαιτήσεων ΥΑΕ στις πολιτικές του οργανισμού και στους συμμετοχικούς μηχανισμούς μεγάλων επιχειρήσεων, και κυρίως πολυεθνικών, είναι πλέον ένας εδραιωμένος θεσμός, χρειάζονται ακόμη μεγαλύτερες προσπάθειες προκειμένου οι μικρές επιχειρήσεις να εφαρμόσουν έναν πρακτικό και επωφελή τρόπο ώστε να εντάξουν ορισμένα στοιχεία του ΣΔΥΑΕ στις δικές τους πρακτικές ΥΑΕ. Τα εθνικά σώματα επιθεώρησης της εργασίας παρέχουν ένα καλό μέσο για την παροχή συμβουλών και τη διάχυση της πληροφορίας με απλούς τρόπους, για τη διαχείριση των

επαγγελματικών κινδύνων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι εθνικοί και διεθνείς φορείς εργαζομένων και εργοδοτών διαδραματίζουν έναν εξίσου σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και την προώθηση αυτών των μεθόδων, καθώς και στην παροχή της κατάλληλης κατάρτισης. Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις παίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην επιρροή των προμηθευτών τους, που πολλοί από αυτούς είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τέλος, η κατανόηση της τοπικής νοοτροπίας μπορεί να διευκολύνει την αποδοχή των καινοτόμων προσεγγίσεων σε θέματα ΥΑΕ (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, 2011).

2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΥΑΕ - ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥ Σ.Δ.Υ.Α.Ε. ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΟΥ ΣΕΒ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται και αξιολογούνται οι Καλές Πρακτικές ΥΑΕ που συλλέχθηκαν κατά την υλοποίηση του Παρόντος Έργου. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ίδιο το Έργο και η προσέγγιση που ακολουθήθηκε αποτελεί μια ολοκληρωμένη Καλή Πρακτική αναφορικά με την ΥΑΕ που μπορεί να υιοθετηθεί στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου για την ΥΑΕ.

Παρουσιάζεται αρχικά η προσέγγιση του Παρόντος Έργου, οι στόχοι η διάρθρωση και τα αποτελέσματα που επέφερε στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν ως Καλή Πρακτική. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι Καλές Πρακτικές που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Έργου ή που αναδείχθηκαν από αυτό.

Ακολουθεί η ομαδοποίηση των Καλών Πρακτικών και η κατηγοριοποίησή τους προκειμένου να ενταχθούν στο Portal του ΣΕΒ για την ΥΑΕ www.sevosh.org.gr. Προκειμένου οι Καλές Πρακτικές του Έργου να είναι διαθέσιμες σε άλλες επιχειρήσεις θα παρουσιαστούν με ομοιόμορφο και συνοπτικό τρόπο για να εμπλουτίσουν την Ενότητα των Καλών Πρακτικών και μέρος του Πρότυπου - Οδηγού ΣΔΥΑΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των Καλών Πρακτικών που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του ΠΜΤ και της εξατομικευμένης συμβουλευτικής ήταν μικρός και δεν προέκυψε κάποια ολοκληρωμένη πρόταση ή καλή πρακτική για την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ. Ωστόσο, αναδείχθηκαν καλές πρακτικές που αποτελούν τμήμα του ΣΔΥΑΕ και από τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συμβουλευτική, προέκυψε ένα εργαλείο για την εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης μιας ΜΜΕ σε θέματα ΥΑΕ. Τέλος, οι καλές πρακτικές αναλύονται σύμφωνα με τα κριτήρια του παλαιότερου παραδοτέου, αλλά δεν κρίνεται απαραίτητο να αξιολογηθούν στατιστικά, εξαιτίας του μικρού αριθμού προτάσεων που συλλέχθηκαν.

2.1 Η προσέγγιση του Παρόντος Έργου ως Καλή Πρακτική

Το Παρόν Έργο είχε ένα πιλοτικό χαρακτήρα με ιδιαίτερα καινοτόμα χαρακτηριστικά που μπορεί το ίδιο ως προσέγγιση να θεωρηθεί Καλή Πρακτική. Η βασική καινοτομία του έργου, όπως αποτυπώθηκε στο σχεδιασμό του, αφορούσε την αξιοποίηση των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα όταν αυτές λαμβάνουν τη μορφή πελατών – προμηθευτών, προκειμένου για τη διάχυση της ΥΑΕ και γενικότερα την προώθηση της κουλτούρας ΥΑΕ στις –μικρότερες και εξαρτημένες- επιχειρήσεις.

Το παρόν Έργο βασίστηκε επίσης στην οργανική συνεργασία μεταξύ των στελεχών των επιχειρήσεων που γνωρίζουν καλά τι συμβαίνει μέσα στην επιχείρηση αλλά και των εξωτερικών συνεργατών, δηλαδή των Συμβούλων πολλαπλασιαστών. Οι τελευταίοι επιλέχθηκαν βάσει της εμπειρίας τους σε θέματα ΥΑΕ και εκπαιδεύτηκαν από το Διεθνή Οργανισμό για την Εργασία ILO, προκειμένου να αναπτύξουν

δεξιότητες που, μεταξύ των άλλων, θα τους βοηθούσαν να προβούν αποτελεσματικά σε «κλινικού τύπου» παρέμβαση στην επιχείρηση που αναλάμβαναν να προωθήσουν την ΥΑΕ.

Η κατάρτιση που έλαβαν οι Σύμβουλοι-Πολλαπλασιαστές από τον ILO επικεντρώθηκε στο να αναπτύξουν τη δυνατότητα συνεργασίας με το στέλεχος της συμβαλλόμενης επιχείρησης για να:

- (α) διαγιγνώσκουν ανάγκες,
- (β) καθορίζουν μετρήσιμους και ρεαλιστικούς στόχους για την ΥΑΕ,
- (γ) καθοδηγούν τους καταρτιζόμενους να αναλαμβάνουν ενέργειες και
- (δ) καταγράφουν αποτελέσματα.

Αυτή, λοιπόν, η προσέγγιση και ο χαρακτήρας του Έργου συνιστά ένα πολύτιμο και ιδιαίτερα καινοτομικό στοιχείο, που μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω, τροφοδοτώντας το σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών στο πεδίο της Υ.Α.Ε.

Πέρα από την προσέγγιση αυτή θα πρέπει να αξιολογηθεί και η στοχοθέτηση του Έργου ως επιμέρους καλή πρακτική. Συγκεκριμένα, οι κύριοι στόχοι του έργου, όπως αποτυπώνονταν στο σχεδιασμό του, αφορούσαν τέσσερα (4) κύρια σημεία. Ο πρώτος και κύριος στόχος του Έργου ήταν η ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων, η συμμετοχή των επιχειρήσεων σε προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης γύρω από το πεδίο της συστηματικής διαχείρισης στην Υ.Α.Ε. Ο δεύτερος βασικός στόχος αφορούσε την κατάρτιση εξειδικευμένων στελεχών των επιχειρήσεων στην Υ.Α.Ε. Ο τρίτος στόχος, σε συνάρτηση με το δεύτερο, αφορούσε την εξειδικευμένη παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης προς τα στελέχη των επιχειρήσεων, ούτως ώστε οι τελευταίες να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στο πεδίο της υγείας και της ασφάλειας. Ο τέταρτος συναφής στόχος αφορούσε την ανάπτυξη και καθιέρωση ενός μονίμου πλαισίου συνεργασίας και δικτύωσης μεταξύ των συμμετεχόντων επιχειρήσεων.

Όλοι οι παραπάνω στόχοι επετεύχθησαν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Έργου στις επιμέρους φάσεις στις οποίες διαρθρώθηκε. Για λόγους πληρότητας της εικόνας του Έργου παρουσιάζεται συνοπτικά η διάρθρωσή του, προκειμένου να αποτιμηθούν τα αποτελέσματά του.

Το έργο αναπτύχθηκε σε τρεις κύριες φάσεις. Η πρώτη φάση ήταν η φάση προετοιμασίας. Ήταν η φάση που διοργανώθηκαν ημερίδες ευαισθητοποίησης, σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Βόλο. Στη φάση αυτή έγινε και η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού και κυρίως, η επιλογή των εξειδικευμένων συμβούλων - πολλαπλασιαστών που αποτέλεσαν την καρδιά υλοποίησης του έργου. Σημαντικό στοιχείο σε αυτή τη φάση, την προκαταρκτική, της προετοιμασίας του έργου, ήταν η συμμετοχή φορέων αναγνωρισμένων στη διάχυση της ΥΑΕ. Αφενός μεν ο ρόλος και το κύρος του ΣΕΒ που

αποτελέσει πόλο έλξης επιχειρήσεων και αφετέρου η συνεργασία με τον ILO, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην συνολική αποτελεσματικότητα και επιτυχία όλου του προγράμματος.

Επιπλέον, σημαντικό ρόλο έπαιξε η επιλογή ήδη έμπειρων στελεχών σε θέματα ΥΑΕ που αύξησε το επίπεδο της τεχνογνωσίας στην Ομάδα των Συμβούλων που καταρτίστηκαν. Οι 14 εξειδικευμένοι σύμβουλοι συμμετείχαν στο πρόγραμμα κατάρτισης που έγινε υπό τη αιγίδα του ILO διάρκειας 40 ωρών στα γραφεία της ΕΕΔΕ. Μέσα από το πρόγραμμα κατάρτισης οι εξειδικευμένοι σύμβουλοι ανέπτυξαν περαιτέρω δεξιότητες για την πρωώθηση της ΥΑΕ και σύμβουλοι ενημερώθηκαν για την περαιτέρω υλοποίηση του έργου.

Μετά από αυτή τη φάση επιλέχθηκαν τα 100 στελέχη επιχειρήσεων στα οποία θα ασκείτο η παρέμβαση. Στα στελέχη των επιχειρήσεων έγινε αρχικά μια κατάρτιση διάρκειας 18 ωρών και εν συνεχεία σε κάθε στέλεχος παροχή εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης πάνω σε συγκεκριμένα πεδία προκειμένου να βελτιωθεί η θέση των επιχειρήσεων αυτών, στο πεδίο της ΥΑΕ. Συνολικά έγιναν 10 προγράμματα μεταφοράς τεχνογνωσίας στα οποία καταρτίστηκαν 108 στελέχη επιχειρήσεων από 88 επιχειρήσεις. Αυτό αφορά το πρόγραμμα της κατάρτισης των 18 ωρών.

Σημαντικό εύρημα αποτελεί ότι οι μικρότερες επιχειρήσεις σε αριθμό εργαζομένων κατέγραψαν τη μεγαλύτερη βελτίωση συγκριτικά με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις. Αυτό, σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αυτές ξεκινούν από πολύ χαμηλότερο επίπεδο. Σε αυτές λοιπόν τις επιχειρήσεις είναι πάρα πολύ εύκολο όταν γίνεται στοχευμένη, απλή και χαμηλού κόστους παρέμβαση με στοιχεία εξειδικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης να βελτιωθεί πάρα πολύ γρήγορα το επίπεδο ασφάλειάς τους.

Ένα επίσης πάρα πολύ σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από το εύρημα αυτό είναι ότι το μέγεθος των παρεμβάσεων θα πρέπει να συσχετίζεται με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα, την κατηγορία της επιχείρησης. Δηλαδή, η χρονική διάρκεια, η ένταση, το είδος και η συνθετότητα των παρεμβάσεων της συμβουλευτικής υποστήριξης διαφοροποιούνται ανάλογα με το μέγεθος, το είδος και την πολυπλοκότητα των διαδικασιών των επιχειρήσεων.

Παράλληλα ή κατά την ολοκλήρωση των δράσεων της εξειδικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης αναπτύχθηκαν οι δράσεις δικτύωσης και ανατροφοδότησης. Σε αυτή συμμετείχαν κυρίως τα στελέχη των επιχειρήσεων που είχαν συμμετάσχει στο πρόγραμμα αλλά και ορισμένες φορές και κάποιοι πέραν αυτών. Αναλήφθηκαν στο πλαίσιο αυτό ενέργειες προκειμένου να υπάρχει μια συστηματική συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων στελεχών των επιχειρήσεων, να ανταλλάσσουν πληροφορίες ούτως ώστε πάνω σε κοινά ζητήματα να κερδίζουν από τις εμπειρίες των άλλων, να μπορούν ανταλλάσσοντας πληροφορίες και καλές πρακτικές να τις εφαρμόζουν με προσαρμογή στο δικό τους εργασιακό περιβάλλον και τέλος, να δημιουργήσουν μια μόνιμη βάση αναφοράς με την οποία να συνεργάζονται.

Αυτή ήταν η καρδιά της υλοποίησης που περιελάμβανε επίσης και δράσεις δικτύωσης και συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων. Είναι αντιληπτό ότι η δράση δικτύωσης δεν είναι κάτι το οποίο στήνεται μόνο ad hoc και με μεμονωμένες ενέργειες. Η ίδια η συμμετοχή στις δομημένες δράσεις κατάρτισης σε αίθουσα, για περίπου 3 μέρες διάρκειας 18 ωρών αποτέλεσε ένα σημαντικό πυρήνα συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων που εντάσσεται στις δράσεις δικτύωσης. Αυτή η σχέση συνεχίστηκε να ενισχύεται και με περαιτέρω δράσεις του Έργου που στόχευαν αυτοτελώς στη δικτύωση. Ουσιαστικά όμως και αυτό είναι το κύριο, ο συνολικός σχεδιασμός του έργου ενσωμάτωνε και προωθούσε τη λογική της συνεργασίας και της δικτύωσης.

Η τρίτη και τελευταία φάση αφορούσε την αναθεώρηση, την ανατροφοδότηση του Έργου με βάση τα αποτελέσματα τα οποία είχαν επιτευχθεί. Η φάση αυτή υλοποιήθηκε με συναντήσεις ανατροφοδότησης που πραγματοποιήθηκαν σε Αθήνα, Βόλο και Χαλκιδική. Σε αυτές τις συναντήσεις συζητήθηκαν οι ευκαιρίες που είχαν οι επιχειρήσεις μέσα από το πρόγραμμα να αναπτύξουν την ΥΑΕ εντός της επιχείρησης και παρουσιάστηκαν ενέργειες και πρωτοβουλίες που ανέλαβαν οι εξειδικευμένοι Σύμβουλοι-Πολλαπλασιαστές στις εκάστοτε επιχειρήσεις. Αναδείχθηκαν επίσης καλές πρακτικές από τις προσεγγίσεις των Συμβούλων-Πολλαπλασιαστών ή των ίδιων των επιχειρήσεων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο χαρακτήρας του Έργου συγκεντρώνει αρκετές προϋποθέσεις είτε για να καταστεί το ίδιο στο σύνολο του, είτε για να τροφοδοτήσει τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών. Προς την κατεύθυνση, είναι άξια ενδιαφέροντος τέσσερα σημεία:

1. Το πρώτο από όλα είναι ο επιτελικός μηχανισμός που θα αναλάβει ένα τέτοιο έργο. Θα πρέπει να έχει μια κουλτούρα και μια κατεύθυνση πέρα από την απλή εφαρμογή ή τη φαινομενική εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας. Προκειμένου να γίνει αυτό θα πρέπει να καθιερώσει ένα σύστημα κινήτρων τέτοιων ώστε να προσελκύσει επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αναβάθμισης του πεδίου της ΥΑΕ σε οργανική σχέση με ένα νέο αναπτυξιακό και παραγωγικό μοντέλο.
2. Το δεύτερο σημείο που έχει επίσης σημασία είναι πως μέσα από το μηχανισμό αυτό θα θεσπίζονται κίνητρα θετικά και αρνητικά για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων. Όχι κίνητρα ποινής, όχι κίνητρα τιμωρίας, αλλά κίνητρα συμμετοχής. Κίνητρα συμμετοχής θα μπορούσε π.χ. να ήταν ένα σήμα ανταπόκρισης σε συστηματικές αρχές ΥΑΕ, το οποίο ενδεχομένως θα μπορούσε να αποτελεί προϋπόθεση πρόσβασης σε δημόσιους διαγωνισμούς ή και σε κρατικές επιχορηγήσεις μέσα από το νέο ΕΣΠΑ.
3. Το τρίτο σημαντικό στοιχείο είναι η υποστήριξη με εξειδικευμένους συμβούλους-coachers. Χρειάζονται άτομα με δεξιότητες, κατάρτιση και πιστοποίηση προκειμένου να αναλάβουν το ρόλο του διαμεσολαβητή με κατάλληλα στελέχη των επιχειρήσεων. Επιπλέον τα άτομα αυτά θα πρέπει να μπορούν να μπορούν να μεταφράζουν τις ανάγκες των επιχειρήσεων με βάση συγκεκριμένα πρότυπα.

4. Το τέταρτο σημείο αφορά την ανάγκη ανάπτυξης ενός αποτελεσματικού συστήματος παρακολούθησης και διαχείρισης, το οποίο θα μετράει επιδόσεις, αποτελέσματα, που θα ανατροφοδοτούν τον όλο σχεδιασμό.

2.2 Καλές Πρακτικές που προέκυψαν από το παρόν Έργο

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι Καλές Πρακτικές που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Έργου ή που αναδείχθηκαν από αυτό. Η θεματολογία των εν λόγω Καλών Πρακτικών καλύπτει ένα φάσμα θεμάτων, όπως:

- πώς αξιολογείται το κόστος ενός εργατικού ατυχήματος σε μια ΜΜΕ,
- πώς συντάσσεται μια Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου και πώς μπορεί να εξειδικευτεί ανά εκτελούμενη εργασία,
- πώς καταγράφονται, αναλύονται και παρακολουθούνται συστηματικά ατυχήματα, παρ’ ολίγον ατυχήματα και καλές πρακτικές,
- πώς μπορεί μια επιχείρηση να προετοιμαστεί και αντιμετωπίσει Έκτακτες Ανάγκες ή Καταστάσεις, όπως ο σεισμός ή μια ληστεία, αλλά και
- πώς μπορεί μια επιχείρηση να βελτιώσει το επίπεδο επικοινωνίας και συνεργασίας μέσα από παρέμβαση με σεμινάρια ψυχολογίας (νευρογλωσσικού προγραμματισμού).

Οι Καλές Πρακτικές που προέκυψαν από το παρόν Έργο προέρχονται στην πλειοψηφία τους από μεγάλες επιχειρήσεις, από το υλικό που δόθηκε από τον ILO και προσαρμόστηκε στα Ελληνικά δεδομένα, από το υλικό που αναπτύχθηκε για την εφαρμογή της Συμβουλευτικής και τέλος από τις πρωτοβουλίες των Συμβούλων Πολλαπλασιαστών που ανέπτυξαν κατάλληλο υλικό, βάσει των αναγκών που διέγνωσαν στις επιχειρήσεις. Καμία από τις Καλές Πρακτικές δεν προήλθε από τις ΜΜΕ που συμμετείχαν στο Έργο. Προφανώς αυτό σχετίζεται με το γεγονός ότι είχαν χαμηλότερο επίπεδο σε θέματα ΥΑΕ και ελάχιστο χρόνο και εμπειρία που απαιτείται για την ανάπτυξη Καλών Πρακτικών. Ωστόσο, οι περισσότερες είχαν την ευκαιρία να επωφεληθούν της εμπειρίας των Συμβούλων – Πολλαπλασιαστών που πρότειναν στοχευμένες παρεμβάσεις ανά ανάγκη που διαγνώστηκε.

Στη συνέχεια παρατίθενται οι Καλές Πρακτικές που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του Έργου βάσει των πεδίων της τυποποιημένης Φόρμας Υποβολής Καλών Πρακτικών από τη Συστηματική Διαχείριση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία, η οποία παρατίθεται στο Παράρτημα Ι.

2.2.1 Κίνητρα Προώθησης ΥΑΕ: Η Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος, κατάρτιση ILO με προσαρμογή στα Ελληνικά Δεδομένα

Η Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος παρουσιάστηκε την πρώτη μέρα της κατάρτισης του ILO ως ένας απλοποιημένο τρόπος για να μπορέσει να αντιληφθεί κάποιος το άμεσο αλλά και το έμμεσο κόστος που μπορεί να έχει ένα τυπικό εργατικό ατύχημα πτώσης από ύψος με τραυματισμό. Το προτέρημα της συγκεκριμένης καλής πρακτικής είναι ότι έχει ευρύτατο πεδίο εφαρμογής, καθώς αφορά σχεδόν κάθε δραστηριότητα και άρα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Στόχος της Άσκησης Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος είναι να αυξήσει την ευαισθητοποίηση παρέχοντας σαφή εικόνα και αναδεικνύοντας μετρήσιμα κίνητρα για την ενασχόληση με τα θέματα ΥΑΕ. Παράλληλα, καταδεικνύει την αξία της πρόληψης στα θέματα ΥΑΕ που αποτυπώνεται μέσα από το κόστος που αποφεύγεται.

Η εν λόγω καλή πρακτική προσαρμόστηκε στα Ελληνικά δεδομένα και εντάχθηκε στην πρώτη εισαγωγική ενότητα του εκπαιδευτικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε από τους Συμβούλους – Πολλαπλασιαστές κατά τη διαδικασία της εκπαίδευσης των στελεχών των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Κατά τις συναντήσεις ανατροφοδότησης, οι Σύμβουλοι-Πολλαπλασιαστές σχολίασαν τα θετικά αποτελέσματα που είχε η συγκεκριμένη άσκηση στην πλειοψηφία των καταρτιζόμενων στελεχών. Στο Παράρτημα II παρατίθεται πλήρης η Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος, η οποία έχει ήδη ενταχθεί στην ιστοσελίδα www.sevosg.org.gr στην ενότητα e-learning.

2.2.2 Εργαλείο Coaching για το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης για την προώθηση της ΥΑΕ σε ΜΜΕ, ομάδα Έργου

Το Εργαλείο Coaching σχεδιάστηκε βάσει του «Ερωτηματολογίου Αυτοαξιολόγησης Επιχείρησης σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία» που προετοιμάστηκε στο πλαίσιο του προηγούμενου Έργου για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αποτυπώσουν και να καταγράψουν, με δομημένο τρόπο, την υφιστάμενη κατάσταση τους σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία.

Η παροχή της εξατομικευμένης συμβουλευτικής υποστήριξης οργανώθηκε, σχεδιάστηκε, υλοποιήθηκε και αποτιμήθηκε με βάση το συγκεκριμένο εργαλείο coaching, που απλοποιήθηκε, προκειμένου να αξιοποιηθεί από τους συμβούλους που θα καλούνταν να προωθήσουν την ΥΑΕ σε διαφόρων μεγεθών επιχειρήσεων και κυρίως σε ΜΜΕ.

Με βάση αυτή λογική, το Εργαλείο Coaching χωρίστηκε σε δύο κύρια πεδία: α) στο πεδίο της Εκτίμησης του Επαγγελματικού Κινδύνου και β) στο πεδίο της Συστηματικής Διαχείρισης ΥΑΕ. Με αυτό τον τρόπο καθορίστηκαν ανά επιχείρηση συγκεκριμένες ανάγκες ανά πεδίο με συγκεκριμένη βαθμολογία. Η βαθμολογία καθορίστηκε στο μεν πρώτο πεδίο από το κατά πόσο στο πεδίο της εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου τα εργαλεία που χρησιμοποιούν είναι επαρκή για να

αποτιμήσουν τον επαγγελματικό κίνδυνο ανά επιχείρηση, στο δε δεύτερο πεδίο από το κατά πόσο οι επιχειρήσεις έχουν εισαγάγει και προωθήσει στοιχεία συστηματικής διαχείρισης στην υγεία και την ασφάλεια της εργασίας.

Κατόπιν της διάγνωσης των συγκεκριμένων αναγκών ανά επιχείρηση, συμφωνήθηκαν από κοινού μεταξύ του στελέχους της επιχείρησης και του εξειδικευμένου Συμβούλου-Πολλαπλασιαστή οι συγκεκριμένοι στόχοι. Σε αντιστοιχία με αυτούς τους στόχους προσδιορίστηκαν οι κατάλληλες ενέργειες προκειμένου να καλυφθούν αυτοί οι στόχοι. Καταγράφηκαν σε αυτό το εργαλείο οι υλοποιούμενες ενέργειες καθώς και τα αποτελέσματά τους. Τέλος, με βάση αυτό το εργαλείο οργανώθηκαν επίσης και αναπτύχθηκαν και ενέργειες δικτύωσης.

Σε γενικές γραμμές με βάση το εργαλείο αυτό φαίνεται ότι ως προς το πρώτο πεδίο και με βάση μια σειρά επιμέρους κριτηρίων, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ανταποκρίνονται σε βαθμό περίπου 57%.

Ως προς το δεύτερο πεδίο, τη βελτίωση, την εισαγωγή και υιοθέτηση αρχών πρακτικών, σημείων συστηματικής διαχείρισης στην υγεία και την ασφάλεια και με βάση μια σειρά επιμέρους κριτηρίων, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ανταποκρίνονται σε βαθμό περίπου 50%.

Με βάση αυτή τη διάγνωση καθορίστηκαν συνολικά 400 στόχοι για το σύνολο των 101 στελεχών. Περίπου δηλαδή τέθηκαν 4,5 στόχοι ανά επιχείρηση ή οργανωτική μονάδα, εκ των οποίων ο 1,5 κατά μέσο όρο αφορούσε το πεδίο της πληρότητας των εργαλείων εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου και περίπου οι 3 αφορούσαν την προώθηση αρχών, σημείων συστηματικής διαχείρισης στην υγεία και την ασφάλεια της εργασίας.

Κυρίως ως προς πρώτο πεδίο, ο βασικός επιμέρους ειδικός στόχος αφορούσε την πληρότητα της μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, αυτό σε ποσοστό 46%. Οι περισσότερες επιχειρήσεις είχαν μελέτη εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου (ΜΕΕΚ). Τα ίδια τα στελέχη τους όμως εκτιμούσαν ότι δεν είναι επαρκής η αποτίμηση που έχουν κάνει. Ζητούσαν, λοιπόν, από τους Συμβούλους την υποστήριξη για τη βελτίωση της ΜΕΕΚ. Ανάλογα με αυτόν τον ειδικό στόχο προωθούνταν και ανάλογες ενέργειες. Εδώ επικεντρώθηκαν κυρίως στη σύνταξη και **επικαιροποίηση της μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου**. Για το λόγο αυτό και για να εμπλουτιστεί το υλικό της ιστοσελίδας του ΣΕΒ για την ΥΑΕ έγινε προσπάθεια συλλογής Καλών Πρακτικών για το πώς πραγματοποιείται μια ΜΕΕΚ βάσει της υφιστάμενης Νομοθεσίας, αλλά και πώς μπορεί να γίνει “on-spot” ΜΕΕΚ για τη διαχείριση κινδύνων εργολαβικού προσωπικού. Οι εν λόγω Καλές Πρακτικές παρατίθενται στις επόμενες ενότητες

Στο πλαίσιο του δεύτερου στόχου που είναι η προώθηση και η βελτίωση σημείων για τη συστηματική διαχείριση της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία, τέθηκαν συνολικά 273 ειδικοί στόχοι εκ των οποίων οι πιο πολλοί, αφορούσαν το **σχεδιασμό της πολιτικής** για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία σε ποσοστό 47,5%. Κατ’αντιστοιχία του στόχου αυτού, οι αναλαφθήσες ενέργειες αφορούσαν στην καταγραφή της πολιτικής για την ΥΑΕ, καθώς και στην επικοινωνία της στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί η συνέχιση των παρεμβάσεων από ίδιες δυνάμεις των επιχειρήσεων και μετά το πέρας της συμβουλευτικής υποστήριξης που παρασχέθηκε κατά τη διάρκεια του έργου. Οι παρεμβάσεις αυτές οργανώνονται και υλοποιούνται με βάση τη διάγνωση που επετεύχθη χάριν του εργαλείου Coaching.

Από όλη αυτή την επίτευξη συνολικά εκτιμάται ότι με βάση το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε περίπου κατά 9,4% σε ένα μέσο γενικό όρο βελτιώθηκε η θέση των επιχειρήσεων ως προς την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Συγκεκριμένα από την 9,4% «απόλυτη τιμή» της προόδου των επιχειρήσεων στην ΥΑΕ μετά το πρόγραμμα, το 11% αφορά τη βελτίωση, την προώθηση στοιχείων συστηματικής διαχείρισης στην υγεία και την ασφάλεια και λιγότερο, κατά 7,5% περίπου, τη βελτίωση της πληρότητας των εργαλείων εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου. Στο Παράρτημα II, Β παρατίθεται το Εργαλείο Coaching για το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης για την προώθηση ΥΑΕ σε ΜΜΕ το οποίο έχει ήδη ενταχθεί στην ιστοσελίδα www.sevosh.org.gr στην ενότητα e-learning και προτείνεται να ενταχθεί ως εναλλακτική επιλογή στο Ερωτηματολόγιο Αυτοαξιολόγησης του Πρότυπου - Οδηγού ΣΔΥΑΕ.

2.2.3 Μεθοδολογία Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας (Σύμβουλος – Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης)

Η εν λόγω Καλή Πρακτική προέκυψε κατόπιν της διάγνωσης της ανάγκης για επικαιροποίηση της μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου που έγινε από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων κατά τη φάση της εξατομικευμένης συμβουλευτικής παρέμβασης. Βάσει της διάγνωσης της συγκεκριμένης ανάγκης προετοιμάστηκε παρουσίαση για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις στην Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου.

Η Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου είναι υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Π.Δ. 17/96 που ενσωματώθηκε στο Άρθρο 43 του Ν.3850/10. Η συγκεκριμένη παρουσίαση προσεγγίζει τη Μ.Ε.Ε.Κ. πέρα από τη συμβατική υποχρέωση του εργοδότη. Συγκεκριμένα, προσεγγίζει τη ΜΕΕΚ ως μια χαρτογράφηση του χώρου, η οποία σε επίπεδο ασφάλειας στο χώρο εργασίας παρέχει πολλαπλά οφέλη. Το κόστος ανάπτυξης μιας Μ.Ε.Ε.Κ. με την προϋπόθεση ότι η μελέτη θα συνταχθεί από την ίδια την επιχείρηση, εξαρτάται από τα ευρήματα αυτής. Η Μ.Ε.Ε.Κ. συνήθως συντάσσεται από τον τεχνικό ασφαλείας, αλλά για να έχει συνεχή αποτελέσματα πρέπει να αναθεωρείται σε ετήσια βάση ή όταν πραγματοποιούνται παρεμβάσεις στους χώρους της επιχείρησης.

Μέσω της ΜΕΕΚ επιτυγχάνονται οι ακόλουθοι στόχοι που αφορούν τόσο τον εργαζόμενο όσο και το εργασιακό περιβάλλον:

⇒ Αναγνώριση όλων των εν δυνάμει κινδύνων στο χώρο εργασίας.

- ⇒ Εκτίμηση της σοβαρότητας των κινδύνων αυτών.
- ⇒ Ενημέρωση των εργαζομένων.
- ⇒ Κατάρτιση των εργαζομένων.
- ⇒ Εκτίμηση των συνεπειών από την πραγματοποίηση των κινδύνων αυτών.
- ⇒ Διατύπωση των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων για την εξάλειψη ή την ελαχιστοποίηση των κινδύνων αυτών.

Στο Παράρτημα ΙΙ, Γ παρατίθεται η παρουσίαση της Μεθοδολογίας MEEK που προτείνεται να ενσωματωθεί ως εναλλακτικό υπόδειγμα στη Ενότητα του Πρότυπου – Οδηγού ΣΔΥΑΕ στην ιστοσελίδα www.sevosh.org.gr. Η εν λόγω Καλή Πρακτική μπορεί να ενταχθεί στην υποενότητα Ανάπτυξη ΣΔΥΑΕ, στον Κατάλογο των Διαδικασιών Β. Λειτουργικά και τεχνικά θέματα, στη Διαδικασία για τη Μελέτη εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου, ως βοηθητική παρουσίαση.

2.2.4 Επί τόπου διεξαγωγή MEEK σε Εργολαβικό Προσωπικό μεγάλης επιχείρησης, SOVELS.A. (Σύμβουλος- Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης)

Η συγκεκριμένη καλή πρακτική αναδείχθηκε και παρουσιάστηκε κατά τη συνάντηση ανατροφοδότησης που έγινε στο Βόλο προκειμένου να γίνει ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στο Έργο. Στόχος της επιχείρησης ήταν η διαχείριση των κινδύνων του εργολαβικού προσωπικού που απασχολείται στις εγκαταστάσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι η χαλυβουργία SOVEL είναι επιχείρηση με μεγάλη εμπειρία στη συστηματική διαχείριση της ΥΑΕ και στη διαχείριση των κινδύνων.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο υπεύθυνος ΥΑΕ της επιχείρησης έχει δημιουργήσει ένα απλοποιημένο έντυπο για την εκτίμηση κινδύνων ανά εκτελούμενη εργασία. Το έντυπο προσαρμόζεται κατάλληλα ανά ανατιθέμενο έργο εντός της εγκατάστασης και διατίθεται στους εργολάβους πριν την εκτέλεση των εργασιών προκειμένου να:

- ⇒ γνωρίζουν τους σχετικούς με την εργασία και τη θέση κινδύνους,
- ⇒ προετοιμάσουν κατάλληλα το προσωπικό τους,
- ⇒ λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία τους.

Η συγκεκριμένη πρακτική έχει προκύψει από την πολυετή εμπειρία της επιχείρησης σε θέματα ΥΑΕ και τη συνεργασία με εργολαβικό προσωπικό που είχε συνήθως αποσπασματική ή ελλιπή ενημέρωση για τα θέματα ΥΑΕ.

Με αυτό τον τρόπο οι εργολάβοι αναγνωρίζουν τον κίνδυνο και αυξάνεται η ευαισθητοποίησή τους γύρω από αυτόν και σε κάθε περίπτωση λαμβάνουν τις σωστές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή του. Η εν λόγω καλή πρακτική μπορεί να υιοθετηθεί από άλλες βιομηχανίες ή επιχειρήσεις που απασχολούν

εξωτερικούς συνεργάτες κατόπιν κατάλληλου εμπλουτισμού και τροποποίησης ανάλογα τον κλάδο εργασίας. Επιπλέον, η συγκεκριμένη προσέγγιση μπορεί να εφαρμοστεί σε εύρος επιχειρήσεων. Για τη συγκεκριμένη πρακτική δεν παρατίθενται σχετικά έγγραφα ή παρουσίαση ή φόρμα υποβολής, καθώς έγινε με προφορική εισήγηση.

2.2.6 ΥΑΕ Εξωτερικών Συνεργατών εντός της επιχείρησης, Gruppo Campari (Σύμβουλος Πολλαπλασιαστής: Βαγγέλης Γουργουλιάννης)

Η διαχείριση της ΥΑΕ των εξωτερικών συνεργατών και ευρύτερα του εργολαβικού προσωπικού των επιχειρήσεων αποτελεί ένα από τα καίρια θέματα ενδιαφέροντος των μεγάλων επιχειρήσεων. Η εν λόγω καλή πρακτική εντοπίστηκε στο εργοστάσιο της Gruppo Campari στο Βόλο από το Σύμβουλο – Πολλαπλασιαστή κ. Γουργουλιάννη. Η συγκεκριμένη επιχείρηση εξαιτίας της υψηλής επικινδυνότητας που εμφανίζει η δραστηριότητα της εμφιαλώσεως αλκοολούχων ποτών έχει φροντίσει να προωθήσει τη διαχείριση ΥΑΕ σε δύο επίπεδα: πριν την έναρξη της συνεργασίας και κατά τη διάρκεια της συνεργασίας και της εκτέλεσης των οποιονδήποτε εργασιών εντός του εργοστασίου. Ως ειδικό στόχο προστασίας έχει τόσο τον εργαζόμενο όσο και το εργασιακό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τη συνοπτική περιγραφή, που δόθηκε μέσα από τη συμπληρωμένη Φόρμα Καταγραφής Καλών Πρακτικών που επισυνάπτεται στο Παράρτημα ΙΙ-Δ, ο εξωτερικός συνεργάτης - εργολάβος πριν από οποιαδήποτε εργασία εντός της επιχείρησης πρέπει να συμπληρώσει το έντυπο διαχείρισης-αξιολόγησης εργολάβων. Σε περίπτωση που αυτή δεν καλύπτει τα κριτήρια της επιχείρησης δεν υπογράφεται σύμβαση. Αν ο εξωτερικός συνεργάτης είναι κατάλληλος σύμφωνα με τα κριτήρια της επιχείρησης συμπληρώνει το έντυπο Δήλωσης Μεθόδου Ασφαλούς Εκτέλεσης Έργου με το οποίο και δεσμεύεται, καθώς και το Έντυπο Κατάστασης Προσωπικού του εργολάβου το οποίο στο τέλος θα φέρει και την υπογραφή του.

Με αυτή τη μέθοδο έχει επιτευχθεί ένα υψηλό επίπεδο σε θέματα ΥΑΕ σχετικά με τους εξωτερικούς συνεργάτες, με απώτερο σκοπό να μηδενιστούν τυχών ατυχήματα εντός του εργοστασίου που μπορούν να δημιουργήσουν έκτακτες καταστάσεις. Ο στόχος για τα μηδενικά ατυχήματα υποστηρίζεται και από την πολιτική του ομίλου, τόσο στο προσωπικό της επιχείρησης, όσο και στους εξωτερικούς συνεργάτες, γεγονός που υποδεικνύει την έντονη δέσμευση της διοίκησης στο στόχο αυτό.

2.2.7 Τεκμηρίωση και Ανασκόπηση: Παρέμβαση Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών (Σύμβουλος – Πολλαπλασιαστής: Θεόφιλος Αλεβίζος)

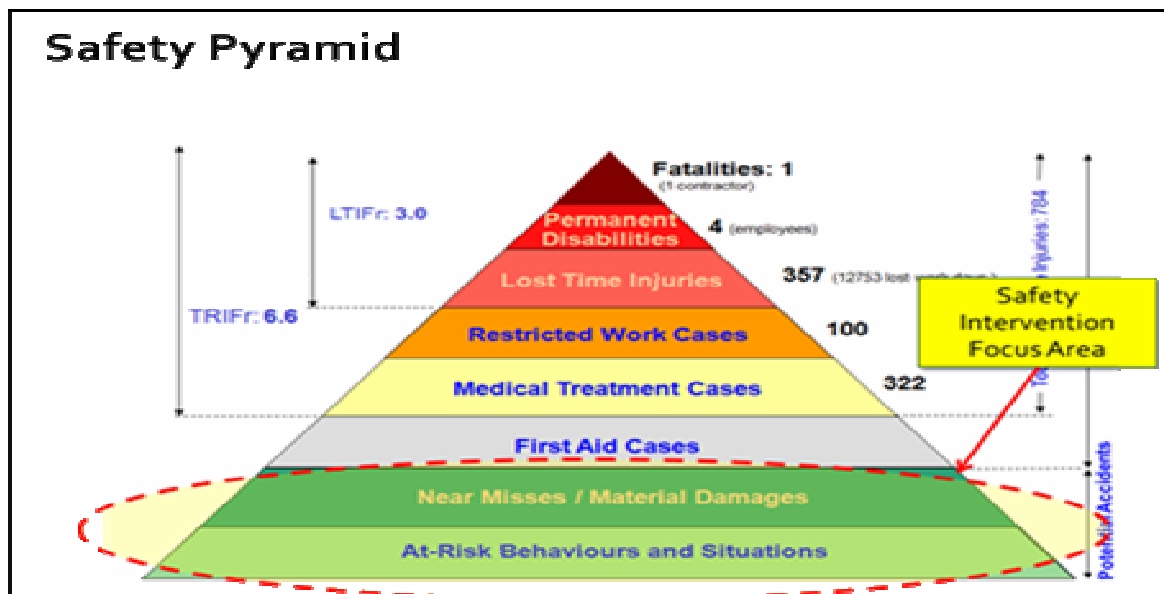
Η Παρέμβαση Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών προέκυψε ως πρόταση του Συμβούλου-Πολλαπλασιαστή Θεόφилου Αλεβίζου από τη διάγνωση αναγκών των επιχειρήσεων που ανέλαβε, κατόπιν των επισκέψεων στις εγκαταστάσεις τους και των συναντήσεων με τα καταρτιζόμενα στελέχη. Ο Σύμβουλος –Πολλαπλασιαστής απέστειλε σε όλες τις επιχειρήσεις που ανέλαβε αρχεία που έχουν να κάνουν με την **αναγνώριση των ανασφαλών συμπεριφορών/συνθηκών** και την καταγραφή των παρ’ ολίγον ατυχημάτων.

Η εν λόγω καλή πρακτική βρίσκει πεδίο εφαρμογής σε όλες τις επιχειρήσεις, ενώ στοχεύει στην προστασία τόσο του εργαζόμενου όσο και του εργασιακού περιβάλλοντος. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί επίσης ότι εισάγει τη λογική δημιουργίας περιβάλλοντος μηδενικών ατυχημάτων, στόχος που συνήθως υιοθετείται σε πιο προχωρημένα σχήματα διαχείρισης της ΥΑΕ. Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από το email του Συμβούλου και αποτελεί την πλήρη περιγραφή της εν λόγω καλής πρακτικής

Η αναγνώριση των ανασφαλών συμπεριφορών, των ανασφαλών συνθηκών και των παρ' ολίγον ατυχημάτων είναι κάτι ιδιαίτερα σημαντικό όταν επιδιώκεται η διασφάλιση ενός περιβάλλοντος μηδενικών ατυχημάτων και η ενίσχυση της κουλτούρας ασφάλειας.

Καταγραφή ανασφαλών συμπεριφορών/συνθηκών και παρ' ολίγον ατυχημάτων. Γιατί;

Στοχεύοντας στην βάση της πυραμίδας της Ασφάλειας, μέσω ενός συστήματος αναγνώρισης αυτών των περιστατικών αποτρέπεται η μετατροπή των συμπεριφορών ή των συνθηκών αυτών από τίποτα ή παρ' ολίγον ατύχημα σε κάποιο σοβαρό ατύχημα. Σκοπός είναι η αναγνώριση και επίλυση της εκάστοτε κατάστασης που αναγνωρίζεται εν τη γενέσει της, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι κάτι πιο σοβαρό δεν θα γίνει σε κάποιον άλλον εργαζόμενο που μπορεί να μην σταθεί τόσο τυχερός όσο αυτός που το παρατήρησε.

Στόχος και δείκτης εταιρείας

Οι παρατηρήσεις αυτές σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να αποτελέσουν και στόχο της επιχείρησης ώστε να ξεκινήσει το «μπόλιασμα» των εργαζομένων με το σκεπτικό της ασφάλειας και στην συνέχεια να παρακολουθούνται χωρίς στοχοθέτηση. Αυτός μπορεί να είναι και ένα **δείκτης** της επιχείρησης (Leading Indicator) που ξεφεύγει από τα απλά πλαίσια της παρακολούθησης του αριθμού ατυχημάτων (Lagging Indicator) και έχει ουσιαστικό λόγο θέσπισης και παρακολούθησης. Γενικά προτιμάται να

τίθενται leading indicators παρά lagging indicators, μιας και μέσω αυτών μπορεί να επηρεαστεί το τελικό αποτέλεσμα (παίρνοντας προληπτικά μέτρα).

Στο πλαίσιο αυτό και ως προς την καταγραφή των παρ' ολίγον ατυχημάτων και ανασφαλών περιστατικών/συνθηκών, «προτιμάται» μια εγκατάσταση που παρουσιάζει έναν αριθμό παρ' ολίγον ατυχημάτων ή παρατηρήσεων, έστω και μικρό, από μια εγκατάσταση που δεν παρουσιάζει κανένα παρ' ολίγον ατυχήματα ή παρατήρηση. Γιατί αυτό δείχνει ότι οι εργαζόμενοι στην εγκατάσταση είναι ευαισθητοποιημένοι και ενήμεροι σχετικά με κινδύνους και τους αναφέρουν και όχι κατ' ανάγκη ότι η εγκατάσταση είναι επικίνδυνη προς εργασία. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ακόμα και στις πιο προηγμένες εταιρείες στα θέματα ασφάλειας με μια επίσκεψη στις εγκαταστάσεις τους, συνήθως προκύπτουν αρκετές παρατηρήσεις τέτοιου είδους, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι συνήθως το μηδέν σημαίνει όχι «μη ύπαρξη» αλλά περισσότερο «μη επισήμανση» της εκάστοτε επικίνδυνης κατάστασης.

Ανατροφοδότηση (feedback)... εξαιρετικά σημαντικό στάδιο της διαδικασίας

Βέβαια σημαντικό στάδιο στην όλη αυτή διαδικασία είναι η ανατροφοδότηση που πρέπει να δίδεται κάθε φορά στους εργαζόμενους, σχετικά με τις παρατηρήσεις που έχουν κάνει. Συνεπώς, το κομμάτι της επικοινωνίας είναι ουσιαστικό και ιδιαίτερα σημαντικό. Ο εργαζόμενος για να συμμετάσχει στην διαδικασία αυτή πρέπει να πειστεί ότι είναι μια διαδικασία σε στέρεες βάσεις που σκοπό έχει να «ακούει» τον εργαζόμενο και να βελτιώνει τις υπάρχουσες συνθήκες και σε καμία περίπτωση να τον κατηγορήσει. Αυτό για να επιτευχθεί χρειάζεται την επιμονή της διεύθυνσης. Έτσι η εταιρεία χρειάζεται να επικοινωνεί τις διορθωτικές ενέργειες στις οποίες προβαίνει και σχετίζονται με τις παρατηρήσεις που έχει συλλέξει. Ακόμα και στην περίπτωση που κάτι από τα προτεινόμενα δεν μπορεί να υλοποιηθεί (που εμφανίζεται συχνά πολλές φορές) χρειάζεται αυτό να επικοινωνείται στον εργαζόμενο και να εξηγούνται οι λόγοι.

Στο Παράρτημα II-E επισυνάπτεται η φόρμα καταγραφής και στη συνέχεια η μορφή του αρχείου συγκέντρωσης των παρατηρήσεων προς αξιολόγησή τους, που δόθηκε σε μορφή excel.

2.2.8 Παρέμβαση για τη Βελτίωση της Συνεργασίας στην Εργασία Α.Ε. μέσω σεμιναρίου Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού (NLP) (Σύμβουλος-Πολλαπλασιαστής: Βήνη Φιλιππή)

Η συγκεκριμένη Καλή Πρακτική ήταν μια πρωτοβουλία της Συμβούλου-Πολλαπλασιαστή Βήνης Φιλιππή που υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την ψυχολόγο -με ειδίκευση στη Διοίκηση Προσωπικού και MSc στη Διοίκηση Επιχειρήσεων- Μαρία Κανδεράκη.

Κατά τη διάρκεια τόσο της εκπαίδευσης όσο και του coaching στις επιχειρήσεις τα καταρτιζόμενα στελέχη της κυρίας Φιλιππή εστίαζαν κατά πλειοψηφία το ενδιαφέρον τους στην ανάγκη αλλαγής της

νοοτροπίας των εργαζομένων σε θέματα ΥΑΕ και του αποτελεσματικού Coaching του ανθρώπινου δυναμικού.

Βάσει αυτής της ανάγκης και της εμπειρίας της κυρίας Φιλιππή από εργασία σε μεγάλη πολυεθνική επιχείρηση συνειδητοποιήθηκε ότι ο υπεύθυνος διαχείρισης της ΥΑΕ χρειάζεται να έχει επικοινωνιακές δεξιότητες και δεξιότητες διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αλλάξει συμπεριφορές που σχετίζονται με την ΥΑΕ. Χαρακτηριστικά, στην παρουσίασή της στο Συνέδριο που πραγματοποιήθηκε και επισυνάπτεται στο Παράρτημα ΙΙ-ΣΤ αναφέρει «*Εάν θέλεις να φέρεις σημαντικές αλλαγές στον χώρο ΥΑΕ στην εργασία, ο Τεχνικός Ασφαλείας (Τ.Α.) πέραν των τεχνικών γνώσεων και της νομοθεσίας, πρέπει να μπορεί να αλλάξει συμπεριφορές να έχει δηλαδή ανεπτυγμένες **επικοινωνιακές ικανότητες** ώστε να μπορεί να καθοδηγεί και να διαχειρίζεται ανθρώπους αποτελεσματικά*».

Στην περίπτωση της Εργωνίας Α.Ε. διαγνώστηκε πρόβλημα επικοινωνίας μεταξύ Προϊσταμένου που είχε το ρόλο του Τ.Α. με τους υφισταμένους του, που επηρέαζε τη συνεργασία μεταξύ τους εντός της επιχείρησης. Προτάθηκε από τη Σύμβουλο-Πολλαπλασιαστή στο συγκεκριμένο Υπεύθυνο να παρακολουθήσει ένα ειδικά σχεδιασμένο σεμινάριο NLP που έγινε στην Κρήτη προκειμένου να ενισχύσει αυτές τις δεξιότητες. Μετά την καθοδήγηση που έλαβε από το εν λόγω σεμινάριο, το καταρτιζόμενο στέλεχος κατάφερε εντός της επιχείρησης να διευθετήσει χρόνια προβλήματα «επικοινωνίας» που επέφεραν άμεσες και σημαντικές αλλαγές στην ΥΑΕ, στη βελτίωση του εργασιακού κλίματος και στη συστηματική προσέγγιση ΥΑΕ.

Η συγκεκριμένη καλή πρακτική είναι γενικής εφαρμογής. Ωστόσο προϋποθέτει τη δυνατότητα να διαγνώσει κάποιος προβλήματα επικοινωνίας και να μπορέσει αποτελεσματικά να απευθυνθεί σε κατάλληλους εξειδικευμένους ανθρώπους που μπορούν να βοηθήσουν σχετικά. Η πρακτική αυτή προτείνεται να ενταχθεί στην Ενότητα Καλών Πρακτικών κάτω από το πεδίο «Άλλα θέματα» στην ιστοσελίδα www.sevosh.org.gr

2.2.9 Σχέδια Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Τολάκη Μαρία ΔΕΗ και Εγχειρίδιο Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης (Μακρυγιάννη Οφηλία, Cosmote Α.Ε.)

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της κατάρτισης του ILO, στο πλαίσιο ανταλλαγής τεχνογνωσίας σε θέματα ΥΑΕ, σημαντική συνεισφορά είχαν οι κυρίες Τολάκη και Μακρυγιάννη που διέθεσαν τις προσεγγίσεις που έχουν αναπτύξει και εφαρμόζονται στη ΔΕΗ Α.Ε. και COSMOTE Α.Ε.

Οι προσεγγίσεις αυτές παρέχουν χρήσιμο υλικό και στοχευμένες οδηγίες για την αντιμετώπιση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (όπως σεισμοί, ληστείες, πυρκαγιές κ.ά.). Οι εν λόγω οδηγίες αποτελούν Καλές Πρακτικές, διότι μπορούν να εφαρμοστούν από κάθε τύπου επιχειρήσεις, αλλά και

διότι παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες σε κάθε άτομο που αναζητεί απλοποιημένες οδηγίες για θέματα, όπως η ορθή επιλογή και χρήση πυροσβεστήρων κ.ά. Τα αρχεία που διατέθηκαν χρησιμοποιήθηκαν κατά την προετοιμασία του εκπαιδευτικού υλικού και έχουν ήδη αναρτηθεί στη σχετική ενότητα e-learning στην ιστοσελίδα www.sevosh.org.gr. Προτείνεται να επισυναφθούν ως εναλλακτικά Υποδείγματα στη Δ.270 Αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, που βρίσκεται στην Ανάπτυξη ΣΔΥΑΕ του Πρότυπου - Οδηγού ΣΔΥΑΕ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο παρόν Έργο ελάχιστες ήταν οι Καλές Πρακτικές που συγκεντρώθηκαν από τις καταρτιζόμενες επιχειρήσεις. Αυτό οφείλεται κυρίως στο σχετικά χαμηλό επίπεδο ΥΑΕ που είχαν πριν την παρέμβαση που έγινε με το Πρόγραμμα Μεταφοράς Τεχνογνωσίας. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις και κυρίως οι μικρότερες σε μέγεθος κατάφεραν να βελτιώσουν αισθητά το επίπεδό τους σε θέματα ΥΑΕ.

Οι λόγοι πίσω από τη βελτίωση αυτή συγκεντρώθηκαν, αναλύθηκαν και παρατέθηκαν στο Παρόν Παραδοτέο. Ο πρώτος και κυριότερος λόγος που προώθησε το επίπεδο συμμετοχής ήταν η χρήση υφιστάμενων σχέσεων συνεργασίας που βοήθησε τη διάχυση της ΥΑΕ από επιχειρήσεις με εμπειρία στη συστηματική προσέγγιση ΥΑΕ σε επιχειρήσεις με περιορισμένη ή μικρή εμπειρία σε αυτό τον τομέα. Ο δεύτερος λόγος που αναδείχθηκε πίσω από την προώθηση της ΥΑΕ ήταν η αξιοποίηση φορέων αναγνωρισμένων στην ΥΑΕ και η επιλογή έμπειρων στελεχών που ανέλαβαν το ρόλο του εξειδικευμένου συμβούλου.

Το απόσταγμα της εμπειρίας του προηγούμενου Έργου, η παροχή κατάρτισης του ILO και η σωστή επιλογή των Συμβούλων Πολλαπλασιαστών ήταν το κλειδί της ανάδειξης των Καλών Πρακτικών στο παρόν Έργο. Για μια ακόμα φορά, όπως ήταν αναμενόμενο, οι περισσότερες καλές πρακτικές προήλθαν από μεγάλες επιχειρήσεις με μακρά εμπειρία στη συστηματική διαχείριση ΥΑΕ. Ωστόσο, οι προσεγγίσεις των εν λόγω επιχειρήσεων μεταφέρθηκαν στα καταρτιζόμενα στελέχη απλοποιημένα με την καθοδήγηση των εξειδικευμένων Συμβούλων Πολλαπλασιαστών.

Τέλος και μέσα από το Παρόν Έργο αναδείχθηκε για μια ακόμη φορά η ανάγκη της οργανωμένης συλλογής Καλών Πρακτικών που θα χρησιμοποιηθούν ως παράδειγμα για την προώθηση της υγείας και ασφάλειας στην εργασία (ΥΑΕ) μέσα από έναν αριθμό στοχευμένων δράσεων σε επιχειρήσεις. Ωστόσο, παρόλο που κατά γενική ομολογία οι καλές πρακτικές είναι το ζητούμενο στην πλειοψηφία των επιχειρήσεων που καλούνται να ανταποκριθούν στην πολυσύνθετη «φύση» της ΥΑΕ, αυτές θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα οργανωμένο πλαίσιο διαχείρισης ΥΑΕ, είτε αυτό επικεντρώνεται στην Αναγνώριση Κινδύνων, είτε αυτό έχει τη μορφή ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης ΥΑΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Φόρμα Υποβολής Καλών Πρακτικών

(Θέση για Λογότυπο της Επιχείρησης)

Φόρμα Υποβολής Καλών Πρακτικών από τη Συστηματική Διαχείριση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

(Παρακαλώ συμπληρώστε ένα έντυπο ανά καλή πρακτική)

1. ΤΙΤΛΟΣ

2. ΠΕΡΙΟΧΗ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Παρακαλώ προσδιορίστε τη δραστηριότητα που εφαρμόζεται (π.χ. εγκατάσταση
φόρτωσης/εκφόρτωσης υλικών)

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ- ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ

Παρακαλώ αναφέρατε στοιχεία επικοινωνίας

Όνοματεπώνυμο:
Email:
Διευθ/ση (εργασίας):
Τηλέφωνο:

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Παρακαλώ αναφέρατε στοιχεία επικοινωνίας

Όνοματεπώνυμο:
Θέση:
Email:
Διευθ/ση (εργασίας):
Περιοχή:
Τηλέφωνο:

5. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Παρακαλώ σημειώστε οποιοσδήποτε χρήσιμες πηγές αναφοράς (Συγγραφέας
(ημερομηνία). Τίτλος, Εφημερίδα / εκδότης ή διαδικτυακές πηγές, Φωτογραφίες).

6. ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

• Εργαζόμενος	
• Εργαζόμενος και εργασιακό περιβάλλον	
• Εργασιακό περιβάλλον	

7. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Παρακαλώ, περιγράψτε σύντομα (το πολύ 400 λέξεις) τον τρόπο ανάπτυξης της καλής πρακτικής σε περίπτωση που κάποιος επιθυμεί να την υιοθετήσει. Πότε ξεκίνησε να υλοποιείται, τον απαιτούμενο χρόνο για την ανάπτυξη και το κόστος ανάπτυξης και εφαρμογής της καλής πρακτικής, την απαίτηση για ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού στην επιχείρηση που πρόκειται να εφαρμόσει την συγκεκριμένη καλή πρακτική

8. ΚΥΡΙΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

Παρακαλώ, συνοψίστε τα αποτελέσματα, αντίκτυπο που είχε η καλή πρακτική και τον τρόπο που αξιολογείται η βελτίωση (έως 400 λέξεις το πολύ)

9. ΕΓΓΡΑΦΑ

Παρακαλώ στείλτε μας στο email oshexperts@sev.org.gr, τα σχετικά υποστηρικτικά αρχεία που αφορούν την παραπάνω καλή πρακτική και το παρόν έντυπο.

Συμφωνώ με τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσίευση των προσωπικών μου δεδομένων. Εάν τα δεδομένα έχουν συλλεχθεί από τρίτο πρόσωπο, δηλώνω ότι έλαβα ρητή συγκατάθεση από το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τη χρήση για το σκοπό αυτόν. Ο σκοπός της βάσης δεδομένων είναι να παρέχει στις ελληνικές Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, καλές πρακτικές στον τομέα της διαχείρισης υγείας και ασφάλειας. Υποβολή των δεδομένων γίνεται σε εθελοντική βάση και δεν υπάρχουν συνέπειες εάν αυτό δεν συμβεί. Τα στοιχεία συλλέγονται σύμφωνα με τον κανονισμό(ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου.

Συμπληρώθηκε από : _____

Ευχαριστούμε για την υποστήριξή σας!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Παράθεση Καλών Πρακτικών ΥΑΕ

Α. Κίνητρα Προώθησης ΥΑΕ: Άσκηση Εκτίμησης Κόστους Εργατικού Ατυχήματος

Τραυματισμός εργάτη ύστερα από πτώση από 3m

Εργαζόμενος σε οικοδομή έσπασε τον αστράγαλο του και τον βραχίονα του ύστερα από πτώση τριών μέτρων από σκαλωσιά, που είχε ανεγερθεί χωρίς τα σωστά μέτρα για την πρόληψη ατυχημάτων.

Στοιχεία κόστους συμβάντος:

- Τα κόστη βασίζονται σε 1 εργοδότη και 5μελής ομάδα εργατών
 - Εκτιμώμενο εύρος μισθών:
Εκτιμώμενος μισθός εργατών = €12/hr
Εκτιμώμενος μισθός εργοδότη = € 20/hr
 - Το συμβάν συνέβη το μεσημέρι
- A. Το συμβάν κόστισε : Η χαμένη εργατοώρα περιλαμβάνει:
- 1 ώρα ώστε να φθάσουν οι πρώτες βοήθειες και να προσφέρουν στον τραυματία και μετά 1 ώρα ώστε να συμπληρωθούν τα στοιχεία για την καταγραφή του γεγονότος.
 - 2 ώρες για τους ανθρώπους των πρώτων βοηθειών να συνοδέψουν τον τραυματισμένο εργάτη στο νοσοκομείο.
 - 4 ώρες για τον τραυματισμένο εργάτη, ο οποίος δεν είναι σε θέση να εργαστεί για το υπόλοιπο της ημέρας μετά το συμβάν.
 - 1 ώρα για τον εργοδότη να διαχειριστεί τις επιπτώσεις του συμβάντος
 - 1 ώρα θα δαπανηθεί για ανέγερση στηθαίων ασφαλείας
- B. Στοιχεία διερεύνησης κόστους (δεδομένα που ήδη περιέχονται στο δελτίο υπολογισμού)
- Ο εργοδότης ξόδεψε 7 ½ ώρες στο σύνολο διερευνώντας το συμβάν και συμπληρώνοντας τα απαιτούμενα έγγραφα
 - Μία δεύτερη συνάντηση έλαβε χώρα με τους υπόλοιπους 4 εργάτες για μισή ώρα (4 εργάτες x ½ ώρα αντιστοιχεί στο σύνολο σε 2 ώρες).
- C. Λεπτομερές κόστος υλικών ζημιών (δεδομένα που ήδη περιέχονται στο φύλλο υπολογισμού)
Δεν υπάρχουν επιπλέον λεπτομέρειες
- D. Στοιχεία του κόστους εύρεσης αντικαταστάτη
- Ο εργοδότης διέθεσε 3 ώρες για τον εντοπισμό, αξιολόγηση και πρόσληψη ενός νέου εργάτη.
 - Ο εργοδότης διέθεσε 2 ώρες για την εκπαίδευση του νέου εργάτη
 - Ο νέος εργάτης εργάστηκε στο 75% της παραγωγικότητας ενός έμπειρου εργάτη για 2 βδομάδες (25% x 40 ώρες / βδομάδα x 2 = 20 ώρες μειωμένης παραγωγικότητας)
- E. Στοιχεία κόστους παραγωγικότητας
- Την ημέρα μετά το συμβάν η παραγωγικότητα των τεσσάρων εργατών εκτιμήθηκε ότι μειώθηκε κατά περίπου μία ώρα για τον καθένα ξεχωριστά.
 - Ο εργοδότης έχασε 1 ώρα παραγωγικότητας ώστε να διαχειριστεί την αποζημίωση τραυματισμών.
 - Μετά την επιστροφή του τραυματισμένου εργάτη, αυτός δουλεύει την πρώτη βδομάδα στο 50% της παραγωγικότητας του και την δεύτερη βδομάδα στο 75% (20 ώρες + 10 ώρες = 30 ώρες μειωμένης παραγωγικότητας).

Φύλλο υπολογισμού

Α. Κόστος συμβάντος			
	Χρόνος	Κόστος(€/hr)	
Χρόνος για παροχή πρώτων βοηθειών			€
Χρόνος για μεταφορά στο νοσοκομείο/κλινική/σπίτι			€
Χαμένη παραγωγικότητα όλων των εργαζομένων			
Εργάτες:			€
Εργοδότες:			€
Χρόνος υλοποίησης μέτρων ασφαλείας για το χώρο			€
Κόστος για την παροχή πρώτων βοηθειών και του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού			€ 50
Κόστος για το ασθενοφόρο ή το ταξί			€ 500
Άλλα κόστη			€ 0
Μερικά κόστη για το συμβάν			? €

Β. Κόστος Διερεύνησης			
	Χρόνος	Κόστος(€/hr)	
Διερεύνηση συμβάντος	2	20	€ 40
Χρόνος για την συμπλήρωση της έκθεσης διερεύνησης συμβάντος	1.5	20	€ 30
Χρόνος για την συμπλήρωση σχετικών εγγράφων για την εταιρεία σου (π.χ. αρχεία εταιρείας, αρχεία μισθοδοσίας)	1	20	€ 20
Χρόνος για την συμπλήρωση σχετικών εγγράφων στο σώμα επιθεώρησης ασφαλείας	1	20	€ 20
Για σοβαρά ατυχήματα, απαιτείται χρόνος για αναφορά στο σώμα επιθεώρησης εργασίας, συνάντηση με στελέχη του Σ.ΕΠ.Ε, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει το χρόνο προσφοράς βοήθειας στην έρευνα του Σ.ΕΠ.Ε	2	20	€ 40
Δεύτερη συνάντηση με τους υπόλοιπους εργαζόμενους για το συμβάν			
Εργάτες:	2	12	€ 24
Εργοδότες:	0.5	20	€ 10
Άλλα κόστη			€ 0
Μερικό σύνολο για την διερεύνηση του συμβάντος			184 €

Πρωτόθηση καλών πρακτικών υγείας και ασφάλειας στις ελληνικές επιχειρήσεις
 Παραδοτέο 9: "Εμπλουτισμένη «Συγκριτική Έκθεση Καταγραφής Καλών Πρακτικών (best practices)
 από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση» και επικαιροποιημένος «Πρότυπος Οδηγός
 Συστήματος Διαχείρισης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΣΔΥΑΕ)»"

C. Κόστος υλικών ζημιών			
	Χρόνος	Κόστος(€/hr)	
Χρόνος προσδιορισμού ζημιάς	0	0	€ 0
Χρόνος επιδιόρθωσης ή αντικατάστασης εξοπλισμού	0.5	12	€ 6
Χρόνος για συντονισμό των εργασιών επιδιόρθωσης	1	20	€ 20
Χρόνος καθαρισμού (περιλαμβάνει συντονισμό)	0.5	12	€ 6
Κόστος εξωτερικών εργολάβων για υλικά εκκαθάρισης			€ 0
Κόστος απόθεσης κατεστραμμένου εξοπλισμού			€ 100
Κόστος αντικατάστασης τμημάτων, εξοπλισμού ή χαμένου προϊόντος (π.χ. ληστεία, απώλεια φορτίου, φθορά κ.α.)			€ 0
Άλλα κόστη			€ 0
Μερικό κόστος ζημιών			132 €

D. Κόστος αντικατάστασης			
	Χρόνος	Κόστος(€/hr)	
Χρόνος για πρόσληψη νέου εργάτη			€
Εκπαίδευση νέου εργάτη	0	0	€ 0
Χρόνος του εργοδότη για την εκπαίδευση του νέου εργάτη			€
Έλλειψη παραγωγικότητας στη διάρκεια της εκπαίδευσης			€
Κόστος πρόσληψης του αντικαταστάτη εργάτη	0		€ 0
Άλλα κόστη			€ 0
Μερικό σύνολο κόστους αντικατάστασης			?? €

E. Κόστος παραγωγής			
	Χρόνος	Κόστος(€/hr)	
Χαμένη παραγωγικότητα (εργατοώρες) λόγω διατάραξης του ρυθμού εργασίας			€
Χρόνος διαχείρισης			€
Μειωμένη παραγωγικότητα του τραυματισμένου εργάτη ύστερα από την επιστροφή του στο χώρο εργασίας			€

Προώθηση καλών πρακτικών υγείας και ασφάλειας στις ελληνικές επιχειρήσεις
 Παραδοτέο 9: "Εμπλουτισμένη «Συγκριτική Έκθεση Καταγραφής Καλών Πρακτικών (best practices) από την εφαρμογή ΣΔΥΑΕ σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση» και επικαιροποιημένος «Πρότυπος Οδηγός Συστήματος Διαχείρισης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία (ΣΔΥΑΕ)»"

Άλλα κόστη

€ 0

Subtotal productivity costs

?? €

Συνολικό κόστος =

??? €

Μέσο περιθώριο κέρδους:

5 %

Μέσος όρος πωλήσεων ή εσόδων ανά ημέρα:

€ 2000

Κόστος για τον τραυματισμένο εργάτη μετά από πτώση 3 μέτρων	Κόστος
Κόστος συμβάντος	€
Κόστος διερεύνησης	€184
Κόστος υλικών ζημιών	€132
Κόστος αντικατάστασης	€
Κόστος παραγωγικότητας	€
Συνολικό κόστος για το συμβάν	€

Πόσος **χρόνος** θα χρειαστεί για την ανάκτηση του κόστους;

Ανάκτηση κόστους	Κόστος
Μέσο περιθώριο κέρδους (Margin)	5%
Μέσος όρος πωλήσεων ή των εσόδων ανά ημέρα:	€2,000
Μεικτές πωλήσεις που απαιτούνται για την ανάκτηση του κόστους για το περιστατικό	
Αριθμός των ημερών εργασίας για την ανάκτηση του κόστους για το περιστατικό	

Ανάκτηση κόστους

Μέσο περιθώριο κέρδους (Margin)

3

% Margin

5

% Margin

7

% Margin

Μεικτές πωλήσεις που απαιτούνται για την ανάκτηση του κόστους για το περιστατικό

€

€

€

Αριθμός των ημερών εργασίας για την ανάκτηση του κόστους για το περιστατικό

μέρες

μέρες

μέρες

Β. Εργαλείο Coaching για το σχεδιασμό εξατομικευμένης παρέμβασης για την προώθηση της ΥΑΕ σε ΜΜΕ

Ο/Η Σύμβουλος Πολλαπλασιαστής		
Ταυτότητα της Επιχείρησης		
1	Ημερομηνία:	
2	Επωνυμία Επιχείρησης:	
3	Κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης	
4	Κλάδος Οικονομικής Δραστηριότητας ή Κωδικός Αριθμός ΣΤΑΚΟΔ (αν γνωρίζετε) :	
5	Τόπος που βρίσκεται εγκατεστημένη η κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης: (Ευρύτερη περιοχή, περιφέρεια, νομός ή πόλη)	
6	Κύριες δραστηριότητες επιχείρησης	
7	Υπάρχουν δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εκτός της επιχείρησης (π.χ. εργασίες σε άλλες εγκαταστάσεις, πωλήσεις εκτός της έδρας της επιχείρησης);	
8	Η επιχείρηση αποτελεί:	☐ Ανεξάρτητη επιχείρηση ☐ Μέλος ομίλου επιχειρήσεων
9	Πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρηση συνολικά (χωρίς να υπολογιστούν οι εργολαβικά απασχολούμενοι);	☐ 1 έως 9 ☐ 10 έως 19 ☐ 20 έως 49 ☐ 50 έως 99 ☐ 100 έως 149 ☐ 150 έως 199 ☐ 200 έως 250 ☐ άνω των 250
10	Πόσους εργαζόμενους απασχολεί επιχείρηση τοπικά (π.χ. στο κατάστημα ή στο εργοτάξιο ή κατά τη μεταφορά);	☐ 1 έως 9 ☐ 10 έως 19 ☐ 20 έως 49 ☐ 50 έως 99
11	Αρμόδιος Επικοινωνίας (Ονοματεπώνυμο/Θέση/Τηλέφωνο/e-mail):	
12	Έτη λειτουργίας της επιχείρησης:	

Ανάλυση της Υφιστάμενης Κατάστασης - Διάγνωση Αναγκών				
1. Αναγνώριση και Εκτίμηση Κινδύνου				
	Βαθμολόγηση:	10	0	Ειδικός Στόχος
1.1 Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου				
1	Έχει διενεργηθεί για την επιχείρησή σας γραπτή Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΜΕΕΚ) για όλες τις επιμέρους δραστηριότητες (π.χ. παραγωγή, συντήρηση, αποθήκευση, μεταφορά κλπ.);	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
2	Αν ΝΑΙ , συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στην Αναγνώριση και Εκτίμηση του Επαγγελματικού Κινδύνου;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
3	Αν ΝΑΙ , έχουν ληφθεί υπόψη στη ΜΕΕΚ οι παρακάτω κίνδυνοι;			
	Μηχανικοί (ακτινοβολίες, θόρυβος, υψηλή ή χαμηλή θερμοκρασία ή υγρασία ή ρεύματα αέρα, επάρκεια αερισμού κ.ά.)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
	Φυσικοί (δονήσεις, μεταφορά φορτίων, εκτοξευόμενα υλικά ή θραύσματα, εργασίες σε ύψος κ.ά.)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
	Ηλεκτρικοί κίνδυνοι (καλώδια, εξαρτήματα, μονώσεις, συνδέσεις, διακλαδώσεις, διαδρομές, έλλειψη διατάξεων προστασίας, συντήρηση, αντικεραυνική προστασία)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
	Χημικοί (καρκινογόνες / μεταλλαξιογόνες ουσίες, εκρηκτικές, εύφλεκτες, ραδιενεργές, τοξικές, διαβρωτικές, ερεθιστικές ουσίες)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
	Βιολογικοί (παθογόνους, αλλεργιογόνους παράγοντες)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
4	Άλλοι μη προφανείς κίνδυνοι (π.χ. καθαριότητα, ευταξία του χώρου, σήμανση μηχανολογικού εξοπλισμού, καταλληλότητα εξοπλισμού και μέτρων ατομικής προστασίας)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
5	Ψυχοκοινωνικοί (άγχος, ανεπαρκής οργάνωση της εργασίας, παρατεταμένες ή ακανόνιστες ώρες εργασίας, άγχος λόγω της εργασίας, ανασφάλεια)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
6	Αναφέρετε τους τρεις σημαντικότερους κινδύνους με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας (ερώτηση χωρίς βαθμολόγηση)	α..... β..... γ.....		
	Έχουν γίνει προσπάθειες εξάλειψης των κινδύνων των τριών σημαντικότερων κινδύνων	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
7	Περιγράφονται ή προτείνονται (στη ΜΕΕΚ) τα απαιτούμενα μέτρα ελέγχου για την μείωση της επικινδυνότητας σε αποδεκτά επίπεδα;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
8	Στην επιχείρησή σας διατίθενται μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) στους εργαζόμενους όπου αυτά απαιτούνται;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
9	Χρησιμοποιούνται από τους εργαζόμενους;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
1.2 Διερεύνηση ανεπιθύμητων συμβάντων				
10	Καταγράφετε, δηλώνετε και διερευνάτε στην επιχείρησή σας τα ατυχήματα;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	

11	Καταγράφετε και διερευνάτε τα παρ' ολίγον ή μικρά ατυχήματα;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
12	Διερευνάτε τα αίτια των ασθενειών των εργαζομένων;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
13	Διατηρούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία (πορίσματα, φωτογραφίες, συνεντεύξεις μαρτύρων κτλ.) και διερευνώνται τα αποτελέσματα των συμβάντων	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
14	Κατατάσσετε τις αιτίες των συμβάντων που διαπιστώνεται βάσει συχνότητας, σοβαρότητας, είδος τραυματισμών κτλ);	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
1.3 Αντιμετώπιση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης			
15	Έχουν οριστεί καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που αφορούν την επιχείρησή σας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
	Αν ΝΑΙ, ποιες είναι αυτές;		
16	Έχουν συνταχθεί τεκμηριωμένα σχέδια έκτακτης ανάγκης;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
17	Βαθμολόγηση: Πότε έγινε η τελευταία άσκηση (για κάθε έκτακτη κατάσταση);	20 ☐ Πριν 6 μήνες	10 ☐ Εντός του έτους ...έτη
18	Υπάρχει σήμανση ασφαλείας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
19	Υπάρχουν αναρτημένα σχέδια οδεύσεων διαφυγής;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
1.4 Μετρήσεις			
20	Μετράτε τους βλαπτικούς παράγοντες στην επιχείρησή σας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
21	Αν ΝΑΙ, παρακαλώ, αναφέρατε τους κυριότερους βλαπτικούς παράγοντες που μετρώνται στην επιχείρησή σας: (η τεκμηριωμένη απάντηση βαθμολογείται με 10)	α..... β..... γ.....	
22	Βαθμολόγηση: Πόσο συχνά γίνονται οι μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων;	30 Κάθε μήνα	20 Κάθε 6Μ
		10 Κάθε έτος	0 Δ/Α
23	Υπάρχει σήμανση ασφαλείας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

1.5 Ιατρικοί Έλεγχοι²			
24	Γίνονται τακτικοί έλεγχοι της υγείας των εργαζομένων από τον Ιατρό Εργασίας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
	Οι έλεγχοι της υγείας των εργαζομένων γίνονται:	☐ Με την πρόσληψη ☐ Μετά από αίτημα των εργαζομένων ☐ Μια φορά το έτος ☐ Σε άλλα τακτά χρονικά	☐ 10 ☐ 10

² εφόσον απαιτείται βάσει μεγέθους της επιχείρησης

2. Στοιχεία διαχείρισης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία				
	Βαθμολόγηση:	10	0	Ειδικός Στόχος
2.1 Πολιτική Διαχείρισης ΥΑΕ				
1	Υπάρχει καταγεγραμμένη Πολιτική ΥΑΕ της επιχείρησης με σαφείς στόχους;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
2	Είναι ξεκάθαρη η Δέσμευση της Διοίκησης (ή του εργοδότη);	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
3	Έχουν συμμετάσχει οι εργαζόμενοι στη χάραξη της πολιτικής της επιχείρησης;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
2.2 Η εκπλήρωση των νομικών και των άλλων υποχρεώσεων				
4	Υπάρχει πρόσφατα ενημερωμένος κατάλογος με τις απαιτήσεις αυτές (ελληνική και κοινοτική νομοθεσία, κανονισμοί, πρότυπα κτλ);	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
5	Καθορίζεται συγκεκριμένο άτομο της επιχείρησης ως υπεύθυνο για τα παραπάνω, με υποχρέωση να αναζητά σε τακτά χρονικά διαστήματα τυχόν νέες απαιτήσεις για την ΥΑΕ;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
6	Καθορίζεται συγκεκριμένο άτομο της επιχείρησης, ως υπεύθυνο για την περιοδική αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τις νομικές και άλλες απαιτήσεις που αφορούν την επιχείρηση;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
7	Υπάρχουν οι απαιτούμενες άδειες για την επιχείρηση και είναι σε ισχύ, όπως: -Άδεια Λειτουργίας; -Πολεοδομικές Άδειες; -Εγκρίσεις Περιβαλλοντικών Όρων; -Πιστοποιητικό Πυρασφάλειας; -..... -.....	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
8	Υπάρχουν οι προβλεπόμενες άδειες χειριστών εξοπλισμού και λοιπών μέσων όπως: -Χειριστών ανυψωτικών; -Χειριστών περνοφόρων; -Οδηγών οχημάτων; -Χειριστών μηχανημάτων; -Συγκολλητών; Υπάρχουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά του εξοπλισμού, όπως: -Ανυψωτικών; -Αεροσυμπιεστών; -Δοχείων υπό πίεση; -..... -.....	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
9	Υπάρχουν οι απαιτούμενες μελέτες, σχέδια κτλ, όπως: -Μελέτη επικινδυνότητας SEVESO -Σχέδιο διαχείρισης διαλυτών -Μελέτη ATEX -Καταχώρηση σύμφωνα με τον κανονισμό REACH -Έγγραφα εφαρμογής της συμφωνίας ADR -..... -.....	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	

2.3 Διάθεση Πόρων - Οργάνωση και Αρμοδιότητες			
10	Έχετε Τεχνικό Ασφάλειας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
	Αν ΝΑΙ παρακαλώ προσδιορίσετε: (ερώτημα χωρίς βαθμολόγηση)	☐ Εξωτερικός συνεργάτης (σύμβουλος) ☐ Στέλεχος της επιχείρησης ☐ Ιδιοκτήτης	
11	Τι από τα παρακάτω διαθέτετε στην επιχείρησή σας;		
12	Ιατρό Εργασίας	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
13	Σύμβουλο ΥΑΕ	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
14	Ψυχολόγο	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
15	Υποστήριξη από ΕΞΥΠΠ	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
16	Θεωρημένο βιβλίο υποδείξεων Τεχνικού Ασφάλειας	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
17	Οργανωμένο ιατρείο	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
18	Οργανωμένο φαρμακείο	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
19	Σωματείο Εργαζομένων	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
20	Επιτροπή ΥΑΕ	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
21	Εκπρόσωπος των Εργαζομένων για θέματα ΥΑΕ	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
22	Πρόβλεψη για Εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ΥΑΕ;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
23	Πόσο συχνά πραγματοποιείται εκπαίδευση του προσωπικού για θέματα ΥΑΕ;	☐ Κάθε βδομάδα ☐ Κάθε μήνα ☐ Κάθε εξάμηνο ☐ Όποτε απαιτείται (π.χ. λόγω ατυχήματος, επιθεώρησης)	☐ 30 ☐ 20 ☐ 10 ☐ 0
2.4 Η επικοινωνία για θέματα ΥΑΕ και συμμετοχή των εργαζομένων			
24	Πόσο συχνά συζητούνται θέματα σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια της εργασίας;	Βαθμολογία	
25	Στη διοίκηση της επιχείρησης;	☐ Κάθε βδομάδα ☐ Κάθε μήνα ☐ Κάθε εξάμηνο ☐ Όποτε απαιτείται (π.χ. λόγω ατυχήματος, επιθεώρησης)	☐ 30 ☐ 20 ☐ 10 ☐ 0
26	Μεταξύ της διοίκησης και των εργαζομένων ή εκπροσώπων τους;	☐ Κάθε βδομάδα ☐ Κάθε μήνα ☐ Κάθε εξάμηνο ☐ Όποτε απαιτείται (π.χ. λόγω ατυχήματος, επιθεώρησης)	☐ 30 ☐ 20 ☐ 10 ☐ 0
27	Γνωρίζουν οι εργαζόμενοι τους στόχους και την πολιτική της	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

	επιχείρησης σε θέματα ΥΑΕ;		
28	Είναι ικανοί οι εργαζόμενοι να κάνουν Αναγνώριση και Εκτίμηση του Επαγγελματικού Κινδύνου;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
29	Συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στις προτάσεις για λήψη κατάλληλων μέτρων διαχείρισης του κινδύνου;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
30	Εφαρμόζουν οι εργαζόμενοι τις οδηγίες και τα μέτρα προστασίας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
31	Έχουν οι εργαζόμενοι το αίσθημα, ότι η ασφάλεια είναι ευθύνη όλων εντός της επιχείρησης;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2.5 Η μέτρηση της επίδοσης σε θέματα ΥΑΕ			
31	Έχουν προσδιοριστεί οι δείκτες για τη συστηματική μέτρηση της επίδοσης της επιχείρησης σε θέματα ΥΑΕ, όπως: - Ποσοστό του προσωπικού που έχει λάβει εκπαίδευση για ΥΑΕ - Ώρες εκπαίδευσης για ΥΑΕ ανά εργαζόμενο και ανά έτος - Ποσοστό προσωπικού που χρησιμοποιεί σωστά τα ΜΑΠ - Συχνότητα επιθεωρήσεων για ΥΑΕ ανά έτος - Μέσος χρόνος υλοποίησης των παρεμβάσεων για την ΥΑΕ που προκύπτουν από τις επιθεωρήσεις	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
33	Αξιολογούνται οι δείκτες επίδοσης που έχουν καθορισθεί, ώστε να γίνονται διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες όπου απαιτείται;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2.6 Μη συμμορφώσεις και διορθωτικές / προληπτικές ενέργειες			
34	Υπάρχουν οι υπεύθυνοι για την υλοποίηση καθώς και για την παρακολούθηση των διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
35	Αρχειοθετούνται μη συμμορφώσεις και τις διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2.7 Έλεγχος (Εσωτερικές επιθεωρήσεις)			
36	Υπάρχει προγραμματισμός και τη διεξαγωγή εσωτερικών επιθεωρήσεων για θέματα ΥΑΕ;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
37	Οι εσωτερικοί επιθεωρητές διαθέτουν την απαιτούμενη εκπαίδευση για θέματα ΥΑΕ;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
38	Για τη σύνταξη του προγράμματος επιθεωρήσεων λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα των εκτιμήσεων της επικινδυνότητας, των προηγούμενων επιθεωρήσεων καθώς και τα τυχόν συμβάντα;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
39	Τηρούνται τα απαιτούμενα αρχεία εσωτερικών επιθεωρήσεων;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
40	Τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων λαμβάνονται υπόψη και αξιοποιούνται από τη Διοίκηση της επιχείρησης;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2.8 Ανασκόπηση του ΣΔΥΑΕ			
41	Πραγματοποιείται ανασκόπηση για τα θέματα ΥΑΕ τουλάχιστον μία φορά το έτος;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
42	Λαμβάνονται υπόψη κατά την ανασκόπηση στοιχεία και πληροφορίες, όπως:	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

	-Τα στατιστικά στοιχεία από τυχόν συμβάντα; -Τα συμπεράσματα από περιστατικά έκτακτης ανάγκης; -Τα αποτελέσματα από τη συμμετοχή και διαβούλευση του προσωπικού για τα θέματα ΥΑΕ; -Η επίδοση της επιχείρησης σε θέματα ΥΑΕ; -Η εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα ΥΑΕ; -Οι προτάσεις για βελτίωση σε θέματα ΥΑΕ; κ. ά.;			
43	Καθορίζονται κατά την ανασκόπηση οι συγκεκριμένες διορθωτικές και προληπτικές ενέργειες, οι υπεύθυνοι για την υλοποίησή τους καθώς και οι υπεύθυνοι για την παρακολούθησή τους;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
44	Τηρούνται κατάλληλα αρχεία (πρακτικά συσκέψεων, αποφάσεις, σχέδια δράσης κτλ.) τα οποία κοινοποιούνται σε όλους τους εμπλεκόμενους;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
2.9 Τεκμηρίωση των εγγράφων και των αρχείων				
45	Υπάρχουν όλα τα απαραίτητα έγγραφα για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, όπως: -Διαδικασίες, -Οδηγίες Εργασίας -Προγράμματα ΥΑΕ -Σχέδια Έκτακτης Ανάγκης -Μελέτες Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου -Έντυπα -Αρχεία;-Διάφορα έγγραφα εξωτερικής προέλευσης όπως νομοθεσία, κανονισμοί, πρότυπα, προδιαγραφές κτλ	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
46	Υπάρχουν και εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες για τη σύνταξη, έγκριση, ανασκόπηση και αναθεώρηση των παραπάνω εγγράφων;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
47	Έχει ορισθεί η διαδικασία και ο αντίστοιχος υπεύθυνος για την προστασία των αρχείων και την τήρηση αντιγράφων ασφαλείας;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	
48	Γίνεται διασύνδεση των δραστηριοτήτων της Διαχείρισης της ΥΑΕ με άλλα συστήματα διαχείρισης που τυχόν λειτουργούν στην επιχείρηση (ποιότητας, περιβάλλοντος, ασφάλειας τροφίμων, ελέγχου προμηθειών, συντήρησης κτλ);	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	

Συνολική Βαθμολογία πεδίων 1 ^{ης} Ενότητας <u>πριν</u> τις Δράσεις Συμβουλευτικής Υποστήριξης (coaching)	
ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	
1^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ:	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΔΙΩΚΟΝΤΑΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ:
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.1: Πληρότητα μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
	9.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.2: Πληρότητα σχεδίου διερεύνησης ανεπιθύμητων συμβάντων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.3: Πληρότητα σχεδίου αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.4: Πληρότητα σχεδίου μετρήσεων	1.
	2.
	3.

	4.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.5:³ Πληρότητα ιατρικών ελέγχων	
Συνολική Βαθμολογία πεδίων 2ης Ενότητας πριν τις Δράσεις Συμβουλευτικής Υποστήριξης (coaching)	
ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ	
2^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ:	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΗΜΕΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΔΙΩΚΟΝΤΑΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΙ:
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.1: Σχεδιασμός πολιτικής ΥΑΕ	1.
	2.
	3.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.2: Εκπλήρωση νομικών και λοιπών θεσμικών υποχρεώσεων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.3: Οργάνωση πόρων και προσδιορισμός αρμοδιοτήτων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.

³ Εφόσον απαιτείται βάσει μεγέθους της επιχείρησης

	9.
	10.
	11.
	12.
	13.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.4: Σχεδιασμός δράσεων επικοινωνίας και συμμετοχής των εργαζομένων σε θέματα ΥΑΕ	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.5: Σχέδιο μέτρησης επιδόσεων σε θέματα ΥΑΕ	1.
	2.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.6: Σχέδιο διορθωτικών / προληπτικών ενεργειών	1.
	2.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.7: Σχέδιο εσωτερικών επιθεωρήσεων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.8: Σχέδιο ανασκόπησης της Διαχείρισης ΥΑΕ	1.
	2.
	3.
	4.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.9: Σχέδιο	1.

τεκμηρίωσης εγγράφων και αρχείων	2.
	3.
	4.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ	
1^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ:	ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ:
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.1: Πληρότητα μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
	9.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.2: Πληρότητα σχεδίου διερεύνησης ανεπιθύμητων συμβάντων	1.
	2.

	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.3: Πληρότητα σχεδίου αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.4: Πληρότητα σχεδίου μετρήσεων	1.
	2.
	3.
	4.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.5:⁴ Πληρότητα ιατρικών ελέγχων	
Συνολική Βαθμολογία πεδίων 1ης ενότητας <u>μετά</u> τις Δράσεις Συμβουλευτικής	

⁴ Εφόσον απαιτείται βάσει μεγέθους της επιχείρησης

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΝΑ ΣΤΟΧΟ	
2^{ος} ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ:	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΗΜΕΙΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ:
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.1: Σχεδιασμός πολιτικής ΥΑΕ	1.
	2.
	3.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.2: Εκπλήρωση νομικών και λοιπών θεσμικών υποχρεώσεων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.3: Οργάνωση πόρων και προσδιορισμός αρμοδιοτήτων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
	9.
	10.
	11.
	12.
	13.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.4: Σχεδιασμός δράσεων	1.
	2.

επικοινωνίας και συμμετοχής των εργαζομένων σε θέματα ΥΑΕ	3.
	4.
	5.
	6.
	7.
	8.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.5: Σχέδιο μέτρησης επιδόσεων σε θέματα ΥΑΕ	1.
	2.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.6: Σχέδιο διορθωτικών / προληπτικών ενεργειών	1.
	2.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.7: Σχέδιο εσωτερικών επιθεωρήσεων	1.
	2.
	3.
	4.
	5.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.8: Σχέδιο ανασκόπησης του ΣΔΥΑΕ	1.
	2.
	3.
	4.
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.9: Σχέδιο τεκμηρίωσης εγγράφων και αρχείων	1.
	2.
	3.
	4.
Συνολική Βαθμολογία πεδίων 2ης Ενότητας πριν τις Δράσεις Συμβουλευτικής Υποστήριξης (coaching)	

Συνοπτική αποτίμηση του Συμβούλου για τα αποτελέσματα των ενεργειών συμβουλευτικής υποστήριξης

Απολογισμός των ενεργειών του Συμβούλου για την υποστήριξη της δικτύωση της επιχείρησης

Γ. Μεθοδολογία Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Άρθρο 8 Π.Δ. 17/96 & Άρθρο 43 Ν.3850/10

Ευάγγελος Γεωργουλίδης
Επιστημονικός Υπεύθυνος Ε.Ε.Υ.Π.Π.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

Για την εκτίμηση της επικινδυνότητας εφαρμόστηκε η ποσοτική προσέγγιση, που συνίσταται στην αναλυτική ποσοτική εκτίμηση κινδύνου από τους παράγοντες που διαμορφώνουν την επικινδυνότητα. Η μέθοδος αυτή είναι η πλέον εδραιωμένη για την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων και είναι σύμφωνα με το “Υπόστυλο για την εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων” της Γενικής Διεύθυνσης DG V της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Οι παράγοντες που διαμορφώνουν την επικινδυνότητα είναι οι εξής:

- **Σοβαρότητα** πιθανής βλάβης του εργαζομένου.
- **Συχνότητα** έκθεσης στην επικίνδυνη κατάσταση.
- **Πιθανότητα** να συμβεί ένα γεγονός που μπορεί να προξενήσει βλάβη στον εργαζόμενο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

Η εκτίμηση του κάθε παράγοντα βασίζεται:

- στα δεδομένα των συστηματικών παρατηρήσεων στους χώρους εργασίας,
- στα αποτελέσματα των συνεντεύξεων με τους εργαζόμενους του κάθε τμήματος,
- στα αποτελέσματα της ανάλυσης των ατυχημάτων και ασθενειών της επιχείρησης,
- σε διεθνή πρότυπα και στην ελληνική νομοθεσία.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ	=	ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ	+	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	+	ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΑ
1. Αμελητέα		1. Αμελητέα		1. Μηδενική		1. Μηδενική
2. Χαμηλή		2. Μέτρια		2. Περιορισμένη		2. Χαμηλή
3. Μέτρια		3. Κρίσιμη		3. Συχνή		3. Μέτρια
4. Υψηλή		4. Καταστροφική		4. Αιφνική		4. Υψηλή
5. Κρίσιμη						

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

Οι διαβαθμίσεις της **σοβαρότητας** των συνεπειών αναλύονται ως εξής:

- **Αμελητέα:** Μικροτραυματισμός χωρίς απουσία από την εργασία.
- **Μέτρια:** Τραυματισμός, ή ασθένεια με απουσία από την εργασία.
- **Κρίσιμη:** Σοβαρός τραυματισμός ή σοβαρή ασθένεια με πιθανότητα μόνιμης βλάβης.
- **Καταστροφική:** Θάνατος ή πολλαπλοί θάνατοι.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

Οι διαβαθμίσεις της **συχνότητας** έκθεσης στην επικίνδυνη κατάσταση αναλύονται ως εξής:

- **Μηδενική:** Ο εργαζόμενος εκτίθεται στην επικίνδυνη κατάσταση μία φορά το χρόνο ή σπανιότερα.
- **Περιορισμένη:** Ο εργαζόμενος εκτίθεται στην επικίνδυνη κατάσταση έως και μία φορά την εβδομάδα.
- **Συχνή:** Ο εργαζόμενος εκτίθεται στην επικίνδυνη κατάσταση καθημερινά.
- **Αιφνική:** Ο εργαζόμενος εκτίθεται στην επικίνδυνη κατάσταση σε όλη τη διάρκεια της απασχόλησής του.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

Οι διαβαθμίσεις της πιθανότητας εκδήλωσης του συμβάντος αναλύονται ως εξής:

- **Μηδενική:** Μάλλον απίθανο να συμβεί.
- **Χαμηλή:** Δυνατόν να συμβεί.
- **Μέτρια:** Πιθανόν να συμβεί.
- **Υψηλή:** Επικείμενο να συμβεί.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

Σοβαρότητα		Συχνότητα		Πιθανότητα	
Αμελητέα	1	Μηδενική	1	Μηδενική	1
Μέτρια	4	Περιορισμένη	2	Χαμηλή	2
Κρίσιμη	8	Συχνή	3	Μέτρια	3
Καταστροφική	16	Διαρκής	4	Υψηλή	4

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

Τιμή της επικινδυνότητας R	Περιγραφή επικινδυνότητας	Ενέργειες
$R < 16$	Αμελητέα: Η επικινδυνότητα είναι ασήμαντη και δεν ενδέχεται να αυξηθεί στο εγγύς μέλλον.	Δεν είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων.
$16 \leq R < 32$	Χαμηλή: Η επικινδυνότητα είναι ελεγχόμενη, χωρίς να αποκλείεται η εκδήλωση ανεπιθύμητου συμβάντος.	Δεν είναι απαραίτητη η άμεση λήψη μέτρων, απαιτείται παρακολούθηση και ενέργειες για τη μείωση του κινδύνου.
$32 \leq R < 64$	Μέτρια: Η επικινδυνότητα δεν ελέγχεται αποτελεσματικά ή δεν αποκλείεται η εκδήλωση σοβαρού ανεπιθύμητου συμβάντος.	Απαιτείται λήψη μέτρων για τη μείωση του κινδύνου.
$64 \leq R < 128$	Υψηλή: Η επικινδυνότητα δεν ελέγχεται αποτελεσματικά και υπάρχει πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρού ανεπιθύμητου συμβάντος.	Απαιτούνται ενέργειες για την εξάλειψη του κινδύνου και άμεση λήψη μέτρων για την μείωση του κινδύνου.
$R \geq 128$	Καίσιμη: Υπάρχει πιθανότητα απώλειας ζωής ή επίκειται άμεσα η εκδήλωση σοβαρού ανεπιθύμητου συμβάντος.	Απαιτούνται άμεσες ενέργειες για την εξάλειψη του κινδύνου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ Μ.Ε.Ε.Κ.

ΛΟΓΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ							
Δ/Α	Χώρας / Εργασίας	Περιγραφή π.κινδύνου	Πιθανή αιτία πρόκλησης συμβάντος	Κίνδυνος				Υπάρχοντα Μέτρα	Προτεινόμενα Μέτρα
				Πιθανό- τητα Likeli- hood	Συχνό- τητα Frequency	Σοβα- ρότητα Severity	Επιπεδο κινδύνου Risk		

Δ. Υγεία και Ασφάλεια των Εξωτερικών Συνεργατών εντός της επιχείρησης

Φόρμα Υποβολής Καλών Πρακτικών από τη Συστηματική Διαχείριση Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

1. ΤΙΤΛΟΣ

ΥΓΕΙΑ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

2. ΠΕΡΙΟΧΗ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Παρακαλώ προσδιορίστε τη δραστηριότητα που εφαρμόζεται (π.χ. εγκατάσταση φόρτωσης/εκφόρτωσης υλικών)

Εργασίες εργολάβων εντός του εργοστασίου της επιχείρησης

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ- ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΗ

Παρακαλώ αναφέρατε στοιχεία επικοινωνίας

Όνοματεπώνυμο: **Βασιλική Χαλάτση**
Email: **v.gourgouliannis@ebetam.gr**
Διεύ/ση (εργασίας): **Α ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ, ΒΟΛΟΣ**
Τηλέφωνο: **6947008264**

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ/ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Παρακαλώ αναφέρατε στοιχεία επικοινωνίας

Όνοματεπώνυμο: **Βασιλική Χαλάτση**
Θέση: **Υπεύθυνη HSE**
Email: **Vasiliki.Chalatsi@ouzo12.com**
Διευθ/ση (εργασίας): **Α ΒΙ.ΠΕ. ΒΟΛΟΥ,**
Περιοχή: **ΒΟΛΟΣ**
Τηλέφωνο: **2421095480**

5. ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Παρακαλώ σημειώστε οποιοσδήποτε χρήσιμες πηγές αναφοράς (Συγγραφέας (ημερομηνία). Τίτλος. Εφημερίδα / εκδότης ή διαδικτυακές πηγές, Φωτογραφίες).

Η συγκεκριμένη μέθοδος χρησιμοποιείται από τον όμιλο της GRUPPOCAMPARI

6. Ειδικός Στόχος προστασίας

Εργαζόμενος	
Εργαζόμενος και εργασιακό περιβάλλον	X
Εργασιακό περιβάλλον	

7. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Παρακαλώ, περιγράψτε σύντομα (το πολύ 400 λέξεις) τον τρόπο ανάπτυξης της καλής πρακτικής σε περίπτωση που κάποιος επιθυμεί να την υιοθετήσει. Πότε ξεκίνησε να υλοποιείται, τον απαιτούμενο χρόνο για την ανάπτυξη και το κόστος ανάπτυξης και εφαρμογής της καλής πρακτικής, την απαίτηση για ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού στην επιχείρηση που πρόκειται να εφαρμόσει την συγκεκριμένη καλή πρακτική

Ο εξωτερικός συνεργάτης - εργολάβος πριν από οποιαδήποτε εργασία εντός της επιχείρησης πρέπει να συμπληρώσει το έντυπο διαχείρισης- αξιολόγησης εργολάβων και σε περίπτωση που αυτή δεν καλύπτει τα στάνταρ της επιχείρησης δεν υπογράφεται σύμβαση. Αν ο εξωτερικός συνεργάτης είναι κατάλληλος σύμφωνα με τα στάνταρ της επιχείρησης συμπληρώνει το έντυπο δήλωσης μεθόδου ασφαλούς εκτέλεσης έργου με το οποίο και δεσμεύεται καθώς και το έντυπο κατάστασης προσωπικού του εργολάβου το οποίο στο τέλος θα φέρει και την υπογραφή του.

ΚΥΡΙΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

Παρακαλώ, συνοψίστε τα αποτελέσματα, αντίκτυπο που είχε η καλή πρακτική και τον τρόπο που αξιολογείται η βελτίωση (έως 400 λέξεις το πολύ)

Με αυτή τη μέθοδο έχουμε επιτύχει να έχουμε ένα υψηλό επίπεδο σε θέματα ΥΑΕ σχετικά με τους εξωτερικούς συνεργάτες μας. Λόγω ότι η επιχείρηση πραγματοποιεί εμφιαλώσεις αλκοολούχων ποτών, θέλουμε να μηδενίσουμε τυχών ατυχήματα εντός του εργοστασίου που μπορούν να δημιουργήσουν έκτακτες καταστάσεις. Αφετέρου η πολιτική του ομίλου μας είναι μηδενικά ατυχήματα τόσο στο προσωπικό της επιχείρησης όσο και στους εξωτερικούς συνεργάτες.

ΕΓΓΡΑΦΑ

Παρακαλώ στείλτε μας στο emailoshexperts@sev.org.gr, τα σχετικά υποστηρικτικά αρχεία που αφορούν την παραπάνω καλή πρακτική και το παρόν έντυπο.

Συμφωνώ με τη συλλογή, την επεξεργασία και τη δημοσίευση των προσωπικών μου δεδομένων. Εάν τα δεδομένα έχουν συλλεχθεί από τρίτο πρόσωπο, δηλώνω ότι έλαβα ρητή συγκατάθεση από το υποκείμενο των δεδομένων σχετικά με τη χρήση για το σκοπό αυτόν. Ο σκοπός της βάσης δεδομένων είναι να παρέχει στις ελληνικές Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, καλές πρακτικές στον τομέα της διαχείρισης υγείας και ασφάλειας. Υποβολή των δεδομένων γίνεται σε εθελοντική βάση και δεν υπάρχουν συνέπειες εάν αυτό δεν συμβεί. Τα στοιχεία συλλέγονται σύμφωνα με τον κανονισμό(ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου.

Συμπληρώθηκε από : Βασιλική Χαλάτση Υπεύθυνη HSE

Ευχαριστούμε για την υποστήριξή σας!

Ε.1. Έντυπη φόρμα καταγραφής Παρέμβασης Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών

ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ			
Όνομα Παρατηρητή:	Ημ/νία:	Ώρα:	
Τοποθεσία:	Ασφαλής ☐ Συμπεριφορά	Ανασφαλής ☐ συμπεριφορά	Ανασφαλής ☐ κατάσταση
Εργαζόμενος ☐	Συνεργάτης ☐	Επισκέπτης ☐	
Τι παρατηρήθηκε:	Πιθανές συνεπείκουσες αιτίες:		
Άμεση ενέργεια που πραγματοποιήθηκε:			
Το περιστατικό απαιτεί εφαρμογή επιπλέον ενεργειών:			
ΟΧΙ ☐ ΝΑΙ ☐ Παράθεση λεπτομερειών επιπλέον ενεργειών:			

ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ			
Όνομα Παρατηρητή:	Ημ/νία:	Ώρα:	
Τοποθεσία:	Ασφαλής ☐ Συμπεριφορά	Ανασφαλής ☐ συμπεριφορά	Ανασφαλής ☐ κατάσταση
Εργαζόμενος ☐	Συνεργάτης ☐	Επισκέπτης ☐	
Τι παρατηρήθηκε:	Πιθανές συνεπείκουσες αιτίες:		
Άμεση ενέργεια που πραγματοποιήθηκε:			
Το περιστατικό απαιτεί εφαρμογή επιπλέον ενεργειών:			
ΟΧΙ ☐ ΝΑΙ ☐ Παράθεση λεπτομερειών επιπλέον ενεργειών:			

Ε.2. Ηλεκτρονική καταγραφή Παρέμβασης Ασφάλειας – Καταγραφή Ανασφαλών Συμπεριφορών/Συνθηκών

Νούμερο	ΌΝΟΜΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ	Ημερομηνία	Γραμμή	Μηχανή	Θέση/Λειτουργία	Βάρδια	Κατηγορία	Θέμα	WEEK	Μήνας	Τμήμα
#ΑΝΑΦ!		Πορτάκι REWORK χωρίς να κρατάει την αλυσίδα και παρ ολίγον ατύχημα				Ergazomenos	A' Βάρδια	Ανασφαλής Συμπ.	Άλλο			
#ΑΝΑΦ!		Παλέτα εκτός Ελέγχου				Ergazomenos	A' Βάρδια	Ανασφαλής Συμπ.	Παλέτες			
#ΑΝΑΦ!		Όριο Ανυψωτικού				Simeio	B' Βάρδια	Ανασφαλής Καταστ.	Άλλο			
#ΑΝΑΦ!		Λείπει προστατευτικό πλεξιγκλάς στην ANGELUS				Techniki Epemvasi	A' Βάρδια	Ανασφαλής Συμπ.	Πρόσβαση σε μέρη μηχανής			
#ΑΝΑΦ!		Ζεστά ποτήρια από το πλυντήριο				Ergazomenos	A' Βάρδια	Ανασφαλής Καταστ.	ΜΑΠ			
#ΑΝΑΦ!		Σπίθες πάνω σε προϊόν από εργασίες στην οροφή				Sunergatis	A' Βάρδια	Ανασφαλής Συμπ.	Άλλο			

Κατηγορία	# of incidents
Ανασφαλής Συμπ.	4
Ανασφαλής Καταστ.	2
Άλλο	0
Παρολίγο Ατύχ.	0
Ασφαλής Συμπ.	0
Ατύχημα	0

Θέμα	# of incidents
Άλλο	3
Πεζόδρομοι	0
ΜΑΠ	1
Εργασία σε ύψος	0
Πρόσβαση σε μέρη μηχανής	1
Κουπαστές	0
Παλέτες	1
Φθαρμένο δάπεδο	0
GMP - QA	0
Σκάλες	0
Κίνηση κλαρκ - κανόνας 3 μέτρων	0
Εκτεθειμένα καλώδια	0
Διαγράμμιση	0
Φωτισμός	0
LOTO	0
Νερά μέσα στο εργοστάσιο	0
Εμπόδια μπροστά σε πυροσβεστήρες	0
Διαχείριση Χημικών	0
Ανοιχτός ηλεκτρολογικός πίνακας	0
Άδειες εργασίας	0
Σήμανση	0
Κινητό τηλέφωνο	0

ΣΤ. Παρουσίαση αποτελεσμάτων Έργου Βήνης Φιλίππη

ΣΥΝΕΔΡΙΟ
 Αποτελέσματα Έργου: Πρωτόκληση Πρακτικών
 Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία στις
 ελληνικές επιχειρήσεις

**Παρουσίαση αποτελεσμάτων
 Προγράμματος**

Κοινή εισήγηση των:

Μαρία Κανδεράκη
 Διοίκηση Επιχειρήσεων, M.Sc.
 Ψυχολογία στην Διοίκηση Προσωπικού
 Συστημική & Οικογενειακή Ψυχοθεραπεία
 Πιστοποιημένη Εκπαιδευτρια NLP

www.nlpincrete.gr
nlpincrete@gmail.com

Βήνη Φιλίππη
 Μηχανικός Περιβάλλοντος Υ&Α και Ποιότητας

Σύμβουλος και Εκπαιδευτής του Προγράμματος

Κεντρικό συμπέρασμα από την εφαρμογή του Προγράμματος

Εάν θέλεις να φέρεις σημαντικές αλλαγές στον χώρο Υ&Α στην εργασία, ο Τ.Α. πέραν των τεχνικών γνώσεων και της νομοθεσίας, πρέπει να μπορεί να αλλάξει συμπεριφορές, να έχει δηλαδή ανεπτυγμένες επικοινωνιακές ικανότητες ώστε να μπορεί να καθοδηγεί και να διαχειρίζεται ανθρώπους αποτελεσματικά!

Τεκμηρίωση ...

FR: Lost Time Accidents (LTA) Per Million Hours Worked (12 years, ~11,000 employees, worldwide)

Τεκμηρίωση ...

Καλές πρακτικές

Systems ...

Serious 6

- S_ID_003_EN_C_S3_Lockout_Tagout
- S_ID_004_EN_B_S4_Electrical_Safety
- S_ID_010_EN_C_S10_Machine_Guarding_and_Conveyor_Safety
- S_ID_011_EN_G_S11_Mobile_Equipment
- S_ID_013_EN_B_S13_Working_at_Heights
- S_ID_014_EN_D_S14_Ground_Control

Behavior based ...

"Take 5"

Στόχος: αλλαγή συμπεριφοράς εργαζόμενου ώστε να κάνει τη δουλειά του με ασφάλεια!

Τεκμηρίωση ...

Αποτελέσματα από την εφαρμογή του Προγράμματος

- ✓ 13 επιχειρήσεις στη Μήλο
- ✓ 10 διαφορετικές κατηγορίες δραστηριότητας
- ✓ Σημαντική διακύμανση: αριθμός εργαζομένων, μέγεθος δραστηριότητας, ωριμότητα συστημάτων Υ&Α.

ΘΗΚΟΣ ΔΙΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΡΥΘΙΝΙΚΑ, ΜΗΤΣΑ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΕΤΟΣ	ΕΣΟΡΙΣΗ - ΕΦΟΡΕΙΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΡΕΤΟΣ	ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (ΓΕΩΦΥΣΙΚΕΣ)
ΒΡΥΩΝΙΑ Α.Ε.	ΕΣΟΡΙΣΗ - ΕΦΟΡΕΙΑ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ
ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ	ΚΑΤΑΒΡΕΨΜΑ ΔΡΟΜΩΝ
ΑΓΓΑΝΤΟΣ ΣΩΑΝΝΗΣ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΥΣΙΜΟΥ
ΜΑΡΙΟΥΔΑΚΗΣ ΣΩΑΝΝΗΣ	ΣΥΝΗΡΚΑΤΑΚΤΕΥΕΣ - ΣΥΝΗΡΚΗΤΕΣ
ΜΑΝΕΣΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΕΠΙΣΤΑΣΕΙΣ
ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗ - ΚΟΥΡΕΛΗ	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ
ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ	ΚΑΤΑΒΡΕΨΜΑ ΔΡΟΜΩΝ
ΜΑΡΜΥΚ ΜΑΡΙΟΥΔΑΚΗΣ	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΜΑΥΡΟΥΔΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΑΥΤΟΜΟΒΙΛΙΟΝΟΜΙΑ - ΕΡΕΜΕΥΣΕΙΣ
ΝΙΝΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΣΥΝΗΡΚΑΤΑΚΤΕΥΕΣ - ΣΥΝΗΡΚΗΤΕΣ
ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΡΕΜΕΥΣΕΙΣ
	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΣΤΑΣΕΙΣ, ΑΝΑΛΟΓΗ
	ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, ΑΝΑΛΟΓΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Τεκμηρίωση ...

Αποτελέσματα από την εφαρμογή του Προγράμματος

Το σημείο στο οποίο κατά πλειοψηφία εστίαζαν
 το ενδιαφέρον τους οι συμμετέχοντες στο
 Πρόγραμμα ήταν
**η αλλαγή νοοτροπίας των εργαζομένων
 & το αποτελεσματικό Coaching!**

Τεκμηρίωση ...

Αποτελέσματα από την εφαρμογή του Προγράμματος

Το παράδειγμα της **ΕΡΓΩΝΙΑ Α.Ε.** στη Μήλο.

Κάτω από την συστηματική καθοδήγηση που έγινε μέσω του
 Προγράμματος, ήδη σήμερα:

- ✓ Η εταιρεία έχει 2 Τ.Α.
- ✓ Διευθετήθηκαν μακροχρόνια προβλήματα «επικοινωνίας»
- ✓ Έγιναν σημαντικές αλλαγές και βελτιώθηκαν και οι
 συνθήκες και τα Συστήματα Υ&Α

Τεκμηρίωση ...

Βασικός συνεργάτης της επιχείρησης, με μεγάλη και
 πολύτιμη εμπειρία στο αντικείμενο της δουλειάς του,
 παρακολούθησε το διήμερο σεμινάριο «Basic NLP»

Υλοποιήθηκε από το "NLP in Crete"

Μαρία Κανδεράκη
 (Business Background + Συστημική ψυχοθεραπεία)

Μέσα από κομψές παρεμβάσεις έρχεται η αλλαγή χωρίς ο θεραπευμένος
 να αντιλαμβάνεται τίποτα.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ NLP;

Neuro – Linguistic Programming
Νεύρο–Γλωσσολογικός Προγραμματισμός

Είναι ένα μοντέλο επικοινωνίας και συμπεριφοράς.

WWW.NLPINCRETE.GR

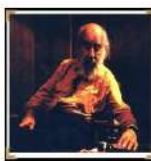
1975 University of California, Santa Cruz

Richard Bandler & John Grinder μελέτησαν τους τρόπους
 και τις μεθόδους επικοινωνίας 3 πολύ επιτυχημένων
 ψυχοθεραπευτών, που πετύχαιναν την επιδοκώμενη
 αλλαγή των πελατών τους πολύ σύντομα!...

Virginia Satir
 Κλινική Ψυχολόγος
 Οικογενειακή
 ψυχοθεραπεύτρια

Fritz Perls
 Ψυχίατρος,
 Ιδρυτής της Gestalt Therapy

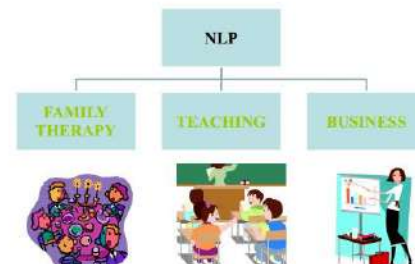
Milton Erickson
 Ψυχίατρος, Ψυχολόγος
 και Υπνοθεραπευτής

WWW.NLPINCRETE.GR

11

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΟΥ NLP ΣΗΜΕΡΑ

WWW.NLPINCRETE.GR

12

ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΠΟΥΔΩΝ NLP

WWW.NLPINCRETE.GR

13

Custom Made NLP Seminars

- Ενδυνάμωση Ομάδων – Team Building
- Ενδοεπιχειρησιακή Επικοινωνία
- Ηγεσία
- Εξυπηρέτηση & Ικανοποίηση Πελατών
- Παρουσίαση Ομιλιών – Public Speaking
- Παρακίνηση & Αυτοπαρακίνηση
- Διαπροσωπική Επικοινωνία

WWW.NLPINCRETE.GR

14

Συνοψίζοντας...

Τα πτυχία NLP Practitioner του NLP in Crete πληρούν τις διεθνείς προδιαγραφές εκπαίδευσης στο NLP.

Είναι πιστοποιημένα από:

- το NLP University CA, USA,
- το NLP Academy UK,
- το European Board of NLP &
- το Hellenic Board of NLP

Παλαιότερα έπρεπε να προσπαθήσουμε για πείσουμε ώστε να κινηθούμε με ένα άλλο τρόπο για να φέρουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα, τη μεγάλη αλλαγή στην Υ&Α στην εργασία

Σήμερα, τα τεκμηριωμένα αποτελέσματα μεγάλων επιχειρήσεων με διεθνή δραστηριότητα, αλλά και η εμπειρία μας πλέον από την εφαρμογή του Προγράμματος στην Ελλάδα, μας δείχνουν την ανάγκη να δραστηριοποιηθούμε διαφορετικά, εστιάζοντας περισσότερο σε «behavior based» αλλαγές από κατάλληλα εκπαιδευμένους εφαρμοστές.

**Σας ευχόμαστε καλή συνέχεια σε ότι όμορφο
και δημιουργικό κάνετε!**

www.nlpincrete.gr
nlpincrete@gmail.com

Z.1 Οδηγίες για Σχέδια Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Τολάκη Μαρία ΔΕΗ

Ενέργειες αντίδρασης σε περιπτώσεις ληστείας, επίθεσης, απειλής για τοποθέτηση εκρηκτικού μηχανισμού και κοινωνικών αναταραχών.

Στα Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Καταστάσεων (ΣΑΕΚ) αναφέρονται συγκεκριμένα οι ενέργειες που πρέπει να γίνονται για κάθε χώρο εργασίας σε περιπτώσεις πυρκαγιάς, σεισμού, τραυματισμού κλπ. Στο πλαίσιο των ΣΑΕΚ οργανώνονται σχετικές ασκήσεις ετοιμότητας σε συνεργασία με την Περιφέρεια, Πυροσβεστική, Αστυνομία, ΕΚΑΒ κλπ.

Πέραν των ανωτέρω με την παρούσα οδηγία δίνονται κατευθύνσεις για περιπτώσεις εκτάκτων καταστάσεων όπως ληστείας, κοινωνικών αναταραχών, τοποθέτησης εκρηκτικών μηχανισμών κλπ.

α. Αντίδραση κατά τη διάρκεια ληστείας, ένοπλης επίθεσης, ομηρίας

Λόγω της φύσης των εργασιών τους ορισμένα κτίρια της Επιχείρησης (Ταμεία, λογιστήρια κλπ) μπορεί να γίνουν στόχοι ληστείας, ένοπλης επίθεσης, ομηρίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν είναι πάντα δυνατό να επεμβαίνει και να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες άμεσα ο συντονιστής του Σχεδίου, ο οποίος έχει οριστεί από τη Μονάδα στο πλαίσιο του ΣΑΕΚ. Το προσωπικό των εν λόγω κτιρίων πρέπει να γνωρίζει και να εφαρμόζει τις ακόλουθες οδηγίες:

- 1.** Διατηρούμε την ψυχραιμία μας. Είμαστε ευγενικοί, δεν προκαλούμε, δεν επιτρέπουμε διαφωνίες διαμάχες και ακολουθούμε πιστά τις εντολές – οδηγίες των ληστών.
- 2.** Απαντάμε άμεσα στις ερωτήσεις τους.
- 3.** Πέφτουμε κάτω αν μας το ζητήσουν.
- 4.** Δεν προβαίνουμε σε απότομες κινήσεις.
- 5.** Ο πανικός μεταδίδεται στους επιτιθέμενους και το αποτέλεσμα θα είναι ανεξέλεγκτο.
- 6.** Δεν υποτιμάμε ποτέ καταστάσεις, συνθήκες και ανθρώπους οι οποίοι είναι σίγουρα αποφασισμένοι και πιθανόν επαγγελματίες στο είδος τους.
- 7.** Οι χαμηλοί τόνοι επιβάλλονται ώστε να μη γίνουμε στόχοι.
- 8.** Πάντοτε προσπαθούμε να παίρνουμε θέσεις ώστε να βρισκόμαστε εκτός βολής σε περίπτωση επιθέσεων με ψυχρά όπλα.¹
- 9.** Παρατηρούμε και εντοπίζουμε σημεία κάλυψης.
- 10.** Παρατηρούμε τα πάντα και ιδιαίτερα τις λεπτομέρειες χωρίς να μιλάμε εάν δεν υπάρχει ανάγκη.
- 11.** Κατά τη διάρκεια της ληστείας παρατηρούμε τα χαρακτηριστικά του ληστή όπως χρώμα μαλλιών, μύτη, μάτια, αυτιά, τατουάζ, ρούχα, είδος όπλου και γενικά ό,τι μπορεί να βοηθήσει τις αστυνομικές αρχές.
- 12.** Είναι πιθανόν να υπάρχει στο χώρο και συνεργός ληστής, ο οποίος δεν έχει γίνει αντιληπτός.
- 13.** Σίγουρο είναι ότι εξωτερικά υπάρχει όχημα διαφυγής (δίκυκλο ή αυτοκίνητο).

- 14.** Σε καμία περίπτωση δεν προβλέπεται η ύπαρξη-χρήση από το προσωπικό οποιουδήποτε θερμού² ή ψυχρού όπλου.
- 15.** Όταν απειλούμαστε από όπλο :
- α. σηκώνουμε τα χέρια ψηλά
 - β. στρέφουμε το σώμα μας δείχνοντας την δεξιά πλευρά ώστε να μην έχει άμεσο στόχο την καρδιά μας.
 - γ. δεν στεκόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο.
 - δ. δεν κοιτάζουμε στα μάτια το άτομο που μας απειλεί.
 - ε. αποτυπώνουμε τα χαρακτηριστικά του
- 16.** Σε περίπτωση συζήτησης προσπαθούμε να μιλάμε μόνο με έναν τον οποίο θεωρούμε επικεφαλής.
- 17.** ΠΡΟΣΟΧΗ ! Χρησιμοποιούμε το συναγερμό ΜΟΝΟΝ όταν δεν απειλείται η ζωή μας.
- 18.** Με την απομάκρυνση του ληστή δεν βγαίνουμε από το κατάστημα και δεν τον κυνηγάμε.
- 19.** Δεν ακουμπάμε τα σημεία που πέρασε ο ληστής για να μην αλλοιωθούν τυχόν αποτυπώματα.
- 20.** Τοποθετούμε στην είσοδο την πινακίδα ΚΛΕΙΣΤΟ ΛΟΓΩ ΛΗΣΤΕΙΑΣ.
- 21.** Συμπληρώνουμε το Απογραφικό Δελτίο ένοπλης ληστείας (συνημμένο 1)

¹Ψυχρά ονομάζονται τα όπλα που δεν έχουν εκρηκτική ύλη (πχ μαχαίρια, τσεκούρια κλπ)

²Θερμά ονομάζονται τα όπλα που έχουν εκρηκτική ύλη (πχ περίστροφα, πιστόλια, χειροβομβίδες, κυνηγετικά όπλα κλπ)

β. Ενέργειες αντίδρασης σε περίπτωση επίθεσης πελάτη

Οι δεξιότητες στην αντιμετώπιση διενέξεων είναι απαραίτητες για το χειρισμό των διαφόρων πιθανών τρόπων αντίδρασης των ατόμων. Για το λόγο αυτό πρέπει σε μονάδες που η επαφή με κοινό είναι άμεση να εκπαιδευτεί το προσωπικό για την αντιμετώπιση αναλόγων περιστατικών.

Σε κάθε περίπτωση:

- 1.** Προσδιορίζουμε τη διένεξη.
- 2.** Προσπαθούμε να καθησυχάσουμε τον επιτιθέμενο πελάτη και να τον ηρεμήσουμε.
- 3.** Του δείχνουμε ότι αντιλαμβανόμαστε το πρόβλημά του και θέλουμε να τον εξυπηρετήσουμε.
- 4.** Κρατάμε απόσταση ασφαλείας.
- 5.** Εξετάζουμε τις πιθανές λύσεις, τις αξιολογούμε και εφαρμόζουμε την καλύτερη.
- 6.** Ο συντονιστής του Σχεδίου, ο οποίος έχει οριστεί από τη Μονάδα στο πλαίσιο του ΣΑΕΚ, εκτιμά αν θα κληθεί η αστυνομία.

γ. Ενέργειες αντίδρασης σε περίπτωση απειλής για τοποθέτηση εκρηκτικού μηχανισμού

- 1.** Παραμένουμε ψύχραιμοι.
- 2.** Σε κάθε περίπτωση οποιαδήποτε βομβιστική απειλή τηλεφωνική ή προφορική θεωρείται ως πραγματική.

- 3.** Ακούμε προσεκτικά τον καλούντα.
- 4.** Δείχνουμε ενδιαφέρον.
- 5.** Προσπαθούμε να τον κρατήσουμε στο τηλέφωνο όσο μπορούμε κάνοντας ερωτήσεις :
 - Ποιος είσαι και τι ζητάς;
 - Πότε θα εκραγεί η βόμβα;
 - Που βρίσκεται;
 - Με τι μοιάζει η διάταξη της βόμβας;
 - Πότε τοποθετήθηκε;
 - Μπορείς να επαναλάβεις ό,τι είπες σε εμένα και στο Διευθυντή;
- 6.** Δεν κλείνουμε πρώτοι το τηλέφωνο.
- 7.** Ενημερώνουμε το συντονιστή του Σχεδίου, ο οποίος έχει οριστεί από τη Μονάδα στο πλαίσιο του ΣΑΕΚ.
- 8.** Ο συντονιστής ειδοποιεί την αστυνομία.
- 9.** Ακολουθούμε τις οδηγίες της Αστυνομίας.
- 10.** Συμπληρώνουμε το απογραφικό δελτίο τηλεφωνικής απειλής εκρηκτικών μηχανισμών (συνημμένο 2).

δ. Ενέργειες αντίδρασης σε περίπτωση κοινωνικών αναταραχών

Οι εκδηλώσεις των κοινωνικών αναταραχών ποικίλουν από ειρηνικές διαμαρτυρίες έως και καταστροφικές οι οποίες μπορούν να βλάψουν τα κτήρια της Επιχείρησης, τον εξοπλισμό τους και το προσωπικό που εργάζεται σε αυτά.

Αν προκύψουν κοινωνικές αναταραχές κοντά στο χώρο εργασίας μας την ώρα λειτουργίας της Επιχείρησης:

- Ειδοποιείται ο Συντονιστής του Σχεδίου, ο οποίος έχει οριστεί από τη Μονάδα στο πλαίσιο του ΣΑΕΚ, προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση και να δώσει τις ανάλογες οδηγίες (πχ εκκένωση, ασφάλιση ή μη των θυρών- ρολών, απομάκρυνση Υπηρεσιακών οχημάτων κλπ).
- Οι υπάλληλοι παραμένουν στο κτίριο. Αποφεύγουν να τραβήξουν την προσοχή.
- Ενισχύουμε τον αριθμό των πυροσβεστήρων στο ισόγειο.
- Ελέγχουμε τις εξόδους κινδύνου και βεβαιωνόμαστε ότι είναι ελεύθερες.

Σε περίπτωση κατάληψης ή επαφής των διαμαρτυρομένων με το προσωπικό της Επιχείρησης εφαρμόζονται οι παρακάτω κανόνες αντιμετώπισης πλήθους:

- 1.** Μην πανικοβάλλεστε. Παραμείνετε ψύχραιμοι και λογικοί.
- 2.** Επιμείνετε στις απόψεις σας.
- 3.** Μην ανταποκρίνεστε σε προσβολές ή επιθετικές ενέργειες.
- 4.** Υπερασπιστείτε τον εαυτό σας μόνο ως τελευταία λύση.
- 5.** Παραβλέψτε προσβλητικά σχόλια.
- 6.** Παραμείνετε ήρεμοι.
- 7.** Μην έρχεστε σε αντιπαράθεση.
- 8.** Παραμείνετε σιωπηλοί και ανέκφραστοι.
- 9.** Μην κάνετε αστεία ή χαμογελάτε.
- 10.** Μην εκφράζετε την άποψή σας.

11. Μη μιλάτε ή αντιδράτε στα ΜΜΕ.

12. Μην προσπαθείτε να κρύψετε το πρόσωπό σας από φωτογραφίες ή βίντεο, καθώς το πλήθος θα νομίζει ότι τους φοβάστε.

ε. Ενέργειες αντίδρασης σε περίπτωση εντοπισμού παράνομων, επικίνδυνων, ύποπτων ή εγκαταλελειμμένων αντικειμένων

Ύποπτο θεωρούμε κάθε αντικείμενο (δέμα, τσάντα κλπ) που δεν έχει εμφανή κάτοχο ή βρίσκεται εγκαταλελειμμένο αδικαιολόγητα.

Είναι αυτό που δεν ανήκει στο χώρο και είναι τοποθετημένο σε τόπο και χρόνο που μπορεί να προκαλέσει δολιοφθορά.

Ειδοποιείται άμεσα ο Συντονιστής του Σχεδίου, ο οποίος έχει οριστεί από τη Μονάδα στο πλαίσιο του ΣΑΕΚ, προκειμένου να αξιολογήσει την κατάσταση και να δώσει τις ανάλογες οδηγίες. Παράλληλα :

- 1.** Απομακρύνουμε τον κόσμο και δημιουργούμε ασφαλή ζώνη.
- 2.** Δεν πλησιάζουμε, δε μετακινούμε, δεν αγγίζουμε, δεν επεξεργαζόμαστε το αντικείμενο.
- 3.** Διατηρούμε πάντα την οπτική επαφή, υπό κάλυψη.
- 4.** Αποφεύγουμε χρήση συστημάτων επικοινωνίας πλησίον του αντικειμένου.
- 5.** Αναζητούμε τον ιδιοκτήτη.
- 6.** Ο συντονιστής του σχεδίου εκτιμά αν θα κληθεί η αστυνομία.
- 7.** Ακολουθούμε τις οδηγίες της Αστυνομίας.

Στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση και συνεργασία.

Μ. ΤΣΕΡΕΚΛΑΣ
Διευθυντής Υπηρεσιών Στέγασης

ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΑΚΗ
Διευθύντρια Διεύθυνσης
Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

Συνημμένα : τρία (3)

- Απογραφικό δελτίο ληστείας, ένοπλης επίθεσης
- Απογραφικό δελτίο τηλεφωνικής απειλής για εκρηκτικούς μηχανισμούς
- Αναγνώριση ύποπτου ταχυδρομείου

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 1

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΛΗΣΤΕΙΑΣ, ΕΝΟΠΛΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ

ΒΟΚ/ΥΠ. ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΩΡΑ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ

Στοιχεία Επιτιθέμενου

ΑΝΔΡΑΣ ☐

ΓΥΝΑΙΚΑ ☐

Περιγραφή Επιτιθέμενου

ΥΨΟΣ

ΒΑΡΟΣ

ΧΡΩΜΑ ΜΑΛΛΙΩΝ

ΧΡΩΜΑ ΜΑΤΙΩΝ

ΗΛΙΚΙΑ

ΠΡΟΦΟΡΑ

ΠΙΘΑΝΗ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

Χαρακτηριστικά

ΧΡΟΙΑ ΦΩΝΗΣ

ΛΕΠΤΗ

☐

ΚΑΝΟΝΙΚΗ

☐

ΒΑΡΙΑ

☐

ΚΑΛΥΨΗ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΝΑΙ

☐☐

.....

ΑΛΛΟ

Όπλα

ΤΥΠΟΣ ΟΠΛΟΥ/ΟΠΛΩΝ

ΠΙΣΤΟΛΙ

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟ

ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΑ

ΑΛΛΟ

Διαφυγή

ΔΡΟΜΟΣ ΔΙΑΦΥΓΗΣ

.....

ΟΧΗΜΑ ΔΙΑΦΥΓΗΣ Αυτοκίνητο

Δίκυκλο

Άλλο

.....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΧΗΜΑΤΟΣ Αριθμός Πινακίδας

Μάρκα Οχήματος

Χρώμα

Ειδικά Χαρακτηριστικά

.....
.....

Ο Αναφέρων

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ 2

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ ΓΙΑ ΕΚΡΗΚΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ

ΒΟΚ/ΥΠ. ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΩΡΑ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ (αν δοθεί).....

Μήνυμα (ακριβής περιγραφή).....

.....

.....

.....

Πού βρίσκεται ο εκρηκτικός μηχανισμός

Ώρα έκρηξης

Περιγραφή μηχανισμού

Τύπος εκρηκτικού

Λόγος τοποθέτησης

Ώρα ενεργοποίησης μηχανισμού

Αναγνώριση Κλήσεων ΝΑΙ

☐☐

Αριθμός Εισερχόμενης Κλήσης

Στοιχεία Καλούντος

Άνδρας

☐

Γυναίκα

☐

Ομιλία

Μεθυσμένος..... Παράλογος.....

Φλύαρος..... Δυσχέρεια στην ομιλία.....

Γελαστός..... Προφορά.....

Σοβαρός.....

Χροιά Φωνής

Λεπτή

Κανονική

Βαριά

Ενημέρωση

Αρχές Ώρα Ενημέρωσης

Υπεύθυνοι Ώρα Ενημέρωσης

..... Ώρα Ενημέρωσης

..... Ώρα Ενημέρωσης

Άλλα Στοιχεία

1. Θόρυβος / Παράσιτα στην γραμμή
 Τηλεφωνητής / τρια
 Διακοπές / Παρεμβολές
 Φωνές στο βάθος

2. Άλλοι θόρυβοι: Κίνηση..... Ομιλία.....
 Δακτυλογράφηση..... Μηχανές.....
 Αεροπλάνο..... Μουσική.....
 Παιδιά..... Άλλο.....

Ο Αναφέρων

Αναγνώριση ύποπτου ταχυδρομείου

Μετά τα τελευταία γεγονότα με τις αποστολές ταχυδρομικών βομβών σε διάφορες υπηρεσίες, σας αποστέλλουμε τους δείκτες ύποπτου ταχυδρομείου, προκειμένου να ενημερωθεί το προσωπικό, ώστε να έχει την δυνατότητα :

- Να εξετάσει δείκτες ύποπτου ταχυδρομείου
- Να εντοπίσει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ταχυδρομικών βομβών και γενικότερα ταχυδρομείου που περιέχει θανάσιμες / επικίνδυνες ουσίες
- Να αντιληφθεί την ανάγκη λήψης γενικών προφυλάξεων

Οι Ταχυδρομικές Βόμβες είναι συσκευασμένες με τρόπο που αντέχει την ταχυδρομική μεταχείριση. Συνήθως είναι σχεδιασμένες για να λειτουργήσουν μόνο όταν ο παραλήπτης τις ανοίγει ή όταν αφαιρεί ένα αντικείμενο.

Για να τις αναγνωρίσουμε από το υπόλοιπο ταχυδρομείο θα πρέπει να παρατηρήσουμε κάποια ύποπτα σημάδια (Δείκτες Ύποπτου Ταχυδρομείου) που τις περισσότερες φορές έχουν.

Οι Δείκτες Ύποπτου Ταχυδρομείου είναι :

- Διαστρεβλωμένη γραφή ή κομμένα/κολλημένα γράμματα
- Ανορθογραφία συνηθισμένων λέξεων, ονόματος αποστολέα, τίτλων ή τοποθεσιών
- Λανθασμένοι τίτλοι ή τίτλοι χωρίς όνομα
- Δεν απευθύνονται σε συγκεκριμένο άτομο
- Υπερβολική ποσότητα γραμματοσήμων, χωρίς γραμματόσημα ή γραμματόσημα που δεν έχουν σφραγιστεί
- Σφραγίδα ταχυδρομείου με από διαφορετικό μέρος σε σχέση με τη διεύθυνση του αποστολέα
- Δεν υπάρχει διεύθυνση αποστολέα ή η διεύθυνση δεν είναι πραγματική
- Μη επαγγελματική συσκευασία δεμάτων ή υπερβολική χρήση κολλητικής ταινίας, κορδονιού, κλπ.
- Πακέτα με την ένδειξη «Εύθραστο – Προσεκτική Μεταχείριση» "Εξπρές – μην Καθυστερείτε", "Προσωπικό" ή "Εμπιστευτικό"
- Υπερβολικό βάρος σε σχέση με το μέγεθός τους
- Λιπαρές κηλίδες, αποχρωματώσεις ή μυρωδιές
- Περιέργες οσμές
- Ανώμαλο, υπερβολικό ή ασυνήθιστο μέγεθος
- Ήχοι
- Πάχος τουλάχιστον 6-7mm
- Πιο ογκώδη από κανονικά γράμματα
- Ανομοιόμορφη επιφάνεια
- Προεξέχοντα σύρματα ή αλουμινόχαρτο
- Ελαστικότητα
- Υπερβολική χρήση κολλητικής ταινίας στο φάκελο
- Πακέτα με διαρροές ουσιών
- Ουσίες που μπορούμε να τις αισθανθούμε με την αφή ή που εμφανίζονται στο πακέτο ή στο φάκελο

Κάποιο δέμα , φάκελος ή επιστολή μπορεί να έχει έναν ή περισσότερους από τους παραπάνω δείκτες. Σε κάποιες περιπτώσεις ορισμένες Απειλές δεν Παρουσιάζουν Ενδείξεις.

Z.2 Εγχειρίδιο Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης, Μακρυγιάννη Οφηλία, Cosmote A.E.

Εγχειρίδιο για θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1. ΈΚΤΑΚΤΗ ΑΝΑΓΚΗ	4
2. ΟΜΑΔΕΣ ΈΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	5
3. ΈΚΤΑΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	8
3.1 ΠΥΡΚΑΓΙΑ	8
3.1.1 Πυροπροστασία	8
3.1.2 Θερμότητα	8
3.1.3 Κατηγορίες Πυρκαγιάς	8
3.1.4 Συντελεστές Καύσης – Προϋποθέσεις Πυρκαγιάς	10
3.1.5 Πιθανότητα Κινδύνων Πυρκαγιάς	11
3.1.6 Επιπτώσεις πυρκαγιάς	12
3.1.7 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	14
3.1.7.1 Παθητική πυροπροστασία	14
3.1.7.2 Ενεργητική πυροπροστασία	14
3.1.7.2.1 Μόνιμα Πυροσβεστικά Συστήματα	15
3.1.7.2.2 Πυροσβεστική φωλιά (Π.Φ.)	17
3.1.7.2.3 Πυροσβεστικός Σταθμός (Π.Σ.)	18
3.1.7.2.4 Καταιονιστήρες	18
3.1.7.2.5 Άλλα μέσα αυτόματης κατάσβεσης: Συστήματα aerosol	24
3.1.7.2.6 Πυροσβεστήρες	24
3.1.7.2.7 Σύστημα Πυρανίχνευσης	26
3.1.7.2.8 Τεχνητός φωτισμός των οδεύσεων διαφυγής	28
3.1.7.2.9 Σήμανση οδεύσεων διαφυγής	29
3.1.8 Προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας– Ενέργειες ομάδας Εκκένωσης	30
4. ΕΚΚΕΝΩΣΗ	32
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΟΡΙΣΜΟΙ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ	33
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:	36
ΕΚΚΕΝΩΣΗ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ	36
ΠΥΡΚΑΓΙΑ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ	37
ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΥΡΚΑΓΙΑ	37
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ	37
ΣΕΙΣΜΟΣ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ	38
ΠΡΙΝ ΤΟ ΣΕΙΣΜΟ	38
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΣΕΙΣΜΟΥ	38
ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΒΟΜΒΑ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ	40
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΡΕΣ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ	42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έκτακτες καταστάσεις ενδέχεται να ανακύψουν ανά πάσα στιγμή, χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση. Ο έγκαιρος εντοπισμός και η άμεση ενημέρωση τέτοιων συνθηκών εξασφαλίζει τη χωρίς καθυστέρηση ενεργοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών ασφάλειας και ελέγχου προκειμένου να περιοριστούν οι επιπτώσεις σε ανθρώπους, συστήματα και υποδομές και ως εκ τούτου να ελαχιστοποιηθούν οι τυχόν τραυματισμοί, οι άμεσες υλικές ζημιές, οι διακοπές στη λειτουργία συστημάτων και οι παρενέργειες στην παροχή υπηρεσιών προς τους πελάτες.

Η λειτουργία με τη μέγιστη δυνατή πρόνοια και προσοχή σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων καθώς και προστασίας των περιουσιακών της στοιχείων, αποτελεί κύρια προτεραιότητα για κάθε εταιρεία.

Ο στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι να ενημερώσει και να καθοδηγήσει τα μέλη των Ομάδων Εκκένωσης για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση και διαχείριση τυχόν έκτακτων καταστάσεων.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

1. Έκτακτη Ανάγκη

Έκτακτη ανάγκη ονομάζεται μια κατάσταση η οποία δημιουργείται λόγω ενός συμβάντος και κατά την οποία απαιτείται άμεση αντιμετώπιση.

Συμβάντα είναι γεγονότα ή περιστατικά τα οποία μπορεί να συμβαίνουν τυχαία ή να οφείλονται σε ανθρώπινο λάθος και για τα οποία, ανεξαρτήτως των πηγών προέλευσής τους, είναι αναγκαίο να προβλέπονται κατά περίπτωση άμεσοι τρόποι αντιμετώπισής τους, προκειμένου να αποφεύγονται χαώδεις καταστάσεις και ατυχήματα.

Ενδεικτικά συμβάντα είναι:

- ✓ Θανατηφόρα περιστατικά, σοβαροί τραυματισμοί ή και γενικότερα προσβολή της υγείας εργαζομένου που απαιτεί άμεση αντιμετώπιση
- ✓ Ατυχήματα με πολλούς τραυματίες
- ✓ Κακές καιρικές συνθήκες που μπορεί να πλήξουν την επιχείρηση, π.χ. καύσωνας, πλημμύρα, χιόνι
- ✓ Απρόβλεπτα φυσικά φαινόμενα που εγκυμονούν κινδύνους, όπως σεισμός, μεγάλες επιφανειακές κατολισθήσεις
- ✓ Μια πυρκαγιά που βρίσκεται σε εξέλιξη στο χώρο της επιχείρησης ή σε γειτονική με αυτή περιοχή

Για την αντιμετώπιση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης η κάθε εταιρεία πρέπει να έχει ετοιμάσει και να έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σχέδιο, το οποίο να περιλαμβάνει σαφείς οδηγίες για:

- ✓ Αναγγελία κινδύνου
- ✓ Εκκένωση χώρων
- ✓ Πυρκαγιά
- ✓ Σεισμός
- ✓ Πρώτες βοήθειες

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

2. Ομάδες Έκτακτης Ανάγκης

Ομάδες Έκτακτης Ανάγκης αποτελούνται από τον:

- ✓ Αρχηγό της Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης ανά εγκατάσταση
- ✓ 2 Αναπληρωτές για κάθε εγκατάσταση. Είναι άμεσοι συνεργάτες του Αρχηγού και τον βοηθούν σύμφωνα με τις εντολές του. Αναπληρώνουν τον Αρχηγό σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αυτού και περιβάλλονται με τα ίδια καθήκοντα και υποχρεώσεις.
- ✓ Τα Μέλη της Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης

Κάθε κτίριο διαθέτει μια ομάδα Έκτακτης Ανάγκης κατάλληλα εκπαιδευμένη να μεταδίδει και να εφαρμόζει την αντίστοιχη διαδικασία, να βοηθάει στην εκκένωση και την ασφάλεια του κτιρίου, να παρέχει πρώτες βοήθειες και να εμπλέκεται σε βασικές καταστάσεις όπου πρέπει να περισωθούν και προστατευθούν περιουσιακά στοιχεία. Η Ομάδα Έκτακτης Ανάγκης ενεργοποιείται και συντονίζεται από τον Αρχηγό.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Ρόλοι και Αρμοδιότητες

Αρχηγός Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης κτιρίων

Τα καθήκοντα του Αρχηγού της Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης & των αναπληρωτών είναι:

- Εκπροσωπεί την εταιρεία στο πρώιμο στάδιο της διαχείρισης του συμβάντος.
- Εκτιμά την κατάσταση, ξεκινάει απαραίτητες ενέργειες και αξιολογώντας παράλληλα τη σοβαρότητα του συμβάντος
- Ενεργοποιεί και συντονίζει της Ομάδα Έκτακτης Ανάγκης και το προσωπικό της εταιρείας στην εγκατάσταση.
- Λαμβάνει την απόφαση για την εκκένωση ή μη του κτιρίου του και αποφασίζει κατά πόσο πρέπει να γίνει «επιστροφή στο χώρο εργασίας» ή «αποχώρηση προς την οικία.
- Λειτουργεί ως επαφή (όπου απαιτείται) για τις ενέργειες έκτακτης ανάγκης (επίσης και για τις κρατικές υπηρεσίες διάσωσης).
- Διαθέσιμος στο πλαίσιο των διοικητικών αρμοδιοτήτων, κατά τις εργάσιμες ώρες, αλλά και εκτός αυτών μέσω ενημέρωσης που θα λάβει για το συμβάν από την ασφάλεια του κτιρίου.

Ομάδα Έκτακτης Ανάγκης

Τα καθήκοντα της Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης σε κάθε εγκατάσταση σε συνεργασία και με τον Αρχηγό της ομάδας για κάθε εγκατάσταση είναι:

- η πρόληψη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης,
- η προετοιμασία της Ομάδας Έκτακτης Ανάγκης για την αντιμετώπισης εκτάκτων περιστατικών
- ο έγκαιρος εντοπισμός εκδήλωσης πυρκαγιάς
- ο περιορισμός της πυρκαγιάς με τη χρήση πυροσβεστήρων, σύμφωνα συγκεκριμένες οδηγίες και εκπαίδευση, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο την προσωπική τους ακεραιότητα.
- η διευκόλυνση, η γρήγορη και με ασφάλεια εκκένωση του κτιρίου, σύμφωνα με συγκεκριμένες οδηγίες/διαδικασίες και εκπαίδευση σε

Σελίδα 6 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

- περιπτώσεις σεισμού, απειλής βόμβας, πυρκαγιάς κ.λ.π. αφού λάβουν σχετική εντολή από τον Αρχηγό της ομάδας έκτακτης Ανάγκης
- ο έλεγχος της κτιριακής εγκατάστασης μετά την εκκένωση και για τυχόν εναπομένον προσωπικό.
 - η καταμέτρηση των εργαζομένων μετά την εκκένωση, με τη συνδρομή των προϊσταμένων των διαφόρων τμημάτων και αναφορά τυχόν απόντων στον Αρχηγό της ομάδας.
 - η παροχή πρώτων βοηθειών στους χρήστες του κτιρίου, σύμφωνα με συγκεκριμένες οδηγίες και εκπαίδευση.

3. Έκτακτες καταστάσεις

3.1 Πυρκαγιά

3.1.1 Πυροπροστασία

Με τον όρο πυροπροστασία εννοούμε το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται για την προστασία από τη φωτιά και τις συνέπειές της.

Μέτρα πυροπροστασίας προβλέπονται από τη νομοθεσία κάθε χώρας κατά την μελέτη και κατασκευή ενός κτιρίου και αποβλέπουν αφενός στην πρόληψη του κινδύνου εκδήλωσης πυρκαγιάς στο κτίριο και αφετέρου στην αντιμετώπιση της πυρκαγιάς σε περίπτωση που αυτή εκδηλωθεί.

Κατά την σχεδίαση ενός κτιρίου από τους μελετητές (αρχιτέκτονα, πολιτικό μηχανικό, μηχανολόγο μηχανικό, τοπογράφο μηχανικό, γεωλόγο) μεταξύ των άλλων αντιμετωπίζεται και το θέμα της πρόληψης και αντιμετώπισης της πιθανότητας εμφάνισης πυρκαγιάς.

Τα μέτρα που λαμβάνονται διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

- ✓ παθητικά ή προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας
- ✓ ενεργητικά ή κατασταλτικά μέτρα πυροπροστασίας

3.1.2 Θερμότητα

Η θερμότητα είναι μια μορφή ενέργειας που έχει ως χαρακτηριστικό να μεταβιβάζεται από ένα σώμα μεγαλύτερης θερμοκρασίας (θερμότερο) σε ένα σώμα μικρότερης θερμοκρασίας (ψυχρότερο). Η θερμότητα είναι δυνατό να μετατραπεί σε άλλες μορφές ενέργειας όπως μηχανική, ηλεκτρική, χημική ή και αντιστρόφως.

3.1.3 Κατηγορίες Πυρκαγιάς

Ανάλογα με τη καιγόμενη ύλη οι πυρκαγιές χωρίζονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες: τις Α, Β, C και D (σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ –ΕΝ 2). Επίσης καθιερώθηκε άτυπα και η κατηγορία Ε επειδή ένας μεγάλος αριθμός πυρκαγιών

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

προέρχεται από ηλεκτρικό ρεύμα ή παρουσιάζεται σε χώρους όπου υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα. Στις πυρκαγιές κατηγορίας Ε πρέπει το εκτοξευμένο κατασβεστικό υλικό να είναι δυσαγώγιμο. Με διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος, είναι προφανές, ότι το είδος της πυρκαγιάς μεταπίπτει σε μια από τις βασικές κατηγορίες ή σε συνδυασμό τους.

Οι κατηγορίες πυρκαγιών φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. Κατηγορίες πυρκαγιών σύμφωνα με το Πρότυπο ΕΛΟΤ- EN2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΥΡΚΑΓΙΑΣ	ΚΑΙΓΟΜΕΝΗ ΥΛΗ	ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΑΤΑΣΒΕΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
A	Στερεά υλικά –οργανική συνήθως συνθέσεως- όπου η ανάφλεξη προέρχεται από σχηματισμό “τεφρανθράκων” (ξύλο, χαρτί, άχυρο, υφάσματα, ελαστικό, διάφορα πλαστικά κλπ)	Νερό σε διάφορες μορφές, ξηρά σκόνη, αφρός, CO ₂ , αδρανή αέρια, επιτρεπόμενοι αλογονομένοι υδρογονάνθρακες .
B	Εύφλεκτα υγρά καύσιμα ή υγροποιημένα αέρια (π.χ. αιθέρας, οινόπνευμα, βενζίνη, λάδια, λακές, στεαρίνη, παραφίνη, διάφορα πετρελαιοειδή, διαλύτες κλπ)	CO ₂ , ξηρά σκόνη, αφρός, ομίχλη νερού, επιτρεπόμενοι αλογονομένοι υδρογονάνθρακες
C	Εύφλεκτα αέρια καύσιμα (μεθάνιο, προπάνιο, βουτάνιο, ασετιλίνη, υδρογόνο κλπ) σε δεξαμενές, φιάλες, γραμμές μεταφοράς – διανομής, συσκευές κατανάλωσης.	CO ₂ , ξηρά σκόνη, αφρός, ομίχλη νερού, σταγονίδια νερού υπό πίεση.
D	Μέταλλα (νάτριο, κάλιο, μαγνήσιο, τιτάνιο και ζirkόνιο), βόμβες εμρηστικές κλπ.	Ειδική ξηρά σκόνη, άμμος, γραφίτης.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

E Ανεπίσημη κατά ΕΛΟΤ- EN 2	Ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές υπό τάση, γραμμές και εξοπλισμός μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.	Μη αγωγίμα υλικά όπως CO ₂ , ξηρά σκόνη, αδρανή αέρια, επιτρεπόμενοι αλογονομένοι υδρογονάνθρακες και υπό ελεγχόμενες συνθήκες σταγονίδια ή ομίχλη νερού.
--------------------------------------	---	---

Αρκετές από τις μεγάλες πυρκαγιές οφείλονται σε εσφαλμένη λειτουργία των συστημάτων πυρασφάλειας. Έτσι στη διαχείριση των μέτρων πυρασφάλειας πρέπει να συμπεριληφθεί η εκπαίδευση για την σωστή χρήση όλων των διαφορετικών ενεργητικών συστημάτων πυροπροστασίας που είναι ενσωματωμένα στο κτίριο.

3.1.4 Συντελεστές Καύσης – Προϋποθέσεις Πυρκαγιάς

Για να γίνει καύση απαιτείται όχι μόνο η ύπαρξη ύλης και οξειδωτικού παράγοντα, συνήθως οξυγόνου του ατμοσφαιρικού αέρα, αλλά και η συνδρομή ορισμένων προϋποθέσεων – οπωσδήποτε η ύλη να αποκτήσει κατάλληλη θερμοκρασία ώστε να προσφέρεται για αντίδραση με τον προαναφερόμενο οξειδωτικό παράγοντα .

Όπως έχει καθιερωθεί, στις ανεξέλεγκτες καύσεις, το τρίπτυχο:

καύσιμη ύλη – θερμότητα – οξειδωτικός παράγοντας

συνιστά το τρίγωνο της πυρκαγιάς.

Κατά γενικό κανόνα, για να συντηρηθεί η καύση και να εξελιχθεί η πυρκαγιά χρειάζεται παραπέρα να γίνουν ανεξέλεγκτες αλυσωτές (αλυσιδωτές) αντιδράσεις.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Σχήμα 1: Τρίγωνο πυρκαγιάς

Αλυσωτή ή αλυσιδωτή αντίδραση ονομάζεται η (χημική) αντίδραση που όταν αρχίσει από μια κατάλληλη –βασική– διαδικασία, διεξάγεται διαδοχικά, με άλλες λέξεις εξελίσσεται σε σειρά αλληπαλλήλων σταδίων. Αν εκλείψει ένας εκ’ των τριών προαναφερθέντων παραγόντων η πυρκαγιά δεν εξελίσσεται. Σ’ αυτήν την αρχή στηρίζεται η διαδικασία κατάσβεσης μιας πυρκαγιάς.

3.1.5 Πιθανότητα Κινδύνων Πυρκαγιάς

Πολλές είναι οι αφορμές εκδήλωσης πυρκαγιάς. Η αναζήτηση της πιθανότητας εκδήλωσης τέτοιου φαινομένου, μπορεί να γίνει πάνω σε τέσσερις άξονες μια και οι αιτίες του είναι δυνατό να οφείλονται :

1. στον ίδιο τον εργαζόμενο ή τον ανθρώπινο παράγοντα γενικά, τυπικά παραδείγματα αποτελούν η αμέλεια, η υποβάθμιση του κινδύνου, ο εγωισμός . Δυστυχώς ο ανθρώπινος παράγοντας είναι υπεύθυνος μερικές φορές και για ανεπιτρεπτες (εσκεμμένες για εκδήλωση πυρκαγιάς) ενέργειες, π.χ. εμπρησμό
2. στο περιβάλλον εργασίας & τα μέσα παραγωγής ή και τα κτίρια, Οι αιτίες πυρκαγιών της κατηγορίας αυτής είναι ποικίλες, π.χ. κακός φωτισμός και αερισμός καθώς και υποβαθμισμένες περιβαλλοντικές συνθήκες (π.χ. αιωρούμενη σκόνη δημητριακών σε Silo υπήρξε η αιτία

Σελίδα 11 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

έκρηξης), μη συντηρημένα μηχανήματα, ακατάλληλα εργαλεία, γυμνά ή με κατεστραμμένη μόνωση ηλεκτροφόρα καλώδια.

3. σε απρόβλεπτα γεγονότα

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται λίγες σε αριθμό και σπάνιες αιτίες πυρκαγιών, όπως κεραυνοί, σεισμοί.

4. στα χαρακτηριστικά αναφλεξιμότητας των υλικών

Για να γίνει ανάφλεξη πρέπει να υπάρχει επαρκής συγκέντρωση καύσιμης ύλης σε μία συγκεκριμένη οξειδωτική ατμόσφαιρα (σημειώνεται ότι ορισμένα αέρια και ατμοί είναι δυνατόν να σχηματίσουν ευανάφλεκτα μίγματα σε ατμόσφαιρα διαφορετική από εκείνη του αέρα ή οξυγόνου, όπως π.χ. το υδρογόνο σε χλώριο).

3.1.6 Επιπτώσεις πυρκαγιάς

Οι φλόγες, η θερμότητα, ο καπνός και τα αέρια (καυσαέρια) έχουν σημαντική επίδραση στη φυσιολογία και τη συμπεριφορά των ανθρώπων στη διάρκεια της πυρκαγιάς και μετά απ' αυτή, αφού μειώνεται η αντιληπτική τους ικανότητα.

Η μετάδοση της θερμότητας γίνεται κυρίως με μεταφορά και ακτινοβολία και συνοδεύεται συνήθως από φλόγες.

Οι κίνδυνοι από το γεγονός αυτό είναι άμεσοι και έμμεσοι. Στην πρώτη περίπτωση προκαλούνται εγκαύματα από επαφή με τις φλόγες, ενώ στη δεύτερη περίπτωση η θερμική επίδραση επί των ανθρώπων οφείλεται στην ακτινοβολούμενη θερμότητα. Τα αποτελέσματα της πυρκαγιάς επιφέρουν συχνά αλυσωτές επακόλουθες επιβαρύνσεις και ζημιές.

Στατιστικά στοιχεία αποκαλύπτουν ότι μεγαλύτερη αντοχή (και χρόνο επιβίωσης) στους θερμικούς κινδύνους πυρκαγιάς παρουσιάζουν τα άτομα νεώτερης ηλικίας και τα άτομα θηλυκού γένους.

Εξαιρετική επίσης επίπτωση επιφέρει η θέα των φλογών επί του συγκινησιακού παράγοντα (κίνδυνοι πανικού κλπ).

Έκθεση του σώματος σε υψηλές θερμοκρασίες μπορεί να προκαλέσει σοκ, αφυδάτωση, απόφραξη του αναπνευστικού συστήματος, αύξηση του καρδιακού

Σελίδα 12 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ρυθμού και εγκαύματα διαφόρων βαθμών ανάλογα του χρόνου και του τρόπου προσβολής του ατόμου (ως παράμετρος, πάντα επεμβαίνει η ιδιοσυγκρασία του ατόμου).

Η εισπνοή θερμού αέρα και καυσαερίων έχει τοξικές επιπτώσεις στον άνθρωπο, επιφέρει οπτική συσκότιση (μείωση ορατότητας / απώλεια ψυχραιμίας για ασφαλή διαφυγή κ.λπ.) και μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα υγείας εμφανιζόμενα μεταγενέστερα. Ο καπνός είναι υπεύθυνος διαφόρων επικινδύνων καταστάσεων επειδή συνίσταται από αιωρούμενα σωματίδια άνθρακα & πίσσας, μονοξείδιο & διοξείδιο του άνθρακα και πτητικές ενώσεις.

3.1.7 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

3.1.7.1 Παθητική πυροπροστασία

Με τον όρο παθητική πυροπροστασία, περιγράφονται όλες οι διαδικασίες και τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται, και δεν έχουν σχέση με την κατάσβεση της πυρκαγιάς .

- Οδεύσεις διαφυγής (τρόποι και μέσα διαφυγής από το κτίριο προς ασφαλή χώρο εκτός του κτιρίου).
- Δείκτης πυραντίστασης (ικανοποιητική αντίσταση στη διάδοση των φλογών των υλικών που χρησιμοποιούνται σε τοίχους και οροφές, ώστε όταν καίγονται να εμφανίζουν περιορισμένο ρυθμό απελευθέρωσης θερμότητας).
- Πυροδιαμερίσματα (διαμερισματοποίηση του κτιρίου ώστε να αποτρέπεται η εσωτερική διάδοση της πυρκαγιάς).

3.1.7.2 Ενεργητική πυροπροστασία

Μέτρα ενεργητικής πυροπροστασίας είναι το σύνολο των μέτρων με τα οποία εξασφαλίζεται η έγκαιρη αυτόματη ανίχνευση και ο εντοπισμός των σημείων όπου εκδηλώθηκε η πυρκαγιά, η σήμανση συναγερμού καθώς και η αυτόματη ή χειροκίνητη κατάσβεση. Συνοπτικά τα μέτρα ενεργητικής πυροπροστασίας μπορεί να είναι μερικά ή όλα τα παρακάτω:

- Σύστημα ανίχνευσης και έγκαιρης ειδοποίησης
- Συστήματα πυρόσβεσης / κατάσβεσης
- Συστήματα εξαερισμού καπνού από πυρκαγιά. Ενεργοποιούνται αυτόματα με την πρώτη εμφάνιση της πυρκαγιάς
- Σήμανση οδεύσεων διαφυγής
- Φωτισμός ασφαλείας

3.1.7.2.1 Μόνιμα Πυροσβεστικά Συστήματα

Τις εγκαταστάσεις αυτές τις συναντάμε σε χώρους εργασίας, καταστήματα, αποθήκες, σταθμούς αυτοκινήτων, βιομηχανίες, πλοία κλπ.

Η ποιότητα των χρησιμοποιούμενων υλικών και της εργασίας είναι καθοριστικοί παράγοντες για το αν θα ανταποκριθεί η εγκατάσταση πυρόσβεσης στον κρίσιμο ρόλο της στην ώρα της πυρκαγιάς.

Ο εξοπλισμός ενός πυροσβεστικού δικτύου δεν πρέπει να διαβρώνεται. Τα ειδικά εξαρτήματα ενός πυροσβεστικού δικτύου (κρουνοί, σύνδεσμοι κλπ) κατασκευάζονται από ανθεκτικά υλικά, όπως ορείχαλκο, χυτοσίδηρο, κράματα αλουμινίου και ανοξείδωτο χάλυβα.

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστικό Συγκρότημα καταιονισμού ύδατος

Ένα δίκτυο πυρόσβεσης αποτελείται από τα παρακάτω στοιχεία :

- τις πυροσβεστικές φωλιές
- τα πυροσβεστικά υδροστόμια

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

- τους καταιονιστήρες
- τα πυροσβεστικά συγκροτήματα
- τα πυροσβεστικά δίκτυα
- τους διακόπτες
- τα στηρίγματα του δικτύου
- τις δεξαμενές του νερού και
- τους μηχανικούς και ηλεκτρικούς αυτοματισμούς για τον έλεγχο και την καλή λειτουργία της εγκατάστασης.

ΣΧΗΜΑ Κομβίο Αναγγελίας πυρκαγιάς

Τα συστήματα τα οποία χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις απαιτήσεις της κάθε κατασκευής είναι:

- Αυτόματο σύστημα καταιονισμού ύδατος (springler) το οποίο διακρίνεται σε : υγρού τύπου (wet), ξηρού τύπου (dry) προενέργειας (preaction), ολικής κατάκλισης (deluge) και μικτό.
- Αυτόματο σύστημα ψεκασμού σταγονιδίων (water spray) ή ομίχλης (fog).
- Αυτόματο σύστημα κατάκλισης με αφρό (foam)
- Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης με αέρια (αλογονομένους υδρογονάνθρακες / FM 200, CO₂, αδρανή αέρια / Inergen, Argonite κλπ)
- Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης με ξηρές σκόνες
- Υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο (πυροσβεστικές φωλιές) – χειροκίνητο.
- Φορητοί πυροσβεστήρες και άλλα μέσα (αντιπυρικές κουβέρτες, άμμος, κλπ).

Σελίδα 16 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

3.1.7.2.2 Πυροσβεστική φωλιά (Π.Φ.)

Οι πυροσβεστικές φωλιές είναι σημεία λήψης νερού για την κατάσβεση μιας πυρκαγιάς. Τοποθετούνται σε σημεία που είναι εύκολη η προσέγγισή και η χρήση τους, ενώ δεν πρέπει να καλύπτονται από οικοδομικά στοιχεία ή άλλα αντικείμενα. Φέρουν κατάλληλη σήμανση για τον εύκολο εντοπισμό τους. Συγκεκριμένα, είναι βαμμένες με κόκκινο χρώμα και εξωτερικά έχουν την επιγραφή:

"ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΦΩΛΙΑ"

Το άνοιγμα των Π.Φ. πρέπει να είναι εύκολο και γρήγορο.

Βασικά στοιχεία μιας Π.Φ. είναι :

- το ερμάριο
- το εξέλικτρο
- τον πυροσβεστικό κρουνό
- τους ταχυσυνδέσμους
- τον αυλό
- τον πυροσβεστικό σωλήνα (μάνικα).

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστική φωλιά

3.1.7.2.3 Πυροσβεστικός Σταθμός (Π.Σ.)

Οι Πυροσβεστική σταθμοί (ΠΣ) είναι μεταλλικά ερμάρια που περιέχουν:

- Ένα (1) λαστό διάρρηξης.
- Ένα (1) πέλεκυ μεγάλος.
- Ένα (1) φτυάρι.
- Μία (1) κουβέρτα διάσωσης (δύσφλεκτη) και
- Δύο (2) ηλεκτρικοί φανοί χειρός

Ανά 6 Πυροσβεστικές Φωλιές θα πρέπει να αντιστοιχεί και ένας Πυροσβεστικός Σταθμός.

Ανά 12 Πυροσβεστικές Φωλιές πρέπει να προστίθενται στο σταθμό

- α. Μία (1) αναπνευστική συσκευή οξυγόνου ή πεπιεσμένου αέρα.
- β. Δύο (2) ατομικές προσωπίδες με φίλτρο και
- γ. Δύο (2) κράνη προστατευτικά.

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστικός Σταθμός

3.1.7.2.4 Καταιονιστήρες

Είναι ειδικοί μηχανισμοί αυτόματης διασποράς του νερού ή αερίων για την κατάσβεση μιας πυρκαγιάς. Οι καταιονιστήρες που πρόκειται να τοποθετηθούν σε

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Ένα πυροσβεστικό δίκτυο, πρέπει να είναι εγκεκριμένοι για την συγκεκριμένη εφαρμογή.

Η πυκνότητα των καταιονιστήρων σε έναν χώρο εξαρτάται από το είδος του κτιρίου, την ποσότητα των υλικών κλπ.

Η λειτουργία τους έχει ως εξής :

Υπό κανονικές συνθήκες ο βολβός του καταιονιστήρα φράσσει το στόμιο του νερού, που βρίσκεται υπό πίεση μέσα στον σωλήνα. Σε περίπτωση που εκδηλωθεί πυρκαγιά κάτω από αυτόν, ανεβαίνει η θερμοκρασία του περιβάλλοντος χώρου, διαστέλλεται το υγρό και σπάει ο βολβός, ελευθερώνοντας έτσι την έξοδο του νερού. Τα πτερύγια, που βρίσκονται στην έξοδο του νερού, προκαλούν τον διασκορπισμό του .

ΣΧΗΜΑ Springler καταιονιστήρας

Το πυροσβεστικό δίκτυο τροφοδοτείται με νερό από :

- Πυροσβεστική αντλία, η οποία αναρροφά νερό από δεξαμενή ή δίκτυο
- Δίκτυο πόλης
- Πιεστικό συγκρότημα
- Συνδυασμό των παραπάνω λύσεων.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

- Ειδικές εγκαταστάσεις πυρόσβεσης

Το πιο συνηθισμένο κατασβεστικό μέσο είναι το νερό. Με την βοήθεια των πυροσβεστικών φωλεών και των καταιονιστήρων ψύχουμε την εστία φωτιάς καθώς την θερμότητα που εκλύεται την απορροφά το νερό προς δημιουργία ατμού με άμεσο επακόλουθο τον περιορισμό της διάδοσης θερμότητας σε παρακείμενα υλικά και κατ’ επέκταση τον περιορισμό τοπικά του οξυγόνου με αποτέλεσμα την κατάσβεση.

Βασικό μειονέκτημα του νερού, ως κατασβεστικό μέσο είναι ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε χώρους όπου υπάρχει ηλεκτρικό ρεύμα καθώς είναι καλός αγωγός διάδοσης ρεύματος .

Επίσης, το νερό παρότι σβήνει την φωτιά σε πολλές περιπτώσεις προκαλεί καταστροφές στον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό, που βρίσκεται στον χώρο που πρόκειται να προστατεύσουμε.

Έτσι σε χώρους με ηλεκτρολογικό ή ηλεκτρονικό εξοπλισμό χρησιμοποιούνται άλλα κατασβεστικά μέσα. Χρησιμοποιείται το διοξείδιο του άνθρακα, καθώς και άλλα αέρια, που εμφανίσθηκαν και στην Ελληνική αγορά τα τελευταία χρόνια όπως φαίνονται στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.

Κατασβεστικό Αέριο	Σύσταση
Διοξείδιο του άνθρακα CO2	Διοξείδιο του άνθρακα υπό πίεση
HFCs, PFCs, και HCFCs	Αλογονάνθρακες
FM-200	Επταφθοροπροπάνιο
Argonite	Αργό (50 %) & Άζωτο (50%)
Inergen	Άζωτο 52 (+/- 4)%, Αργό 40 (+/- 4)%, CO2 8 (+/-1)%

Η χρήση των κατασβεστικών αερίων που υπάρχουν σήμερα στην αγορά οφείλεται στην οριστική απαγόρευση της χρήσης των κατασβεστικών αερίων Halon 1301.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Πριν το πρωτόκολλο του Μόντρεαλ τα υλικά HFCs, PFCs, και HCFCs δεν χρησιμοποιούνταν σαν κατασβεστικά αέρια.

Μετά την κατάργηση του HALON χρησιμοποιήθηκαν σαν εναλλακτικά του αν και ήταν κατώτερα του και από πλευράς κόστους αλλά και αποτελεσματικότητας.

Οι προσπάθειες που εμφανίζονται διεθνώς κινούνται σε τέσσερις κατευθύνσεις:

1. στην αποτελεσματικότητα του κατασβεστικού υλικού
2. στην επίδραση των αερίων στο περιβάλλον
3. στην επίδραση των κατασβεστικών μέσων στον προστατευόμενο εξοπλισμό
4. την προστασία της υγείας και ασφάλειας του προσωπικού στον υπό κατάσβεση χώρο.

Αν και δεν υπάρχουν ειδικοί κανονισμοί που να σχετίζονται με την επιλογή του κατασβεστικού συστήματος, αυτές οι δραστηριότητες εμπίπτουν στις γενικότερες απαιτήσεις της νομοθεσίας περί υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και οι άξονες προβληματισμού είναι δύο:

1. Ο κίνδυνος για τους εργαζόμενους και τα περιουσιακά στοιχεία από ενδεχόμενη πυρκαγιά
2. Ο κίνδυνος από την χρήση κατασβεστικών μέσων για την κατάσβεση της πυρκαγιάς

Το διοξείδιο του άνθρακα, ως κατασβεστικό μέσο ενδείκνυται σε χώρους με ιδιαίτερες απαιτήσεις όπως (computer rooms, ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις) αλλά παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα εχθρικό πρόσωπο προς τον ανθρώπινο παράγοντα καθώς μπορεί να τραυματίσει ή και να σκοτώσει γι αυτό και χρησιμοποιείται σε χώρους χωρίς παρουσία προσωπικού.

Ο λόγος αυτός απαιτεί άμεση εκκένωση του χώρου όπου πρόκειται να εφαρμοστεί κατάσβεση με CO₂ από το προσωπικό. Η κατάσβεση στους χώρους αυτούς γίνεται με πλήρη κατακλυσμό του με CO₂. Για λόγους ασφαλείας όπως προαναφέρθηκε ο χώρος εκκενώνεται άμεσα από το προσωπικό.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Στα σύγχρονα συστήματα πυρόσβεσης μετά την ανίχνευση πυρκαγιάς αρχίζει να ηχεί σειρήνα τόσο υψηλής έντασης, που είναι αδύνατη η παραμονή ανθρώπου στην περιοχή.

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστικό συγκρότημα με κατασβεστικό αέριο CO₂

Τα αδρανή αέρια (όπως INERGEN, ARGONITE κλπ) χρησιμοποιούνται σε συγκεντρώσεις 40-45%κ.ο. και μειώνουν την συγκέντρωση του οξυγόνου σε ποσοστά ανάμεσα στο 14-10% και δεν έχουν δυσμενείς συνέπειες στην ανθρώπινη ζωή. Μελέτες έχουν δείξει πως σε ατμόσφαιρα με περιεκτικότητα οξυγόνου κάτω από 16% δεν συντηρείται πυρκαγιά. Τα αέρια αυτά αποτελούνται από συστατικά που βρίσκονται στον ατμοσφαιρικό αέρα και όταν απελευθερώνεται αυτά επιστρέφουν στην ατμόσφαιρα χωρίς καμία δυσμενή επίδραση στο περιβάλλον καθώς αποτελούν μέρος του φυσικού κύκλου.

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστικό συγκρότημα με κατασβεστικό αέριο INERGEN

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Οι αλογονάνθρακες με σημαντικότερο το FM200 (επταφθοροπροπάνιο) είναι μια κατηγορία οργανικών ενώσεων που μια από τις κύριες χρήσεις τους είναι και η πυροπροστασία κτιριακών εγκαταστάσεων.

Στην φωτιά επιδρά με αφαίρεση θερμότητας από την εστία, καθώς ανήκει στην οικογένεια των υλικών που χρησιμοποιούνται για ψύξη στον κλιματισμό και με χημική και με φυσική επίδραση καθώς απομακρύνει το οξυγόνο από την φωτιά και αντιδρά εν' μέρει με τα προϊόντα της φωτιάς κυρίως σε υψηλές θερμοκρασίες δηλαδή όταν έχει εκδηλωθεί και επεκταθεί η φωτιά.

Έτσι επιδρώντας στην θερμοκρασία της εστίας πυρκαγιάς δεν είναι δυνατόν να συντηρηθεί παραπάνω η πυρκαγιά.

Ένα σύστημα καταιονισμού με αέρια περιλαμβάνει :

- Χαλύβδινες φιάλες
- Γενικό συλλέκτη και δίκτυο σωληνώσεων
- Ακροφύσια (είτε οροφής είτε δαπέδου)
- Αυτόματη βαλβίδα
- Όργανα ανιχνεύσεως και συναγερμού.

ΣΧΗΜΑ Πυροσβεστικό συγκρότημα με κατασβεστικό αέριο FM 200

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ΣΧΗΜΑ ΦΩΤΙΣΤΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ, ΕΝΔΕΙΞΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ, STOP GAS/ΑΕΡΙΟ.

Τοποθετείται εξωτερικά από έναν χώρο που έχει σύστημα κατάσβεσης με αέρια.

Όταν το σύστημα κατάσβεσης ενεργοποιείται, το φωτιστικό ασφαλείας φωτίζεται προειδοποιώντας το προσωπικό να μην μπει μέσα στο χώρο.

3.1.7.2.5 Άλλα μέσα αυτόματης κατάσβεσης: Συστήματα aerosol

Η φιλοσοφία του συστήματος κατάσβεσης με aerosol, στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η διαδικασία εξέλιξης του φαινομένου της καύσεως και της φωτιάς εκτός από τα ευνόητα στοιχεία (θερμότητα, καύσιμη ύλη και οξειδωτικό μέσο) προϋποθέτει και ένα τέταρτο στοιχείο απαραίτητο για την ανάπτυξη της πυρκαγιάς, τις ελεύθερες ρίζες (free radicals) οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της φωτιάς.

Οι ελεύθερες ρίζες αντιδρούν με το οξυγόνο και τα αέρια της καιγόμενης ύλης κατά εξελισσόμενο τρόπο ως αλυσιδωτή αντίδραση που βοηθά την ανάπτυξη και εξάπλωση της πυρκαγιάς. Αν αυτές οι αλυσιδωτές αντιδράσεις επιβραδυνθούν αρκετά και τελικά διακοπούν επιτυγχάνεται η κατάσβεση.

Η κατασβεστική δράση του aerosol στηρίζεται ακριβώς στη διακοπή της αλυσιδωτής αντίδρασης που λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς, δρώντας κατασταλτικά στην αντίδραση οξείδωσης, χωρίς να επηρεάζεται πρακτικά η συγκέντρωση του οξυγόνου στον προστατευόμενο χώρο.

ΣΧΗΜΑ: Aerosol

3.1.7.2.6 Πυροσβεστήρες

Το σύστημα πυροπροστασίας του κάθε κτιρίου πρέπει να υποστηρίζεται και από πυροσβεστήρες για τις περιπτώσεις μικρών ή μεσαίου μεγέθους εστίες φωτιάς .

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Οι διάφοροι τύποι πυροσβεστήρων που χρησιμοποιούνται είναι:

- Φορητοί ξηράς κόνεως : σε μικρές εστίες πυρκαγιάς

- Τροχήλατοι ξηράς κόνεως: σε πυρκαγιές μεγάλου μεγέθους
- Οροφής (ξηράς κόνεως) : είναι αυτόματης ενεργοποίησης (στους 68° C) και είναι τοποθετημένοι στην οροφή πάνω από σημεία εύφλεκτα.

- Φορητοί ή τροχήλατοι διοξειδίου του άνθρακα: αυτοί χρησιμοποιούνται για την κατάσβεση υγρών καυσίμων και ηλεκτρικών πινάκων.

Οι πυροσβεστήρες πρέπει να βρίσκονται σε σταθερά σημεία και κάτω από ειδικά σημασμένη πινακίδα ώστε να είναι ορατός από όλα τα σημεία του χώρου που καλύπτει.

Σελίδα 25 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Η καλή λειτουργία των πυροσβεστήρων διασφαλίζεται με τους παρακάτω ελέγχους :

Ημερομηνία λήξεως: η ημερομηνία λήξης που αναγράφεται σε κάθε πυροσβεστήρα είναι χαρακτηριστικό στοιχείο της καλής λειτουργίας του και για λόγους προληπτικούς θα πρέπει να γίνεται αναγόμωση του πυροσβεστήρα 1 μήνα πριν την ημερομηνία λήξης του.

Πίεση λειτουργίας: Παράλληλα με την ημερομηνία λήξεως, θα πρέπει να ελέγχεται εάν το μανόμετρο του πυροσβεστήρα ξηράς κόνεως έχει ένδειξη εντός της επιτρεπόμενης από τον κατασκευαστή ζώνης (συνήθως πράσινου χρώματος, μερικές φορές κόκκινου).

3.1.7.2.7 Σύστημα Πυρανίχνευσης

Ένα σύγχρονο σύστημα πυροπροστασίας περιλαμβάνει απαραίτητα ένα επαρκές δίκτυο πυρανιχνευτών. Η πυρανίχνευση (δηλαδή διέγερση ενός κατάλληλου αισθητηρίου συστήματος), θα έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα την σήμανση (οπτικοακουστική κ.λπ) και παράλληλα αν υπάρχει σχετική εγκατάσταση θα θέσει σε λειτουργία τον μηχανισμό κατασβέσεως.

Η πυρανίχνευση βασίζεται σε ειδικούς ανιχνευτές (ιονισμού, θερμοκρασίας, φλόγας, ορατού καπνού ή θερμοδιαφορικούς) και τα κομβία που τοποθετημένα σε επικαιρα σημεία θα επιτρέπουν τόσο την αυτόματη όσο και την ημιαυτόματη λειτουργία του συστήματος.

Οι ανιχνευτές αυτοί και τα κομβία συναγερμού πυρκαγιάς συνδέονται με ηλεκτρικούς αγωγούς με τα κέντρα ανιχνεύσεως. Τα κέντρα ανιχνεύσεως είναι τοποθετημένα σε επιλεγμένα σημεία μετά από προσεκτική μελέτη των συγκεκριμένων κτιριακών συγκροτημάτων. Γενικότερα οι ηλεκτρικοί αγωγοί του

Σελίδα 26 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

συστήματος ανιχνεύσεως πυρκαγιάς αποτελούν τελείως ανεξάρτητο δίκτυο σε κάθε κτιριακό συγκρότημα.

Οι ανιχνευτές πυρκαγιάς τοποθετούνται επί της οροφής του χώρου που πρόκειται να προστατέψουν. Κάθε ομάδα ανιχνευτών αποτελεί ιδιαίτερο βρόγχο που καταλήγει στο κέντρο ανιχνεύσεως πυρκαγιάς και το κύκλωμα διαρρέετε μονίμως από τάση συνεχούς ρεύματος.

Ομοίως ανά ομάδες, ανεξάρτητες από αυτές των ανιχνευτών, είναι συνδεδεμένα τα κομβία συναγερμού και αποτελούν ιδιαίτερους βρόγχους που καταλήγουν στο κέντρο ανιχνεύσεως πυρκαγιάς, διαρρεόμενοι και αυτοί από συνεχές ρεύμα.

Στον ίδιο βρόγχο μπορούν να συνυπάρχουν ανιχνευτές όλων των χρησιμοποιούμενων στην εγκατάσταση τύπων.

Κάθε ανιχνευτής φέρει ενσωματωμένο στην βάση του ενδεικτικό λαμπτήρα που αναβοσβήνει και ο οποίος τίθεται σε τάση αμέσως μόλις διεγερθεί ο ανιχνευτής, ώστε να εντοπίζεται εύκολα η πηγή της διεγέρσεως και επομένως η εστία της πυρκαγιάς.

Οι ανιχνευτές μόλις αυτόματα διεγερθούν και τα κομβία μόλις πιεσθούν με το χέρι επιτρέπουν στιγμιαία διέλευση του ρεύματος. Αυτό αναγγέλλεται στο “Κέντρο” σαν συναγερμός, οπτικός και ακουστικός. Ο “συναγερμός” αυτός, τόσο ο οπτικός και ο ακουστικός, μέσω τηλεφωνικών καλωδίων μπορεί να τηλεμεταδοθεί και σε άλλο πίνακα και μάλιστα στην πυροσβεστική Υπηρεσία.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τυχόν διεγερθείς ανιχνευτής επαναφέρεται σε ετοιμότητα μόνο μετά από επέμβαση στο “κέντρο” ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός ακόμα και της παροδικής επιδράσεως αερίων επί των ανιχνευτών.

Είδη πυρανιχνευτών

- ✓ Ανιχνευτές ιονισμού.
- ✓ Ανιχνευτές φλόγας.
- ✓ Ανιχνευτές ορατού καπνού

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Όταν στο κτίριο υπάρχουν φύλακες, οι πυρανιχνευτές δίνουν ένα πρώτο περιορισμένο συναγερμό. Οι φύλακες εντοπίζουν σε ειδικό πίνακα την θέση και την αιτία του συναγερμού. Εφ’ όσον διαπιστώσουν ότι η αιτία του συναγερμού είναι σοβαρή και δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί άμεσα με πρόχειρα μέσα προχωρούν σε “γενικό συναγερμό”.

3.1.7.2.8 Τεχνητός φωτισμός των οδεύσεων διαφυγής

Πέρα από τον τεχνητό φωτισμό συνήθους λειτουργίας ενός κτιρίου, πρέπει να εγκατασταθούν φωτισμοί ασφαλείας.

Ο φωτισμός ασφαλείας είναι εφεδρικός φωτισμός που χρησιμοποιείται σε περίπτωση πυρκαγιάς ή διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος, για να εξασφαλίσει κάποια ανεκτά όρια ορατότητας και ταυτόχρονα με ειδικές ενδείξεις να οδηγήσει τα άτομα στις οδεύσεις διαφυγής και την έξοδο. Τα υλικά και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τον φωτισμό ασφαλείας είναι αυτονόητο ότι παρουσιάζουν υψηλή πυραντοχή.

Η ηλεκτρική εγκατάσταση περιλαμβάνει το κύκλωμα κανονικού φωτισμού, το κύκλωμα εφεδρικού φωτισμού με σύστημα αυτόματης ενεργοποίησης του και τους πίνακες διανομής που συνδέονται τόσο με την κανονική (π.χ. ΔΕΗ) όσο και με την εφεδρική πηγή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι πίνακες βρίσκονται σε προσιτούς κοινόχρηστους χώρους (κλιμακοστάσια) και πάνω από τις οδεύσεις διαφυγής.

Ο φωτισμός των οδεύσεων διαφυγής πρέπει να τροφοδοτείται από αξιόπιστες πηγές ενέργειας όπως το ηλεκτρικό ρεύμα από την ΔΕΗ.

Σελίδα 28 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

3.1.7.2.9 Σήμανση οδεύσεων διαφυγής

Η σήμανση των οδεύσεων διαφυγής για όλα τα στάδια, εφ' όσον οι ειδικές διατάξεις των κτιρίων το απαιτούν, πρέπει να γίνονται με σήματα και ευανάγνωστες επιγραφές. Αυτή η σήμανση επιβάλλεται ιδιαίτερα όταν η έξοδος ή η όδευση διαφυγής δεν είναι άμεσα ορατή ή αντιληπτή.

Κάθε σήμανση που απαιτείται σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες διατάξεις ΠΔ 105/95 «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή /και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/58/ΕΟΚ».

Κάθε επιγραφή ή σήμα που δείχνει μια έξοδο ή πρόσβαση διαφυγής, πρέπει να είναι κατάλληλα τοποθετημένη έτσι ώστε να είναι άμεσα ορατή. Απαγορεύεται η τοποθέτηση διακόσμησης ή άλλου εξοπλισμού, που να εμποδίζει την ορατότητα.

Σε κάθε θέση όπου η κατεύθυνση της όδευσης διαφυγής προς την πλησιέστερη έξοδο δεν είναι ορατή, πρέπει να τοποθετείται το σήμα διάσωσης όπως προβλέπεται από το Π.Δ.105/95.

Επάνω από κάθε πόρτα εξόδου διαφυγής πρέπει να τοποθετείται φωτιστικό ασφαλείας στο οποίο να φαίνεται καθαρά η λέξη <ΕΞΟΔΟΣ> ή <EXIT>.

Κάθε πόρτα, που σύμφωνα με τον κανονισμό (είναι οι πυράντοχες πόρτες του κάθε χώρου) πρέπει να παραμένει κλειστή σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας του κτιρίου, πρέπει να φέρει την επιγραφή,

“ Η ΠΟΡΤΑ ΝΑ ΜΕΝΕΙ ΚΛΕΙΣΤΗ”.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Οι διάδρομοι και οι έξοδοι κινδύνου θα πρέπει να είναι πάντοτε ελεύθεροι και προσπελάσιμοι εάν παρουσιαστεί ανάγκη εκκένωσης του χώρου από το προσωπικό. Ο έλεγχος τήρησης των παραπάνω πρέπει να γίνεται και από τα μέλη της Ομάδας Εκκένωσης της εγκατάστασης.

3.1.8 Προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας– Ενέργειες ομάδος Εκκένωσης

A. Προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας

- ΕΛΕΓΞΑΤΕ ώστε ο χώρος εργασίας σας να είναι συνεχώς καθαρός.
- ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΑΤΕ τις εύφλεκτες ύλες και εύφλεκτα υγρά από φλόγες, σπινθήρες και γενικά εστίες θέρμανσης.
- ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΑΤΕ ή ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΑΤΕ κατάλληλα τις ύλες τις υποκείμενες σε ανάφλεξη.
- ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΑΤΕ από τις αποθήκες, διαδρόμους κ.λπ. χώρους όλα τα άχρηστα εύφλεκτα υλικά.
- ΔΙΑΤΗΡΗΣΑΤΕ ελεύθερους τους διαδρόμους διαφυγής προς εξόδους κινδύνου και προσπέλασης για παραλαβή των μέσων πυρόσβεσης.
- ΔΙΑΚΟΨΑΤΕ το ηλεκτρικό ρεύμα κατά τις μη εργάσιμες ώρες.
- ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΑΤΕ μετά την παύση της εργασίας όλους τους χώρους ευθύνης σας για ανακάλυψη και εξουδετέρωση τυχόν προϋποθέσεων εκδήλωσης πυρκαγιάς.

B. Κατασταλτικά μέτρα πυροπροστασίας

Σε περίπτωση πυρκαγιάς ενεργήσατε ως ακολούθως:

- ΣΗΜΑΝΑΤΕ αμέσως συναγερμό.
- ΔΙΑΚΟΨΑΤΕ το ηλεκτρικό ρεύμα από τον ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΑΚΟΠΤΗ ή τον Υποσταθμό εφόσον υπάρχει ανάγκη.
- ΣΠΕΥΣΑΤΕ στην πλησιέστερη πυροσβεστική φωλιά, παραλάβετε το κατάλληλο πυροσβεστικό μέσο και ενεργήσατε κατάσβεση της φωτιάς.
- ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΑΤΕ την Πυροσβεστική Υπηρεσία στον αριθμό τηλ.199.
- ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΑΤΕ από τον χώρο πυρκαγιάς τα εύφλεκτα υλικά.

Σελίδα 30 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

ΛΑΘΟΣ	ΣΩΣΤΟ
	
	
	
	
	
	
	

ΣΩΣΤΟ

ΛΑΘΟΣ

Αντιμετωπίστε την πυρκαγιά έχοντας τον αέρα στην πλάτη σας.

Για την κατάσβεση πυρκαγιών υγρών καυσίμων αρχίστε από την βάση και μπουστά από αυτή.

Για την αντιμετώπιση πυρκαγιάς υγρού καυσίμου που διαρρέει αρχίστε από το σημείο διαρροής.

Χρησιμοποιείτε αρκετούς πυροσβεστήρες συγχρόνως αντί τον ένα κατόπιν του άλλου.

Μην απομακρυνθείτε αμέσως μετά την κατάσβεση της πυρκαγιάς γιατί μπορεί να αναζωπυρωθεί. Παρακολουθείστε προσεκτικά τα τελευταία στάδια της πυρκαγιάς.

Αναγομώστε αμέσως τους πυροσβεστήρες μετά την χρήση τους.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

4. **Εκκένωση**

Σκοπός της διαδικασίας είναι η γρήγορη και ασφαλή απομάκρυνση του προσωπικού από τους χώρους εργασίας. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις:

- μη ελεγχόμενης φωτιάς
- σεισμού
- άλλης απειλής

κατόπιν εντολής του Αρχηγού της Ομάδας Εκκένωσης.

Η ειδοποίηση για εκκένωση του κτιρίου γίνεται με ηχητικό σήμα σειρήνας ή με άλλο τρόπο ανάλογα με τα διαθέσιμα μέσα του κτιρίου μετά από εντολή του Αρχηγού της Ομάδας Εκκένωσης και υπό την καθοδήγηση των μελών της Ομάδας Εκκένωσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ορισμοί Πυροπροστασίας Κτιρίων

Αδιέξοδο χαρακτηρίζεται μία κοινόχρηστη περιοχή του ορόφου από κάθε σημείο της οποίας η διαφυγή μπορεί να γίνει μόνο προς μία κατεύθυνση.

Άκαυστο υλικό χαρακτηρίζεται εκείνο που πληροί τα κριτήρια της δοκιμασίας ακουστότητας.

Ακεραιότητα απέναντι στη φωτιά ενός δομικού στοιχείου είναι η ικανότητα του να εμποδίζει το πέρασμα των φλογών και των θερμών καυσαερίων στη μη εκτεθειμένη πλευρά του ,στην περίπτωση προσβολής φωτιάς από μία πλευρά .

Άμεση απόσταση διαφυγής λέγεται το μήκος της ευθείας γραμμής από τυχόν σημείο ενός ορόφου , μετρούμενη μέσα στο περίγραμμα του κτιρίου , προς την πλησιέστερη έξοδο κινδύνου, αγνοώντας τα ενδιάμεσα χωρίσματα και τους τοίχους , εκτός από αυτούς του πυροπροστατευμένου κλιμακοστασίου.

Ανιχνευτές πυρκαγιάς λέγονται τα όργανα ενός συστήματος αυτόματης ανίχνευσης πυρκαγιάς , τα οποία συνεχώς ή σε τακτά χρονικά διαστήματα παρακολουθούν την τυχόν εμφάνιση φυσικών ή χημικών φαινομένων , επακόλουθων της φωτιάς , σε ορισμένη περιοχή του κτιρίου και μεταδίδουν τα αντίστοιχα σήματα συναγερμού ή ελέγχου.

Αντίσταση στη δίοδο της θερμότητας ενός δομικού είναι η ικανότητα του να εμποδίζει του να εμποδίζει τη μετάδοση δια μέσου της μάζας του ενός προκαθορισμένου ποσού θερμότητας .

Απροστάτευτη όδευση διαφυγής λέγεται το πρώτο τμήμα μιας όδευσης, διαφυγής, που περιβάλλεται από δομικά στοιχεία χωρίς ειδικές απαιτήσεις πυραντίστασης και καταλήγει σ’ ένα χώρο σχετικά ή απόλυτα ασφαλή .

Αυτοκλειόμενο κούφωμα λέγεται εκείνο που είναι εξοπλισμένο με κατάλληλο μηχανισμό επαναφοράς τους στην κλειστή θέση.

Αυτόματος καταιονιστήρας λέγεται η συσκευή συνδεδεμένη με δίκτυο παροχής νερού , οποία ενεργοποιείται αυτόματα σε μια προκαθορισμένη θερμοκρασία και εκτοξεύει νερό.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Έξοδος κινδύνου είναι το άνοιγμα εισόδου σε Πυροπροστατευμένη όδευση διαφυγής , ή κατευθείαν σε ασφαλή υπαίθριο χώρο .

Εξωτερικό κλιμακοστάσιο λέγεται εκείνο που κατασκευάζεται έξω από το περίγραμμα του κτιρίου.

Επικίνδυνος χώρος λέγεται κάθε χώρος ενός κτιρίου όπου , παράγονται ή και χρησιμοποιούνται ή και αποθηκεύονται ιδιαίτερα εύφλεκτα και εκρηκτικά υλικά , υγρά , εμπορεύματα κλπ.

Επιφανειακή εξάπλωση φλόγας είναι εκείνη που γίνεται με ορισμένη ταχύτητα πάνω στην επιφάνεια ενός δομικού στοιχείου ή υλικού , αφού αυτό έχει αναφλεγεί.

Εσωτερικά τελειώματα λέγονται τα κατασκευαστικά στοιχεία με τα οποία γίνεται η τελική διαμόρφωση των εσωτερικών επιφανειών των κτιρίων , όπως επιχρίσματα, επενδύσεις , επιστρώσεις , χρωματισμοί , αρμολογήματα, μονώσεις κλπ.

Ευστάθεια σε φωτιά ενός δομικού στοιχείου είναι η ικανότητα του να μην καταρρέει ή να μην ξεπερνά τα όρια παραμόρφωσης , όταν φορτισμένο με προκαθορισμένο φορτίο , εκτίθεται στην επίδραση της φωτιάς.

Καυστό δομικό υλικό λέγεται οποιοδήποτε υλικό δεν πληροί τα κριτήρια της δοκιμασίας ακουστότητας.

Όδευση διαφυγής λέγεται μία συνεχής και χωρίς εμπόδια πορεία για την διαφυγή από οποιοδήποτε σημείο ενός κτιρίου προς ένα ασφαλή , υπαίθριο συνήθως χώρο, σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Οικοδομικό διάκενο λέγεται το κενό που περικλείεται από δομικά στοιχεία (συμπεριλαμβανομένης και της ψευδοροφής) ή περιέχεται μέσα σ’ ένα δομικό στοιχείο. Στα διάκενα δεν συμπεριλαμβάνονται οι αίθουσες , τα ντουλάπια , τα προστατευμένα φρεάτια , οι καπνοδόχοι και οι διάφοροι αγωγοί.

Όροφος εκκένωσης είναι ο όροφος του κτιρίου , από τον οποίο εξέρχονται προς ασφαλή χώρο οι οδεύσεις διαφυγής.

Παροχή Όδευσης διαφυγής είναι ο αριθμός των ατόμων που είναι δυνατόν να διαφεύγει έγκαιρα , σε περίπτωση πυρκαγιάς , χρησιμοποιώντας αυτήν την όδευση.

Σελίδα 34 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Πραγματική απόσταση απροστάτευτης όδευσης διαφυγής λέγεται το μήκος της πορείας που φυσιολογικά θα διανύσει ένα άτομο για να διαφύγει , σε περίπτωση πυρκαγιάς , από τυχόν σημείο ενός ορόφου μέχρι την πλησιέστερη έξοδο κινδύνου.

Πυραντίσταση λέγεται η ικανότητα μίας κατασκευής ή ενός δομικού στοιχείου ν’ αντιστέκεται για ένα χρονικό διάστημα , που ονομάζεται δείκτης πυραντίστασης , στα θερμικά αποτελέσματα μιας φωτιάς , χωρίς απώλεια της ευστάθειας , της ακεραιότητας και της αντίστασης στη δίοδο της θερμότητας.

Πυράντοχο κούφωμα λέγεται κάθε κούφωμα , που δοκιμαζόμενο μαζί με τις διατάξεις στήριξής του σε δοκιμασία πυραντίστασης , παρουσιάζει ένα καθορισμένο δείκτη πυραντίστασης.

Πυροδιαμέρισμα : τμήμα κτιρίου ή και ολόκληρο κτίριο που περικλείεται ερμητικά από δομικά στοιχεία με προκαθοριζόμενο , κατά περίπτωση , δείκτη πυραντίστασης.

Πυροθερμικό φορτίο : το ποσό της εκλυόμενης θερμότητας από την καύση όλων των υλικών μέσα σ’ ένα χώρο κτιρίου.

Πυροπροστατευμένη όδευση διαφυγής λέγεται εκείνο το τμήμα της όδευσης (κλιμακοστάσιο, διάδρομο, προθάλαμος κλπ) που περικλείεται από πυράντοχα δομικά στοιχεία με προκαθορισμένο δείκτη πυραντίστασης .

Πυροφραγμός λέγεται κάθε κατασκευή που άκαυστα ή περιορισμένης καυστότητας υλικά , που διακόπτει οικοδομικό διάκενο ή γεμίζει αρμούς και χάσματα οικοδομικών στοιχείων , ώστε να εμποδίζεται η διέλευση καπνού και φλογών μέσα από αυτά.

Τελική έξοδος είναι η κατάληξη μιας όδευσης διαφυγής από ένα κτίριο , που οδηγεί σε μια οδό ή σ’ έναν ανοικτό χώρο ασφαλή από τον κίνδυνο της φωτιάς ή και του καπνού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2:

Εκκένωση - Οδηγίες προς τους Εργαζόμενους

1. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης παραμένετε ήρεμοι. **Μην πανικοβάλλεστε.**
2. Όταν ειδοποιηθείτε από τον Αρχηγό της Ομάδας Εκκένωσης ή από κάποιο μέλος της, πάρτε μαζί σας τα προσωπικά σας είδη και αρχίστε την εκκένωση. Ειδοποιήστε τους συναδέλφους σας, τους επισκέπτες και όποιο άλλο άτομο δείτε, να κάνουν το ίδιο.
3. Βγείτε από το κτίριο χρησιμοποιώντας τις εξόδους κινδύνου.
4. Πάντοτε χρησιμοποιείτε τις σκάλες για την εκκένωση. **Μη χρησιμοποιείτε ποτέ τα ασανσέρ.**
5. Βοηθήστε τους συναδέλφους σας, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τους επισκέπτες και γενικά όποιον χρειάζεται βοήθεια κατά την εκκένωση.
6. Μόλις βγείτε από το κτίριο, προχωρήστε στο προκαθορισμένο σημείο συγκέντρωσης .
7. Αφού ολοκληρωθεί η εκκένωση, θα πραγματοποιηθεί έλεγχος από τα υπεύθυνα άτομα σε κάθε όροφο (Αρχηγοί Ορόφου), αρχίζοντας από τις τουαλέτες και τις αίθουσες υπολογιστών. Αφού βεβαιωθούν ότι όλοι έχουν εγκαταλείψει το κτίριο, κατευθύνονται και οι ίδιοι προς το σημείο συγκέντρωσης.
8. Μόλις συγκεντρωθείτε, περιμένετε οδηγίες. Μην εγκαταλείψετε το σημείο συγκέντρωσης αν δεν πάρετε εντολή από τον Αρχηγό της Ομάδας Εκκένωσης.
9. Μην επιχειρήσετε να ξαναμπειτε στο κτίριο αν δεν πάρετε τέτοια εντολή από τον Αρχηγό της Ομάδας Εκκένωσης.
10. Οι Υπεύθυνοι Καταμέτρησης (μέλη της Ομάδας Εκκένωσης) προχωρούν σε καταμέτρηση του προσωπικού του χώρου ευθύνης τους με την συνδρομή των προϊσταμένων των διαφόρων τμημάτων. Με την ολοκλήρωση της καταμέτρησης οι Υπεύθυνοι Καταμέτρησης αναφέρουν τυχόν απόντες ή προβλήματα στον Αρχηγό της ομάδας Εκκένωσης.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Πυρκαγιά – Οδηγίες για τους εργαζόμενους

Πριν την πυρκαγιά

Η προετοιμασία για την περίπτωση πυρκαγιάς πρέπει να αρχίσει πολύ πριν την πυρκαγιά.

Πρέπει να γνωρίζετε:

- Την θέση όλων των σημείων ενεργοποίησης του συναγερμού πυρκαγιάς
- Τη θέση και τον τρόπο χρήσης όλων των πυροσβεστήρων.
- Τη διαδικασία εκκένωσης του κτιρίου (πλησιέστερη έξοδο, σημείο συγκέντρωσης κ.λπ.)

Κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς

Σε περίπτωση που αντιληφθείτε πυρκαγιά, ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα:

1. Ενημερώστε τον προϊστάμενό σας.
2. Προσπαθήστε να ελέγξετε την πυρκαγιά χρησιμοποιώντας τον πλησιέστερο πυροσβεστήρα. ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ: Μόνο τις πολύ μικρές εστίες πρέπει να προσπαθήσετε να ελέγξετε, όπως φωτιές από τσιγάρο σε δοχεία απορριμμάτων.
3. Αν η πυρκαγιά επεκτείνεται γρήγορα, ενεργοποιήστε το συναγερμό πυρκαγιάς (σπάστε το τζάμι και πιέστε το κουμπί), ενημερώστε τον προϊστάμενό σας και εκκενώστε το κτίριο ακολουθώντας τη διαδικασία εκκένωσης.

Προσοχή:

Όλα τα μέλη των ομάδων Εκκένωσης ελέγχουν αρχικά τους χώρους ευθύνης τους για την περίπτωση που υπάρχει ξεχασμένος πληθυσμός και με την έξοδό τους γίνεται άμεσα καταμέτρηση του προσωπικού. Όλοι οι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ενήμεροι για τα μέλη των ομάδων Εκκένωσης τους και να δηλώνουν άμεσα την παρουσία τους και οποιαδήποτε πολύτιμη πληροφορία έχουν για άλλους συναδέλφους τους.

Σελίδα 37 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Σεισμός – Οδηγίες για τους εργαζόμενους

Πριν το σεισμό

Η Ελλάδα είναι από τις πιο σεισμικά ενεργές χώρες του κόσμου. Η ετοιμότητα για τους σεισμούς πρέπει να γίνει δεύτερη φύση. Αν και οι σεισμοί δεν μπορούν να προβλεφθούν με σιγουριά, όλοι μπορούν να προετοιμαστούν παίρνοντας συγκεκριμένα μέτρα:

- Διαρρυθμίστε το χώρο εργασίας σας έτσι ώστε να μην υπάρχουν βαριά και ασταθή αντικείμενα σε σημεία όπου μπορούν να πέσουν πάνω σας ή να φράξουν την έξοδο.
- Βρείτε τώρα ένα ασφαλές σημείο στο χώρο εργασίας σας όπου μπορείτε να προφυλαχθείτε σε περίπτωση σεισμού.
- Ασφαλίστε τα βαριά αντικείμενα (ντουλάπια, βιβλιοθήκες, έπιπλα, κ.λπ.) τα οποία μπορεί να αποσταθεροποιηθούν σε περίπτωση σεισμού. Τοποθετήστε τα βαριά αντικείμενα στο πάτωμα.

Κατά τη διάρκεια του σεισμού

Πάνω απ’ όλα διατηρείστε την ψυχραιμία σας και ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα:

1. Αν είστε μέσα σε κτίριο, μείνετε μέσα και μην επιχειρήσετε να βγείτε κατά τη διάρκεια του σεισμού. Ζητήστε καταφύγιο κάτω από ένα τραπέζι ή στο κούφωμα μιας πόρτας. Μην πλησιάζετε σε παράθυρα, ράφια και βαριά αντικείμενα.
2. Αν είστε σε εξωτερικό χώρο, απομακρυνθείτε από κτίρια, στύλους ηλεκτρικών καλωδίων και παρόμοιες κατασκευές που μπορεί να καταρρεύσουν. Αποφύγετε τα πεσμένα καλώδια-μπορεί να είναι υπό τάση.
3. Αν είστε σε αυτοκίνητο, σταματήστε σε ένα ασφαλές σημείο, μακριά από δέντρα και καλώδια. Σταματήστε όσο πιο γρήγορα μπορείτε, αλλά μείνετε στο αυτοκίνητο-σας προσφέρει καταφύγιο.
4. Όταν οι δονήσεις σταματήσουν, εκτιμήστε την κατάσταση. Αν υπάρχει κάποια έκτακτη ανάγκη, επικοινωνήστε με τον προϊστάμενό σας για να

Σελίδα 38 από 42

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

πάρτε οδηγίες. Ανάλογα με την περίπτωση, ακολουθήστε τη διαδικασία, για πυρκαγιά, εκκένωση κτιρίου, κ.λπ.

5. Μόλις βγείτε έξω, πηγαίνετε σε ένα ασφαλές σημείο τουλάχιστον 100 μέτρα μακριά από τα πληγμένα κτίρια.
6. Αναφέρετε τις όποιες ζημιές σε μηχανήματα, εγκαταστάσεις, καλώδια, κ.λπ. στον προϊστάμενό σας, καθώς αποτελούν πηγή πιθανού κινδύνου.
7. Μην καπνίζετε, μην ανάβετε σπέρτα και μη χρησιμοποιείτε ηλεκτρικές συσκευές.
8. Κρατήστε τους δρόμους, τις εισόδους και τις αντλίες ελεύθερες για τα συνεργεία επέμβασης.
9. Αν σας ζητηθεί, βοηθήστε τα συνεργεία επέμβασης όπως μπορείτε.
10. Προστατεύστε τον εαυτό σας. Να είστε έτοιμοι για μετασεισμικές δονήσεις. Θυμηθείτε ότι μια μετασεισμική δόνηση, αν και συνήθως λιγότερο ισχυρή από την αρχική δόνηση, μπορεί να προκαλέσει σοβαρές ζημιές σε μια κατασκευή που είναι ήδη εξασθενημένη από την κυρίως δόνηση.

Προσοχή:

Όλοι οι υπεύθυνοι ελέγχουν αρχικά τους χώρους ευθύνης τους για την περίπτωση που υπάρχει ξεχασμένος πληθυσμός και με την έξοδό τους γίνεται άμεσα καταμέτρηση του προσωπικού. Όλοι οι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ενήμεροι για τα μέλη των Ομάδων Εκκένωσης και να δηλώνουν άμεσα την παρουσία τους και οποιαδήποτε πολύτιμη πληροφορία έχουν για άλλους συναδέλφους τους.

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Απειλή για Βόμβα – Οδηγίες για τους εργαζόμενους

Η κάθε εταιρία πρέπει να λαμβάνει σοβαρά οποιαδήποτε απειλή για τοποθέτηση βόμβας στις εγκαταστάσεις της. Σε ένα τέτοιο συμβάν ακολούθησε τα παρακάτω απλά βήματα:

- Ενημέρωσε αμέσως τον προϊστάμενό σου ή τον φύλακα του κτιρίου παρέχοντας όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες.
- Ο προϊστάμενος ή ο φύλακας ενημερώνει τη
- Η διοίκηση θα δώσει εντολή να ειδοποιηθεί η Αστυνομία.
- Η διοίκηση θα αποφασίσει εάν πρέπει να γίνει εκκένωση του κτιρίου. Οι υπεύθυνοι για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης θα ενημερώσουν και θα καθοδηγήσουν τα άτομα του χώρου ευθύνης τους.
- Διατήρησε την ψυχραιμία σου. Ακολούθησε τη διαδικασία εκκένωσης του κτιρίου.

Η απειλή για τοποθέτηση βόμβας γίνεται συνήθως από το τηλέφωνο. Το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει την απειλή προσπαθεί να αντλήσει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:

- Πότε θα εκραγεί η βόμβα;
- Πού βρίσκεται;
- Με τι μοιάζει;
- Γιατί τοποθετήθηκε;

Την ίδια στιγμή προσπαθεί να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν περισσότερα στοιχεία σχετικά με τον συνομιλητή του:

- Άνδρας ή γυναίκα
- Προφορά
- Ήχοι που πιθανόν να καθορίσουν από πού γίνεται το τηλεφώνημα.

Προσοχή:

Όλοι οι υπεύθυνοι ελέγχουν αρχικά τους χώρους ευθύνης τους για την περίπτωση που υπάρχει ξεχασμένος πληθυσμός και με την έξοδό τους γίνεται άμεσα καταμέτρηση του προσωπικού. Όλοι οι εργαζόμενοι οφείλουν να είναι ενήμεροι για τα μέλη των Ομάδων Εκκένωσης και να

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

**δηλώνουν άμεσα την παρουσία τους και οποιαδήποτε πολύτιμη
πληροφορία έχουν για άλλους συναδέλφους τους.**

Εγχειρίδιο για Θέματα Έκτακτης Ανάγκης

Πυροσβεστήρες – Οδηγίες Χρήσης

Φορητός Πυροσβεστήρας Ξηράς Κόνεως

- ο Τραβήξτε την περόνη (Απασφαλίσате)
- ο Κρατήστε απόσταση πάνω από 1 έως 3 μέτρα
- ο Στοχεύστε την Βάση της εστίας
- ο Πατήστε την σκανδάλη
- ο Σιγουρευτείτε ότι η εστία έχει σβήσει
- ο Αερίσατε τον χώρο

Φορητός Πυροσβεστήρας Διοξειδίου Άνθρακος

- ο Τραβήξτε την περόνη (Απασφαλίσате)
- ο Κρατήστε την άκρη της χοάνης από την ειδική λαβή από καουτσούκ (**προσοχή -78°C**)
- ο Κρατήστε απόσταση πάνω από 1 έως 3 μέτρα
- ο Στοχεύστε την Βάση της εστίας
- ο Πατήστε την σκανδάλη
- ο Σιγουρευτείτε ότι η εστία έχει σβήσει
- ο Αερίσατε τον χώρο

Σελίδα 42 από 42